

# POLEM Y BROTHERS

CONDUCTED TOURS  
GENERAL TICKET AND TOURIST AGENCY

2 PHILELLENES STREET 2

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΑΠΟΘΗΚΗ

Πεφημισμένων οίνων και χονιάκ Μαραθώνος τῶν κτημάτων  
Παύλου Σκουζέ.

Υδάτων Κυλίνης — Σαμπάνιας GIESLER

ΓΕΝΙΚΟΙ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ

## ΑΔΕΛΦΟΙ ΠΟΛΕΜΗ

2 — Οδός Φιλελήγων — 2

## ΛΕΥΚΩΜΑ ΤΩΝ "ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΩΝ",

περιέχον 20 καλλιτεχνικές εικόνας, έργα έλλήνων και ξένων καλλιτεχνῶν.

Τιμᾶται δραχ. 2. Διὰ τὸ ἔξωτερικὸν φρ. χρ. 2.

Έκαστη παραγγελία πρέπει νὰ συνοδεύεται υπὸ τοῦ ἀντιτίμου.

Τόπος Π. Α. Σακελλαρίου ἐπ' Αθήνας

# ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΑ



## ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

**ΠΑΥΛΟΥ ΝΙΡΒΑΝΑ** — Έντυπωσεις καὶ ἀναμνήσεις. — Ο Πιέρ Λοτί εἰς τὴν Ἑλλάδα.

**ΘΕΟΚΡΙΤΟΥ** — Βουκολικός — μετάφρασις Σίμου Μενάρδου.

**Ε. ΕΥΣΤΡΑΤΙΑΔΗ** — Τὸ χωράφι.

**Ν. Ι. ΛΑΣΚΑΡΗ** — Διατί δὲν ἴδεύθη τὸ ἔθνικὸν θέατρον ἐπὶ Οὐανος.

**Γ. ΜΑΡΚΟΡΑ** — Ιενιέτα Γαρτζώνη Δεασονούσφ.

**ΝΙΚΟΥ Α. ΒΕΗ** — Τοῦ Μυζηθρᾶ τὸ κάστρο.

**ΦΙΕΡΣΟΥ** — Σημειώσεις καὶ ἀναμνήσεις 1870-1873.

**ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΣΕΝΟΠΟΥΛΟΥ** — Φιλολογικὴ Ζωή.

**Α. ΑΛΥΑΤΗ** — Επιστολαι ἐκ Παρισίων.

**ΓΡΑΜΜΑΤΑ — ΤΕΧΝΗ — ΕΠΙΣΤΗΜΗ** — Η Κομοδνα, ὃποι Παύλου καὶ Βίκτωρος Μαργκε-

ειτ. — Η ἐκθεσις τῶν πρώτων γάλλων ζωγράφων. — Πινακίδες. — Δημοσιεύματα. — Εικόνες: Μάξ Αι-

μπερμαν, Σκίτσο — ἐκτὸς τῶν κειμένου. — Ο Πιέρ Λοτί. — Τὸ ἐκπονηθὲν σχέδιον ἔθνικοῦ θεάτρου ἐπὶ Ο-

υανος. — Προσωπογραφία ὃποι Παύλου Μαθιωπάουλου. — Η θάλασσα στὰ βάθη της . . . ὃποι Θ. Ράλλη. —

Γεώργιος Καραμήτσας. — Φεάτης Δέμπακ.



ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ δι' έτος δρ. 25 ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

δι' εξ μην. „ 13 ΑΘΗΝΑΙ, 35, ΟΔΟΣ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ δι' έτος φρ. 25

δι' εξ μην. „ 13

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΚΑΙ ΙΑΙΟΚΤΗΤΗΣ  
ΚΙΜΩΝ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ

Αι έγγραφαι λογίσονται δεχόμεναι από την 15 Οκτωβρίου ή 15 Απρίλιον.

Τα χειρόγραφά δὲν έπιστρέφονται.

Εν τεύχος αποτελείται δωρεάν τοις δέκυμα.

Αγγλεσι καὶ γενον βιβλίοις, καὶ

εποιοῖς ἀποτελλονται εἰς τὸ γρα-

φεῖον διο τοις απεινοτάται.

Εκατοντάν έτος τῶν «Παναθηναίων» αποτελοῦν δίο δύκαδεις καὶ πλουσίως εἰκονογραφημένοι τόμοι

ΤΙΜΩΜΕΝΟΙ: Πολύτελῶς χρυσόδετοι ₯. χρ. 30 |

Απλῶς " " " 28 | ελεύθεροι ταχ. τελῶν

Χαρτόδετοι " " " 25 |

Ἐν τῷ ἐσωτερικῷ αἱ τιμαὶ αὗται εἰσδραχμάς.

— Πᾶσα αἴτησις πρὸς ἔγγραφην συνοδεύεται ἀπαραιτήτως ὑπὸ τοῦ ἀντίτιμου εἰς τραπέζ.

ταχ. ἐπιταγῆν.

πρὸς τὸν κ. ΚΙΜΩΝΑ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΝ

Διευθυντὴν τῶν «Παναθηναίων» ὅδος Ἀριστοτέλους 35, Αθῆνας.

ἢ πρὸς τὴν ΤΡΑΠΕΖΑΝ ΕΜΠΕΑΚΑΔΕΟΥΣ — ΑΘΗΝΑΣ

ΓΕΝΙΚΟΣ ΑΝΤΗΡΟΣΩΠΟΣ τῶν «Παναθηναίων» εἰς ὅλην τὴν Ρωσίαν δ. κ. Ἀναστάσιος Μάλτος,  
Οδησσός rue Pouschkin № 66.

ΓΕΝΙΚΟΣ ΑΝΤΗΡΟΣΩΠΟΣ εἰς ὅλην τὴν Αἴγυπτον δ. κ. Τοιαντάφυλλος Τοιαντάφυλλος Βιβλιοπωλεῖον δ. «Ἐο-

μῆτη» ἐναντὶ τοῦ Αἴγυπτον Γυμνασίου.

## ΝΕΑ ΔΩΡΑ

ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΣ ΤΩΝ «ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΩΝ»

Πᾶς συνδρομητὴς τῶν «Παναθηναίων» ἐγγράφων ΕΝΑ συνδρομητὴν ἑτήσιον καὶ συναποστέλλων τὸ τίμημα τῆς ἐγγραφῆς του λαμβάνει ὡς δῶρον, ἐλεύθερα ταχυδρομικῶν τελῶν, βιβλία ἀξίας 8 δραχμῶν ἐκ τοῦ ἐπομένου καταλόγου. (Οὕτω ἔκτὸς τοῦ δώρου τὸ δποῖον λαμβάνουν, συμβάλλουν οἱ συνδρομηταὶ μας εἰς μεγαλειτέραν διάδοσιν καὶ ὑποστήριξιν τοῦ περιοδικοῦ.

Ἐκδόσεις τῆς Βιβλιοθήκης Μαρασλῆ.

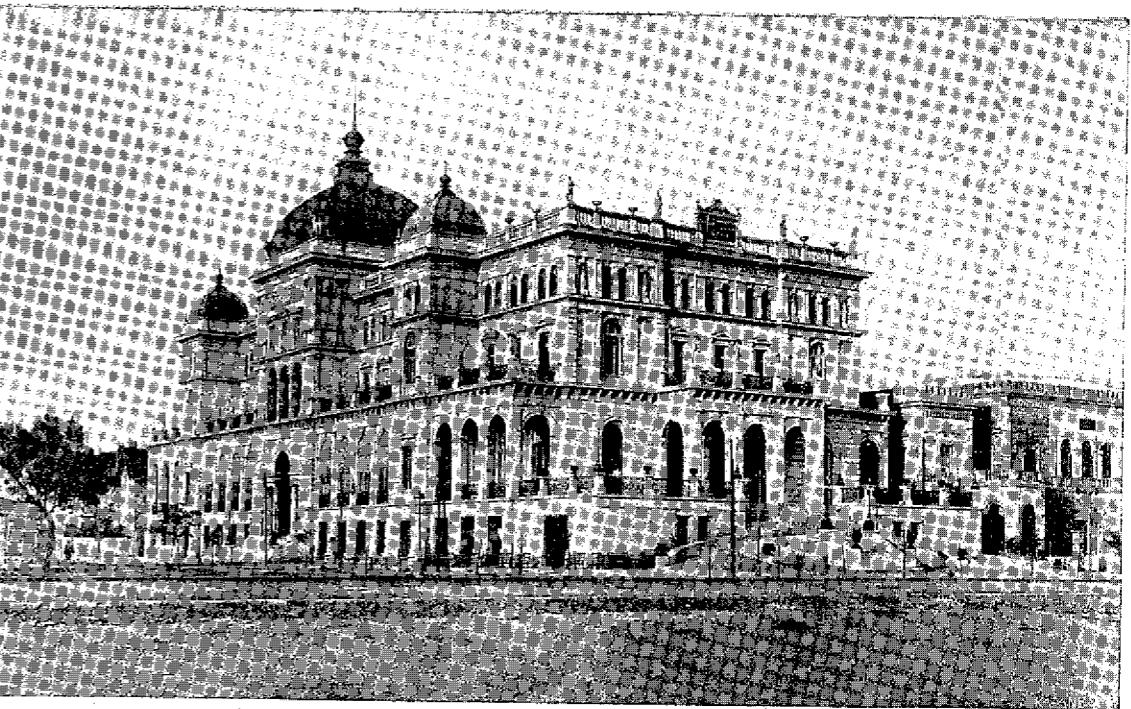
Βαλερού-Μανέ Valery-Mayet. Τὰ βλαπτικὰ ἔντομα τῶν ἀμπέλων, μετάφρ. Ν. Κ. Γερμανοῦ. Τεύχη 2 δοσ.	3.—
Βλάχου Άγγ. Αναλεκτα. Τόμοι 2.	8.—
Γιλβερτ Ἐγχειρίδιον ἀρχαιολογίας τοῦ δημοσίου βίου τῶν Ἑλλήνων μετάφρ. Ν. Γ. Πολίτου. Τεύχη 3	4.50
Δρόσου Γ. Ἰστορία τῶν Διαδόχων, μετάφρ. Ι. Πλανταΐδου. Τεύχη 4	6.—
Τοῦ αὐτοῦ. Ἰστορία τῶν Επαγόνων, μετάφρ. Γ. Δελλίου. Τεύχη 6	9.—
Τοῦ αὐτοῦ. Ἰστορία τῶν Μεράλων, Αλεξανδρού, μετάφρ. Ι. Πλανταΐδου. Τεύχη 4	6.—
Θεμαριστος Ε. Ἐγχειρίδιον Ἑλληνῆς καὶ Λατινῆς παλαιογραφίας μετάφρ. Σ. Π. Λάμπρου τεύχη 3	4.50
Ίδρομένου Α. Μ. Ιωνικῆς Καποδιστρούς Κυβερνήτης τῆς Ἑλλάδος.	1.50
Καντού Κ. Ἰστορία τοικοστα τὸν 1848—1878, μετάφρ. Ιωάννου Περιβάνογλου. Τεύχη 4	6.—
Κουμαρούδη Στ. Α. Στράτης Καλοπύλιος.	2.50
Κρουμβάχευ Κ. Ἰστορία τῆς Βυζαντινῆς λογοτεχνίας μετάφρ. Γ. Σωτηριάδου. Τόμοι 3 (τεύχη 14).	24.
Λαγγούλας Σενζούπι (Ch. V. Langlois καὶ Ch. Seignobos) Εἰσαγωγὴ εἰς τὰς ιστορικὰς μελέτας, μετάφρ. Σ. Π. Λάμπρου. Τεύχη 2	3.—
Δέσποιγ Λακούδων ἢ περὶ τῶν δριῶν τῆς ζωγραφικῆς καὶ τῆς ποιησεως, μετάφρ. Α. Προβελεγγίου. Οδύσσευς κ. Ζόλλιν (Whitney καὶ Jolly) Αιγαγόματα περὶ τῶν γνωμῶν ἀρχῶν τῆς συγκριτικῆς γλωσσικῆς, μετάφρ. Γ. Ν. Χατζιδάκη. Τεύχη 4	1.50
Πολίτου Ν. Γ. Μελέται περὶ τὸν βίου καὶ τῆς γλώσσης τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ. Παρουσίαι. Τόμοι 4. Ἐκαστος	6.—
Πονοκηρη Ἀλεξ. Σ. Εργέμος Ὁρέγην, ἔτος, μετάφρ. I. Βουλοδήμου.	1.50
Σαλεῖτη Κυμβελίνος Τοικοδιαὶ εἰς πρᾶξεις πεντέ, μετάφρ. M. N. Δαμιούλη	1.50
Τοῦ αὐτοῦ Χάμλετ. Τραγῳδία εἰς πρᾶξεις 5, μετάφρ. N. N. Δαμιούλη	2.50
Σμίτ (Leopold Schmidt) Ηθικὴ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων, μετάφρ. ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ ὑπὸ Δ. Ιωαννίδην Όλυμπιον Τόμοι 2 (τεύχη 6)	9.—
Σολωμοῦ Λιον Ἀπάγτα τὰ εὐρισκόμενα...	2.50
Σούνχοβι Κομπιάλην Α. Ο γάιος τοῦ Κονγούνοις N. Γορδόν Πανδρούγογλατα. Κωμῳδίαι μετάφρ. ἐκ τοῦ Ρωσικοῦ ὑπὸ Αγ. Γ. Κονοσταντίνοιου.	1.50
Τομπιάζη I. N. Οι ἀδελφοί Πάκωβρος καὶ Μανώλης Τομπιάζης	3.—
Χατζιδάκη Γεωρ. Ν. Ακαδημεία Αιγαγόματα. Ἑλληνή, Λατινή καὶ Ἰνδική γραμματική. Τόμος Α'	8.—
Σ. Λοβέρδου Η Ἀγα. Πόλις. Ἀξίας δρ. 1.50	1.—
Γρ. Εσοπούλου. Διηγήματα. Δύο τόμοι ἀξίας δρ. 6.	5.—

Διεύθυντης ἀκόδεσις.

Σ. Λοβέρδου Η Ἀγα. Πόλις. Ἀξίας δρ. 1.50

Γρ. Εσοπούλου. Διηγήματα. Δύο τόμοι ἀξίας δρ. 6.

— Συνέχεια εἰς τὴν Γ' σελίδα τοῦ ἐξωφύλλου —



## ΤΟ ΑΚΤΑΙΟΝ

Κείμενον παρὰ τὰ πρόθυρα τῶν Ἀθηνῶν μὲ δῆλας τὰς εὔκολιές τῆς συγκοινωνίας, παρὰ τὴν μυρόεσσαν ἀκτήν, μὲ τὰ λουτρά του, τὴν ἀπαράμιλλον τοποθεσίαν του, τὸ ΦΑΛΗΡΟΝ εἶνε δὲνδεδειγμένος τόπος θερινῆς διαμονῆς τῶν Ἀθηναίων, οἵτινες ἀπὸ τῆς ἀρχαιότητος μέχρι σήμερον δικαίως τρέφουσιν ίδιασσουσαν πρὸς τὴν ἔξοχὴν ταύτην προτίμησιν.

Τὴν σήμερον, δοι Αθηναῖοι ἀδυνατοῦσιν ἔνεκα τῶν ἐργασιῶν των νὰ ἀπονιστῶσι τῶν Ἀθηνῶν κατὰ τὸ θέρος, πρὸς τὸ Φάληρον καταφεύγουσι καὶ πρὸς αὐτὸν μεταβαίνουσι καὶ ἐκάστην κάριν ἀναψυχῆς.

Άλλα τὴν ἐν Φαλήρῳ διαμονὴν καθιστέως εὐχάριστον καὶ τερπνήν τὸ ὑπὸ τοῦ κ. Ι. Πεσμαζόγλου οἰκοδομηθὲν ξενοδοχεῖον ΑΚΤΑΙΟΝ.

Ἐνθὺς δὲς ἀπεπερατώθη ἡ οἰκοδομὴ τοῦ ΑΚΤΑΙΟΥ, (Ιούν. 1903) πλεῖσται Ἀθηναῖοι οἰκογένειαι εὑδίσκουσαι ἐν τῷ ξενοδοχεῖῳ τούτῳ ἀνύπαρκτα ἀλλοτε ἐν Φαλήρῳ ἀνέτου διαμονῆς, ἐξέλεξαν δριστικῶς τὸ Φάληρον δὲς θερινὴν διαμονὴν των.

Τὸ ΑΚΤΑΙΟΝ ἔχει δύο ἐξ ἵσου μεγαλοπρε-

πεις προσόψεις. Ή πρώτη πρόσοψις εἶνε πρὸς τὴν θάλασσαν κλίμαξ μαρμαρίνη φέρει πρὸς τὸ πρόστοον, τὸ ἐκ τριῶν ἀψίδων σχηματιζόμενον, δι' οὐ εἰσέρχεται τις πρὸς τὴν Κεντρικὴν Στοάν (Hall).

Αμφοτέρων τοῦ προστόον ἔξωσται μὲ δάνετους ἔδρας συγκοινωνοῦσι διὰ θυρῶν μετὰ τῶν αἰθουσῶν εἶνε, νομίζει τις τοποθετημένοι ἐπίτηδες, πρὸς διεμβασμὸν καὶ θεωρίαν τοῦ μεγαλοπρεποῦς πανοράματος ὅπερ ἐκτυλίσσεται ἐκεῖθεν.

Ἐπικλήτει πράγματι ἡ μεγαλοπρέπεια τῆς Κεντρικῆς Στοᾶς ἔχουσης μῆκος μὲν 34 μέτρων, πλάτος δὲ ἄλλο τόσον καὶ ὑποστηριζόμενης ὑπὸ δικτὼ στηλῶν ἐκ τοῦ ἐκλεκτοτέρου Πεντελικοῦ μαρμάρου τὸ πάτωμα αὐτῆς εἶνε γεγλυμένον δλον παρακεριμένου τεχνίσον, οὗτοις πάντες οἱ περιηγηταὶ ἐπισκέπτονται τὸ ἐργαστήριον, τοῦ κ. Ροδίου. Ἐν τῷ κέντρῳ αὐτῆς ἐν μέσῳ τυκνοῦ φυλλώματος προέχει σύμπλεγμα τῶν Τριῶν Χαρίτων, ἔργον τοῦ Καννόβα, ἀληθὲς ἀπόκτημα, ἀγορασθὲν ἀδρῶς παρὰ τοῦ ιδιοκτήτου, δοτις πρὸς τὴν θραπεζιτικῆν ιδιοφυΐα συνενοῖ ιδιοσυγκρασίαν καλλιτέχνου,

ης δαψιλῆ τεκμήρια παρέχει ἡτε ἀρχιτεκτονική διακόσμησις καὶ ἡ ἐπίπλωσις τοῦ ξενοδοχείου.

Ἐνθεν κάκεισε εὐρίσκονται τοποθετημένα διάφορα παίγνια εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ κοινοῦ, οἷον *petits chevaux*, Billard Nicolas, Toupie hollandaise, Billard Angais, Serpentin κτλ. Καὶ ὅταν ἡ αἴθουσα αὗτη πληροῦται κομφοῦ κόσμου σχηματίζοντος διαφόρους ζωηροὺς διμίλους, τότε ὁ ἐπισκέπτης δύναται νὰ ἔννοιησῃ τὸ θέλγητρον τῆς ζωῆς ἐν τῷ ΑΚΤΑΙΩ.

Ἐνταῦθα λαμβάνουσι χώραν αἱ μεγάλαι ἔστριται χροῖ, ἐσπερίδες καλλιτεχνικαὶ καὶ διασκεδαστικαὶ, συναυλίαι κτλ.

Εἰς τὰς τέσσαρας γωνίας τῆς Κεντρικῆς Στοᾶς ὑπάρχουσι τέσσαρες ὅλαις αἴθουσαι, διμοίως εἰς τὴν διάθεσιν τῶν ταξειδιωτῶν, τέσσαρα θαύματα καλλισθησίας.

Ἐν τῷ κέντρῳ ἀγριβῶς τῆς Στοᾶς ὑπεράνω τοῦ συμπλέγματος τῶν Τριῶν Χαρίτων ἡ αἴθουσα διὰ μεγάλου φεγγίτου ἐπὶ τῆς δροφῆς προσδέχεται ἀνωθεν ἀπλετον τὸ φῶς οὐτινος τὴν λάμψιν συγκερναῖ εὑρεία σκέπτη.

Ἡ εὐφυής αὕτη διευθέτησις προκινεῖ τὸ πρῶτον καὶ τὸ δεύτερον πάτωμα ἔκαστον μὲ

μίαν ἐπωτερικὴν κεντρικὴν Στοὰν (Hall) ἡ οἵη κομφῶς ἐπίπλωμένη παρέχει πρὸς τοὺς ταξειδιώτας τὴν εὐκολίαν γὰρ παρίστανται ἀνωθεν θεαταὶ πάσης ἕορτῆς ἢ συναυλίας, ἐὰν δὲν θέλωσι νὰ ἀναμιχθῶσι μὲ τὸν κόσμον.

Ἡ κυρία δύως εἰσόδος τοῦ Ξενοδοχείου εὑρηται ἐν τῇ προσόψῃ αὐτοῦ τῇ ἔγκαρσίως πρὸς τὴν θάλασσαν φερούσῃ. Εὑρεῖται μαρμαρίνη κλίμαξ ἔχουσα κατὰ τὰ πλευρὰ αὐτῆς μεγαλοπρεπεῖς ἡλεκτρικοὺς λαμπτήρες ἀγεῖ πρὸς τὸ προαύλιον, ὅπερ καταλήγει πρὸς τὸν πρόδρομον.

Ἐκεῖ δεξιὰ καὶ ἀριστερά εἰναι τὰ θυρωρεῖα μὲ πολυάριθμον προσωπικὸν διμίλον ὄλας τὰς ξένιας γλώσσας· ἡ τηλεφωνικὴ ὑπηρεσία μετὰ τῶν Αθηνῶν καὶ τοῦ Πειραιῶς, ἡ ταχυδρομικὴ ὑπηρεσία, τὸ γραφεῖον τῶν παραγγελιῶν κτλ.

Ἀνερχόμενός τις διλίγας βαθμίδας ἐνδίσκεται ἐντὸς μεγαλοπρεποῦς διαδρόμου, διστις ἐνθεν μὲν ἀγεῖ πρὸς τὴν Κεντρικὴν Στοά, ἐνθεν δὲ πρὸς τὸ Εστιατόριον, τὴν μεγάλην αἴθουσαν τοῦ φαγητοῦ, τὰς ἴδιαιτέρας αἴθουσας.

Οπος ἀνέλθῃ τις πρὸς τὸ ἄνω πάτωμα τοῦ Ξενοδοχείου οὐδὲνται νὰ ἐκλεῖῃ μεταξὺ τοῦ ἥλετροπον ἀνελκυστήρος καὶ τῆς μεγάλης κλίμακος.

Τὰ δωμάτια εἰσὶ μεγάλα καὶ εὐρύχωρα, ἡ



Η ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΣΤΟΑ ΤΟΥ ΑΚΤΑΙΟΥ



ΤΟ ΑΝΑΓΝΩΣΤΗΡΙΟΝ, ΤΟΥ «ΑΚΤΑΙΟΥ»

δὲ ἐπίπλωσις αὐτῶν μετὰ σπανίας καλοισθησίας διφεύλεται εἰς τὸν περιφήμον ἐν Λονδίνῳ οἶκον Maple, οὗτος ὡστε τὰ πάντα ἐν τοῖς διαμερίσμασι τοῦ ΑΚΤΑΙΟΥ εἶνε ἀμεμπτα.

Μεγαλοπρεπεῖς ἔχωσται μόλις ἀνοίξετε τὸ παράθυρον, σᾶς καλοῦν νὰ ἀπολαύσητε τὴν δόδοσον τῆς πρωτας καὶ τὰς θαυμασίας σεληνοφωτιστούς καὶ ἀφοέσσας νύκτας.

Ἐπαγόν πεντήκοντα δωμάτια καὶ αἴθουσαι δύναται νὰ περιλάβουν ἀνω τῶν διακοσίων ταξειδιωτῶν.

Όλα τὰ διαμερίσματα τοῦ Ξενοδοχείου φωτίζονται μὲ ἡλεκτρικὸν φῶς· κομφοὶ λαμπτήρες κρεμαστοὶ καὶ διαφόρων ἀλλογενῶν ἐκ Πομπηϊάνοῦ δρειχάλκου, λαμπτήρες τοποθετημένοι ἐπὶ τοῦ τοίχου πρὸς χρῆσιν εἴτε τοῦ γραφείου εἴτε τοῦ κομμωτηρίου.

Ἐκαστον πάτωμα συνδέεται διὰ τοῦ τηλεφώνου μὲ τὰ θυρωρεῖα καὶ τοὺς διαδρόμους καὶ πάντα τὰ διαμερίσματα τὰ θαύμαζόμενα ὑπὸ τῶν ταξειδιωτῶν θερμαίνονται κατὰ τὸν χειμῶνα διὰ θερμού ὑδατος διάτη-

ροῦντα οὔτω σταθερὰν καὶ γλυκεῖαν θερμοκρασίαν.

Τιδιάτερος σκοτεινὸς θάλαμος εὑρίσκεται ἐν τῷ ξενοδοχείῳ εἰς τὴν διάθεσιν τῶν ἔρασιτεχνῶν φωτογράφων.

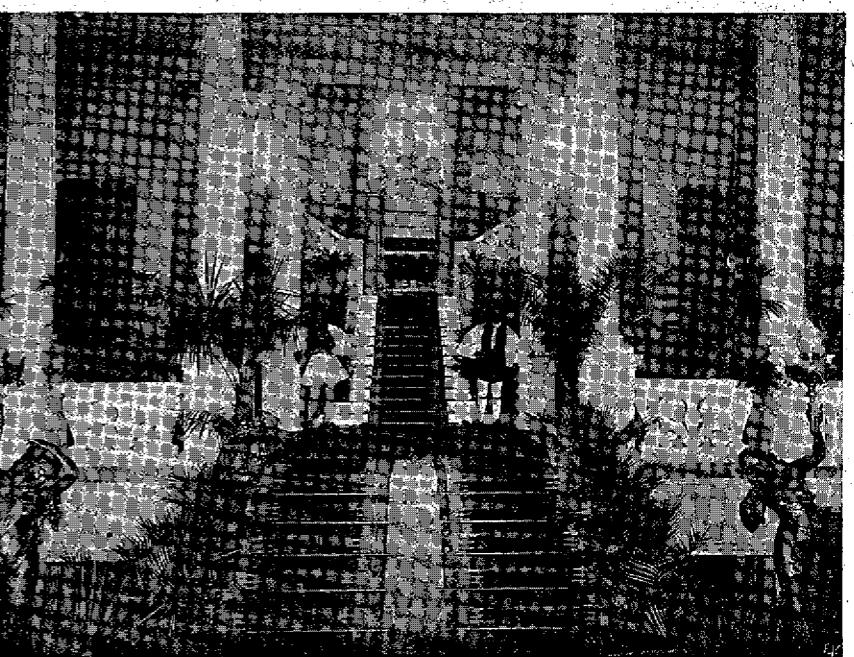
Ἐπὶ τῆς πρὸς τὴν θάλασσαν προσόψη τοῦ ξενοδοχείου εὑρίσκεται τὸ ἀγγλοαμερικανικὸν Bar, τὸ διόποιον παρέχει πρὸς τοὺς θαύμαντας αὐτοῦ πᾶν δι, τι ποτὸν ηθελον ζητήσει, πάντοτε δὲ ἔξοχον ποιότητος. Μετὰ τὸ Bar, ἡ αἴθουσα τῶν σφαιριστηρίων γαλλικοῦ καὶ ἀγγλικοῦ, κατεσκευασμένων ὑπὸ τοῦ μεγάλου καὶ φημισμένου Παρισινοῦ ἐρ-

γοστασίου τοῦ St. Martin.

Ἐκεῖδεν δύναται τις νὰ μεταβῇ πρὸς τὸ κῆπον διστις μὲ τὰ κομφὰ φιλλώματα καὶ τὰς σκιάδας, μὲ τὰς διαφόρων εἰδῶν ἔδρας ἀποτελεῖ ἐν ἐκ τῶν θελγήτρων τοῦ ΑΚΤΑΙΟΥ.

Κατόπιν τὸ τέννις, διπον διαγωνίζεται ζωηρὰ ἡ φιλαθλος κοινωνία, Ἐλληνες καὶ ξένοι.

Οπισθεν τῆς αἴθουσῆς τοῦ σφαιριστηρίου εὑρίσκεται τὸ Υδροθεραπευτήριον, οὗ τὸ διπον δὲν ὑπάρχει ἐν Αθηναῖς.



Η ΚΥΡΙΑ ΕΙΣΟΔΟΣ ΤΟΥ «ΑΚΤΑΙΟΥ»

Οὗτο τὸ Φάληρον χάρις εἰς τὸ πολυτελέστατον καὶ μοναδικὸν ἐν τῇ Ἀνατολῇ ξενοδοχεῖον τοῦ ΑΚΤΑΙΟΥ, διὰ τὴν ὕδραιον ἀρχιτεκτονικὴν τοῦ δποίου δφείλεται δίκαιος. έ-

παινος πρὸς τὸν ἀρχιτέκτονα αὐτοῦ κ. Καραθανασόπουλον, καθίσταται μία ἀπὸ τὰς στανίας εὑρωπαϊκὰς διαμονὰς μὲ πᾶσαν ἀπόλαυσιν καὶ παντὸς εἴδους διασκέδασιν.

## ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΘΗΝΩΝ

### ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Κεφάλαιον ἑταρικὸν 10.000.000.— Ἀποθεματικὸν 4.700.000.

**ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ** ἐν Πειραιῷ, Πάτραις, Βόλῳ, Σύρῳ, Καλάμαις, Ἀλεξανδρείᾳ  
Χαντοῖς καὶ Ἡρακλείῳ Κρήτῃς.

Προεξοφλήσεις, εἰσπράξεις γραμματίων, προκαταβολὴ ἐπὶ χρεωγράφων καὶ ἐμπόρευμάτων  
Τρεχούοι λ/σμοὶ ἡγγυημένοι, Φύλαξις χρεωγράφων, Ἐνοικίασις χρηματοκιβωτίων εἰς ίδιωτας.

**ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ** εἰς χρυσὸν ἢ τραπεζογραμμάτια:

3<sup>η</sup>/₀ εἰς πρώτην ζήτησιν.— 3<sup>1</sup>/<sub>₂</sub> ₀ ἀπόδοσις μετὰ 6 μῆνας.— 4<sup>η</sup>/₀ μετὰ ἐν ἔτος.— 5<sup>η</sup>/₀  
μετὰ δύο ἔτη καὶ ἐπέκεινα.

TAMIEYTHRION λειτουργοῦν καθ' ἑκάστην, πρὸς 4<sup>η</sup>/₀.

N. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ

ΕΜΠΟΡΟΡΡΑΠΤΗΣ

30 — Οδὸς Σταδίου — 30

ΑΓΓΛΙΚΑ ΥΦΑΣΜΑΤΑ A. ΓΚΑΝΙΕΡ & ΣΙΣ

Ειδικὸς κόπτης δι' ἐνδυμασίας Κυριῶν.

N. CONSTANTINIDES

MARCHAND-TAILLEUR.

30 — Rue de Stade — 30

ETOUFFES ANGLAISES A. GAGNIÈRE & Co

Costumes-tailleur pour Dames.



## THE GRESHAM LIFE ASSURANCE SOCIETY LIMITED

ΑΓΓΛΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΖΩΗΣ ΓΚΡΕΣΑΜ  
ΕΔΡΑ: ST MILDRED'S HOUSE POULTRY, LONDON

ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΕΝ ΛΟΝΔΙΝΩ ΤΟ 1848

ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΗ ΕΝ ΕΛΛΑΣΙ ΔΙΑ Β. ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΟΣ

Ἐνεργητικὸν	Διρ. Ἀγγλ.	8,219,970	Δραχ.	331,198,800
Ἐνήσιον εἰσόδημα	»	1,311,091	»	52,443,636
Πληρωθέντα ποσδ	»	18,673,030	»	746,921,200

### ΣΥΝΑΨΙΣΑΣΦΑΛΕΙΩΝ ΕΙΣ ΔΡΑΧΜΑΣ

ΤΑ ΑΣΦΑΛΙΣΤΗΡΙΑ ΕΚΔΙΔΟΝΤΑΙ ΕΛΛΗΝΙΣΤΙ

“Ωστε ὁ ἀσφαλιζόμενος νὰ ἔνει ἐν γνώσει τῶν δρῶν ὑφ' οὓς ἀσφαλίζεται.

Συμμετοχὴ τῶν ἀσφαλιζομένων κατὰ 90% εἰς τὰ πέρδη.

Ἀσφάλεια ἰσόβιοι, μικτά, προικοδοτήσεις πλ.

Υπονομάστημα διὰ τὴν Ελλάδα ἐν Ἀθήναις δόδος Κοραῇ 5.

Διευθυντής

Β. Α. ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ

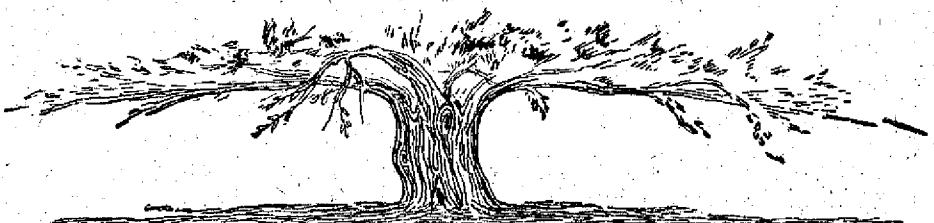
Νομικὸς Σύμβουλος

Δ. ΡΑΪΛΛΗΣ βουλευτὴς κλπ

Τραπεζής τῆς Ἑλλας ἐν Ελλάδi: Η ΙΩΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ



ΕΚΙΤΣΟ ΥΠΟ ΜΑΣ ΔΙΜΗΕΡΜΑΝ



# ΠΑΝΔΘΗΝΑΙΔ

ΕΤΟΣ Δ'

30 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1904

## ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ

### Ο ΠΙΕΡ ΛΟΤΙ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Η δυστυχισμένη και ξενδοξός αυτή γωνία του κόσμου, εἰς τὴν ὁποίαν ἡ ζωὴ τῶν μαρμάρων καὶ τῶν ἔρειπών, εἶνε ἀσυγκρίτως πλέον ἔντονος καὶ νέα ἀπὸ τὴν πρόσκαιρον καὶ ἀπαραήρητον ζωὴν ποὺ τὴν κατοικεῖ, ἢν δὲν εἴνε: ἡ μόνη ζωὴ, — δὲν εἴμι πορεῖ νὰ παραπονεθῇ δὲντυχεῖς ἐκπλήξεις. Οἱ μαγνῆται τῆς εἴνε ἀστόμωτοι καὶ αἱ ἔλεις τῆς αἰώνιαι. Αἱ μεγαλείτεραι δόξαι τοῦ κόσμου ἡλθαν νάναταυθοῦν μίαν ἡμέραν ὑπὸ τὴν σκιὰν τῆς Ἀκροπόλεως, νὰ προσφέρουν μίαν θυσίαν εἰς τὸν κρημνισμένους ναούς, νάφισουν δούσιον τοὺς δύο ὁραίας λέξεις θαυμασμοῦ διὰ τὰ πληγωμένα μάρμαρα, τὸν ἥλιον καὶ τὸν οὐρανόν. Κ' ἐμεῖς, οἱ πτωχοὶ καὶ ἀπαραήρητοι ἀπόγονοι, ποὺ θερμαίνομεν τὴν κεφαλήν μας ὑπὸ ἔνα ὑπερήφανον ἥλιον, ἔχομεν τόσον συχνὰ τὴν εὐχαρίστησιν, χωρὶς νὰ τὸ κουνήσωμεν ἀπὸ τὸν εὐλογημένον αὐτὸν τόπον, νὰ διαγκωνίζωμεν εἰς τὸν δρόμον μας τὰς δόξας τῆς ὄφηλου, νὰ σκοντάπτωμεν μίαν ἡμέραν ἐπάνω εἰς ἓνα Γαβριὴλ Δ' Ἀννούντσιο καὶ νὰ ενριπώμεθα μίαν ἄλλην ἐμπρόδες εἰς τὸ ὑπογέγειον τοῦ Ἀνατόλ Φράγς καὶ νὰ διαμφισθητοῦμεν ἀνύποπτοι μίαν θέσιν τοῦ τρυχιυδρόμου μ' ἔνα σοφὸν ἢ μ' ἔνα ποιητήν, τοῦ παλαιοῦ ἢ τοῦ νέου κόσμου, ἀφοῦ δὲ πάπκος μας ἢ δὲ προπάπτος μας ἔκαμε τὸ ἵδιον μ' ἔνα Βύρωνα ἢ μ' ἔνα Σατωριάν. Εὐτυχία, τῆς δροίας θὰ ἐστερούμεθα δριτιμένως, χωρὶς τὸν Παρθενῶνα καὶ χωρὶς διλίγας σκιάς, αἱ δροῖαι

ἐπιμένονταν νὰ πλανῶνται ἀκόμη ἐπάνω εἰς τὴν γῆν αὐτήν, ποὺ μᾶς τρέφει καὶ μᾶς κρατεῖ. Ἄλλα νὰ καὶ μία δραία ἐπίσκεψις, τοὺς τελευταίους μῆνας, διὰ τὴν ὁποίαν δὲν ὀφέλλομεν τίποτε εἰς τὴν Ἀκρόπολιν καὶ τίποτε εἰς τὰς σκιὰς ποὺ τὴν κατοικοῦν. Εἶνε ἡ ἐπίσκεψις τοῦ Πιερ Λοτί. Οἱ μαγνῆται τῶν μαρμάρων μᾶς δὲν ἔπαιξαν κανένα ώδον εἰς τὴν ἐπίσκεψιν αὐτὴν τοῦ Γάλλου Ἀκαδημαϊκοῦ καὶ τοῦ συμπαθητικοῦ αὐτοῦ γόντος. Καμιά σκιὰ ἀπὸ τὰς πλανωμένας εἰς τὰ Προπύλαια καὶ καμιά ηχὼ ἀπὸ τὴν κόρην τοῦ Διονυσιακοῦ Θεάτρου δὲν τὸν ἐκάλεσε. Τὸν ἔφερε ἀπλούστατα μία γαλλικὴ φυλακίς, φέροντα τὸ δνοματὸν ἑρακος, ἢ δροία ἡλθε πεζότατα νὰ καθαρισθῇ εἰς τὴν πεζοτάτην δεξαμενὴν τοῦ ναυστάθμου. Τὸ δτὶ τὸν ναυστάθμον καὶ τὴν δεξαμενὴν τού βρέχουν τὰ ιερὰ νερά τῆς Σαλαμίνος εἰνε ἐντελῶς τυχαίον. Ἔφθανε ἀπλούστατα νὰ ἦνε μία δεξαμενὴ καὶ νὰ ἦνε ἡ πλησιεστέρα εἰς τὸν σταθμὸν τῆς φυλακίδος. Εἴκοσιν ἔτη προτήτερα ἔνα ἄλλο γαλλικὸν πολεμικόν, δροιονδήποτε, ἔφερε τὴν ἄγκυράν του εἰς τὸν Πειραιᾶ. Εἰς τὸ ἐπιτελείον του ἀνήκε καὶ τότε ἔνας νεαρὸς δεξιωματικός, δὲ ποιος ὠνομάζετο Ιονιανδός Βιώ καὶ δὲ ποιος ἦτο δ. Πιερ Λοτί. Μία διαταγὴ τοῦ ὑπονομείου του τὸν ἔφερε καὶ τότε, δπως καὶ τώρα, μαζὶ μὲ τὸ πλοίον του. Καὶ ἵσως ἔτι δ συγγραφεὺς τῆς «Ἀζυλαδὲ» καὶ τοῦ «Ἀδελφοῦ μου» «Υβ» δὲν ἔφερε μαζὶ μὲ τὰ διάσημα του

διδανάτον, τὰς ἔπωμάδας τοῦ ἀξιωματικοῦ τοῦ ναυτικοῦ, « αἱ σκαὶ καὶ τὸ μάσμαρα » τὰ δόποια μόνον συνήνεγεν εἰς τὴν Ἑλλάδα δ' Ἀνατὸλ Φράνς, μαζὶ μὲ τὸν φίλον μου κ. Ἐπισκοπόπουλον<sup>1</sup> δὲν θά μᾶς ἔδιδαν ἵσως ποτὲ τὴν εὐτυχίαν νὰ γνωρίσωμεν ἐκ τοῦ πλησίου τὸν συμπαθητικὸν αὐτὸν συγγραφέα.

Δὲν ἡξενῷ τι ἄλλο ὁφεῖλομεν εἰς τὴν πεζοτάπην αὐτὴν καὶ γηραλέαν δεξαμενὴν τοῦ ναυτασθάμουν. Ὡρισμένως ὅμως εἰς αὐτὴν καὶ μόνον ὁφεῖλομεν τὸν γοντευτικὸν ἔνον μας τῶν τελευταίων μηνῶν. Περὶ αὐτοῦ ἔλαβα ἀφορμᾶς γὰρ πεισθῶ καὶ εἶνε μία λεπτομέρεια, ἡ ὁστοῖα μ' ἔκαμε νὰ ἔκτιμησω τὴν ἀμφισβητηθεῖσαν εἴλικρινειαν τοῦ γλυκυτάτου ζωγράφου τῆς ἀνατολικῆς ἀποκαλύψεως. Ἡμουν τόσον προδιατεθειμένος ἐναντίον του. Ἡ φήμη τὸν εἶχε φέρει τόσον διαφορετικὸν ἔως ἔδω, ὡς ἔνα ἀνθρώπον πολὺ πλαστὸν καὶ προσποιημένον καὶ ψυμψιθιωμένον καὶ ἔγωιστὴν καὶ ἀντιπαθητικόν, ἔνα ἀνθρώπον, δ' ὅποιος προσποιεῖται διτὶ δὲν δίδει μίαν πεντάρον διὰ τὴν ἔκλογήν του εἰς τὴν Ἀκαδημίαν καὶ περιφέρεται εἰς τοὺς δρόμους τοῦ. Ἀλγερίου ἀνύποπτος, καθ' ἣν στιγμὴν τὸ ταχυδρομεῖον τοῦ φέρει τὰ νέα καὶ τὰ συγχαρητήρια τῆς ἔκλογῆς του καὶ διποῖς τέλος πάντων διαρκῶς... προσποιεῖται. Καὶ εἶνε μὲν ἡ ἀλήθεια διτὶ πολλάκις ἐσκέφθην, διτὶ ὅλα αὐτὰ τὰ πράγματα εἰμποροῦσεν ἐν τὰ κάμη ἀξιόλογα δ' ἀνθρώπος, μὲ δῆλην τὴν εἴλικρινειαν, χωρὶς ὑποκρισίαν, πάντοτε δόμως εἰς τὸ βάθος τῆς ψυχῆς μου ἔμενε κάποια δυσπιστία καὶ κάποια ἀντιπάθεια.

Οταν ἀγέβηκα εἰς τὸ «Βωτούρη» νὰ τὸν ἐπισκεφθῶ διὰ πρώτην φοράν, μὲ μίαν εὔλογον περιέργειαν καὶ ἀνυπομονησίαν, εἰδα διτὶ ἔπειτε νὰ τὸν περιμένω. Μ' ἐπληροφόρησαν διτὶ ἡτο ἔξω ἀπὸ τὸ πλοῖον. Ἐξω ἀπὸ τὸ πλοῖον, εἰς τὸν ναυτασθάμον, μοῦ ἐφάνη δῆλον ἀπίστευτον. Καὶ δταν ἔχη κανεὶς ἀφορμᾶς νὰ δυσπιστῇ, σιλλογίζεται πολλά. Ἐσκέφθηκα ἀμέσως

<sup>1</sup> Υποθέτω διτὶ δὲν ἔνοχλῶ τὴν μετριοφρούσην τοῦ φίλον μου κ. Ἐπισκοπόπουλον μὲ τὴν ὡραίαν αὐτὴν ἀδικητισίαν. Ὁ συγγραφεὺς τῆς «Θαιδος», δ' ὅποιος δὲν ἔγνωσε κανένα κατὰ τὴν ἐπίσκεψιν του εἰς τὴν Ἑλλάδα, πρό τινων ἔτῶν, ἔτος τοῦ «Je n'ai vu que des marches des ombres et... vous». Εἶναι ἔνα ἐπίγραμμα, τόσον ἀξιόλογον εἰδωνος, διὰ τὴν ἀνακοίνωσιν τοῦ διποίου εἶνε συγχωρημένη καθεδικρισία.

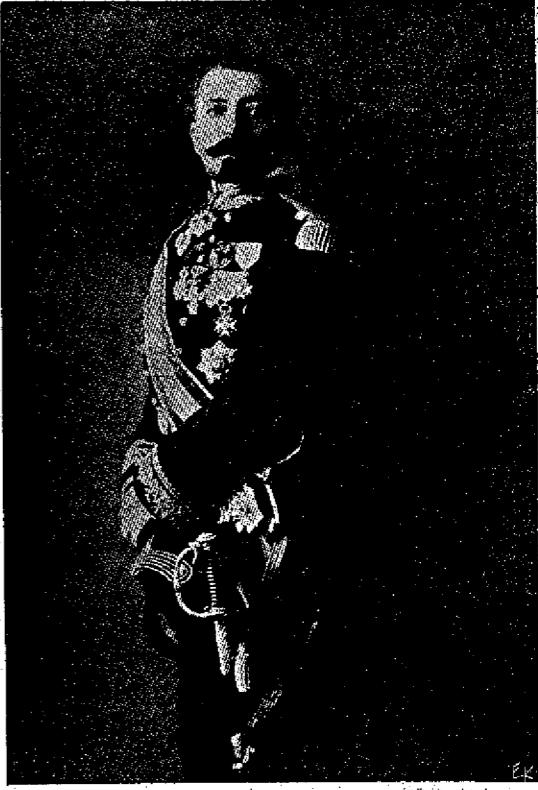
διτὶ δ' Λοτί, δὲν εἰμπορεῖ νὰ παρουσιάζεται ἀμέσως εἰς τὸν ἔπισκεπτας του καὶ διτὶ κάμνει νὰ τὸν περιμένουν, δπώς τὸ κάμνουν τόσοι αδοξάτεροι ἀπ' αὐτὸν. Δὲν ἡμουν δύμως δυσαρεστημένος. Τὸ πρόγμα μοῦ ἔδιδε ἀφορμὴν νὰ μείνω δῆλον μὲ τὸν ἀξιωματικὸν του. Καὶ διτὶ ἔγα κυβερνήτην πλοίουν, μέσα εἰς τὴν στενὴν οἰκογένειαν τοῦ σκάφους δὲν ὑπάρχει ἀκριβεστέρα ἔκτιμησις τοῦ ἀνθρώπουν, ἀπὸ τὴν ἔκτιμησιν τῶν ἀξιωματικῶν του. «Οσον καὶ ἀν κρύπτεται, δσον καὶ διτὶ ἀποφεύγῃ νὰ ἔκδηλωθῇ, προδιδεται εἰς ἔνα μορφασμόν, μίαν ψυχρότητα, ἔνα μισὸν λόγον. Καὶ δύμως τίποτε ἀπὸ δλα αὐτά. Οἱ ἀξιωματικοὶ ἡσαν ἐνθουσιασμένοι ἀπὸ τὸν κυβερνήτην των. Δὲν εἶχαν λόγους νὰ ἔκφρασουν τὴν ἀγάπην καὶ τὴν ἀφοσίωσίν των. «Ζῶμεν δις ἀδελφοί» μοῦ εἶπαν. Ἐθεώρησα κατάληλον τὴν εὑκαμψίαν νὰ λάβω μερικὰς πληροφορίας περὶ τῆς ζωῆς του εἰς τὸ πλοῖον, περὶ τὸν τρόπου ποῦ ἔργαζεται καὶ νὰ ἔξαριθσω ἀκόμη τὴν παλαιὰν φήμην, διτὶ δὲν διάβα τῷ δντι ἄλλους συγγραφεῖς. Τὶ διάβολο! δσον καὶ διτὶ ὑπεκρίνετο εἰς τὰς ἔξομολογήσεις του, εἰς τὰς συνεντεύξεις του, εἰς τὸν ἔνον κόσμον, δὲν θὰ εἰμποροῦσε βέβαια νὰ κρυφθῇ μέσα εἰς τὸ σπίτι του. «Ἐμαδα τῷ δντι διτὶ εἰργάζετο πολὺ νὰ τελειώσῃ τὸ νέον του μυδιστόρημα «Πρὸς τὸ Ἰσπαχάν» καὶ διτὶ... δὲν ἔδιαβαζε σχεδὸν καθόλου. Κάπου-κάπου φυλλομετρῷ τὸν Μυσσέ τὸν ἀγαπημένον του ποιητήν.

Δὲν μοῦ ἔδόμη καιρὸς διτὶ εὐρυτέρων ἀνάκρισιν. Μετ' δῆλον δὲν κυβερνήτης ἀνηγγέλθη καὶ μετὰ δύο λεπτὰ δὲν μεγαλόσωμος, συμπαθητικὸς ὑπηρέτης του Ὁσμάν, μοῦ παρέμερε τὸ παθαπέτασμα τῆς αἰθουσῆς. δπον μὲ ἀνέμενεν δ' Πιέρ Λοτί.

Δὲν εὐρέθην ἐμπρὸς εἰς τὸν ἀνθρώπον ποῦ ἐπειρίμενα. Μ' ἔνα ἀφελες ἔνδυμα περιπάτου, δ' ἀκαδημαϊκός, δ' διποῖος ἐπέστρεψε ἀπὸ μίαν πρωινὴν ἐκδρομήν του μέχρι τοῦ ἔκκλησιδίου τῆς Ἀγίας Βαρβάρας, πανηγυρίζοντος τὴν ἡμέραν ἔκεινην, ἔσπεντε νὰ μὲ ὑποδεχθῇ εἰς τὴν θύραν. Μία γλυκυτάτη ἐμφάνισις, μία ἐγκάρδιος χειραψία, ἔνα μειδίαμα δειλόν, ἀλλὰ γεμάτον προσήγειαν. Βραχύσωμος, ἀρθούμενος εἰς τὰ δῆμη του τακούνια, μὲ κάποιαν κλίσιν πρὸς τὰ ἐμπρός, μὲ δύο ποδαράκια κούκλας, τὰ διποῖα προσπίπτουν εἰς τὸ πρῶτον ἀντίκρυσμα, μοῦ ὑπέδειξεν ἔνα κάθισμα ἐμπρὸς εἰς τὸ γραφεῖον του. Ἐκτοτε δὲν ἔβλεπα παρὰ δύο μεγάλους ὄφθαλμους, ἔκτάκτως φωτεινοὺς

καὶ λαμπρούς, πλέοντας μέσα εἰς μίαν βαθύτατην μελαγχολίαν. Μία θλῖψις ἀμβλεῖα, βραδεῖα καὶ καρτερική φαίνεται ώς νὰ ἔχῃ καρδιῆν μὲ μακράν καὶ ἀνεπαίσθητον ἐνέργειαν, μερικὰς γραμμάς τοῦ προσώπου του. Καὶ ἐνῷ διμιλεῖ καὶ ἐνῷ σὲ ἀτενίζει, φαίνεται ώς νὰ προσέχῃ καθ' δλον τὸ διάστημα εἰς κάποιους μακρινοὺς καὶ σύμπειρους ἥχους, καὶ ἐνῷ τὸν κυτάζεις, κομίζεις διτὶ μεταξὺ τῶν ὄφθαλμῶν σου καὶ τῶν ίδιων του, κατὶ τι ὄπλο μεσολαβεῖ, ώς δνειρὸν ἢ διπασία. Καὶ διτὶ ἥχοι καὶ τὸ δνειρὸν πρέπει νὰ εἶνε ἀφεύκτως πολὺ μελαγχολικά. Ἡ φωνή του ήσυχος, πάχρωμάτιστος, χωρὶς καμμίαν ἔμφασιν, δπως οἱ λόγοι του, οἱ λόγοι τῶν ὄπλων καὶ ἀφελῶν ἀνθρώπων, οἱ διποῖοι λησμονούν τὸν ἔαυτόν τους. Καὶ ἐνῷ οἵτις μερικὰ πλάγια βλέμματα πρὸς τὸ συμπαθητικὸν περιβάλλον, ἔνα γραφεῖον ὄπλον, χωρὶς φορτία βιβλίων ἢ χειρογράφων, μὲ δῆλης προσφιλεῖς φωτογραφίας, ἔνα παραβάν, σκεπασμένον ἀπὸ παλαιόν βυζαντινὸν ἄμφιον, κρύπτον ἔνα πλειδοκύμβαλον, μίαν ψευμάστραν μ' ἔνα ἐνετικὸν χαλκογρύγημα κ' ἔνα μικρὸν ἀνατολικὸν τραπεζάκι ἀπὸ μωσαϊκὸν μεταξύ μας, σκέπτομαι διτὶ ἦν δυνατόν διτὶ ἀφελῆς καὶ μελαγχολικῆς αὐτῆς ἐμφάνισις, νὰ εἶνε δ' Πιέρ Λοτί τῆς παραδόσεως, δ' ὑπεροπτικός, δ' πλαστός, μὲ τὰς παραδόξους πόξας, δ' προσποιούμενος διτὶ ἀποφεύγει τοὺς ἀνθρώπους, δ' προσποιούμενος διτὶ περιφρονεῖ τοὺς συγχρόνους του, δ' προσποιούμενος ἐπὶ τέλους τὸσα πράγματα. «Οχι, χίλιες φορὲς δχι!

Ἐπὶ τέλους δὲν εἰμπορεῖ ἔνας ἀνθρώπος νὰ ἔνοχληται ἀπὸ τὸν κόσμον, νὰ μὴν ἔχῃ δρεξιν διὰ τὰς κοινὰς καὶ ἔνοχλητικὰς διμιλίας, μὲ τὰς διποῖας ἔνοχλει τοὺς ἐνδόξους διτὶ περιέργεια τῶν ἀνθρώπων καὶ νὰ ταράσσεται μὲ τὴν ιδέαν διτὶ διανομῆτης του ἔρχεται νὰ τὸν περιεργασθῇ ώς περιέργον θηρίον; Δὲν εἰμπορεῖ ἐπὶ τέλους νὰ προτιμᾷ ἀπὸ δλας αὐτὰς τὰς ἔνοχλησεις τὴν συναναστροφὴν τῶν ἀτλῶν καὶ ἀνυπόπτων ἀνθρώπων, τῶν ἀξιωματικῶν του καὶ τοῦ ὑπηρέτου του ἀκόμη Όσμάν, ἐνῷ διποῖοκον ἀφωσιωμένου εἰς τὸν κύριον του, χωρὶς καμμίαν φετορεριὴν περιέργειαν διτὶ διαβάσεις ἀπὸ τὸν Ισλαμδοῦ Ψαρρᾶ, δ' διποῖος ἀφοῦ ἔδιαβασε ἀπὸ τὰ δεκαεῖς δέως τὰ εἶκοσι του χρόνια τὸν Μυσσέ, τὸν Γκωτίε καὶ τὸν Ούγκω, εἰς τὰ τριάντα του χρόνια δταν ἔρωτήη ἀπὸ τὸν Λωδέ, ἐνῷ ἔδιαβασε τὴν «Σαλαμβώ», ἀπεκρίθη ἀπλούστατα «οχι» καὶ δὲν ἔγνωρισε τὸν Φλωμπέρ, παρὰ δταν διό συγγραφεὺς τῆς «Σαπφοῦς» τοῦ εἶπε: «Τρέχα λοιπὸν νάγοράσης τὴν «Σαλαμβώ» εἰς τὸ πρῶτον βιβλιοπωλεῖον, ποῦ θὰ ενδρῆς. Δὲν εἰμπορεῖ νάγνοης αὐτὸν τὸ ἀριστούργημα»; Καὶ διτὶ διμιλογῆ, ἔκδηλην τὴν ψυχήν του καλὰ διαβάσεις καὶ διαβάζει ἀκόμη τὴν Βίβλον, διατί νὰ εἶνε ἀστερεωτὴν τὴν λεγούμενην διαβάσην τοὺς ὄπλους καὶ νὰ εἶνε ἐνήμερος τῆς λεγούμενης φιλολογίας τῆς τελευταίας στιγμῆς, πρῶτη ποῦ τὸ εὐρίσκει



ΕΚ

ΛΟΤΙ

πιστεύωμεν ἀκριβῶς ίσως ὅταν λέγουν τὴν ἀλήθειαν.

Καὶ ἐνθυμήθηκα ἀκόμη, εἰς τὴν σειρὰν τῶν σκέψεων αὐτῶν ἔνα ἄλλον ἔνδοξον, τόσον διαφορετικόν, ἔνα ἀληθινὸν φυλάρεοκον, ὃ ὅποιος ἐφαίνετο τόσον φυσικὸς εἰς ὅλον τὸν κόσμον. Ἡτο δὲ Γαβριὴλ Δ' Ἀννούντοιο καὶ εἴμεθα εἰς τὴν αἰθουσαν τῆς «Μεγάλης Βρεττανίας», εἰς ἔνα δεῖπνον τὸ ὅποιον ἔδιδε εἰς τὸν ἔνδοξον ἔναν τὸ «Ἀστυ» καὶ κατόπιν εἰς τὰς αἰθουσας τῆς Κας Τυπάλδου Κοζάκη. Τί τόνος φωνῆς ἡτον ἐκεῖνος καὶ ποία ἀσωτία εἰς ὥραιονς λόγους καὶ ποία σοφία καὶ ποίησις, ἐκχειλίζουσα καὶ πλημμυροῦσα! Ομιλοῦσε δὲ ἀνθρώπος αὐτὸς ἡ ἔδιαβαζε μίαν σελίδα, δουλευμένην μὲ σμίλην χρυσούχοιν; «Pas un mot qui ne soit pur» δπως ἔλεγεν δὲ ίδιος. «Εδελξε καὶ ἐγήτευσε κυρίας, ἀπεστόμωσε καθηγητὰς καὶ σοφοὺς εἰς ὅλα τὰ ζητήματα, ὅμιλησε διὰ τὸν Λεονάρδον Δὲ Βίντοι μὲν ἔνα κοιτήν καὶ διὰ τὸν Τίτον Λίβιον μὲν ἔνα καθηγητὴν τῆς λατινικῆς φιλολογίας, ὅμιλησε διὰ τὰ μουσεῖα μας ὡς ποιητῆς καὶ ἀρχαιολόγος, ἔναντι μαστίχας τὴν «κρυσταλλίνην νύκτα», ἔκαμε δεσποινίδας νὰ κλαίσουν καὶ δεσποινίδας νὰ ὑπνωτισθῶν, ὡς ἀπὸ προσήλωσιν εἰς στύλουν ἀντικείμενον καὶ, ὅταν μᾶς ἀπεχαιρέτησε, ἀναχωρῶν διὰ τὴν Κέρκυραν, δπως ἐπήγανε νὰ τελεώῃ τὸ τελευταῖον του μυδιστόημα, μᾶς εἰπεν ἀκόμη μὲ μίαν θείαν χειρο-

νομίαν, δτι δὰ ἐπανέλθῃ «νάναρτήσῃ τὸ ἔργον του εἰς ἔνα στῦλον τοῦ Παρθενῶνος». Καὶ δοι εἶλεγαν: Αὐτὸς εἶνε δὲ Δ' Ἀννούντοιο, δὲν εἰμποροῦσε νὰ ἦνε ἄλλος. Κανείς, ποῦ δὰ ἔτρεχε νὰ γνωρίσῃ τὸν Λοτί, μὲ τὴν προσδοκίαν ἐνὸς θεάματος, δὲν θὰ εἰμποροῦσε νὰ εἰπῇ τὸ ίδιον. Καὶ διὰ νὰ δικαιολογήσῃ τὴν ἀπογοήτευσίν του δὰ ἔλεγε: Αὐτὸς δὲ ἀνθρώπος προσποιεῖται, αὐτὸς δὲ ἀνθρώπος ποζάρει. Καὶ ίσως ἀκόμη ἔνας ἀνθρώπος ἔξυπνος, εὐχάριστος καὶ φιλάρος, δὰ εἰμποροῦσε νὰ τὸν πλαστοπροσωπήσῃ πολὺ ἴκανον ποιητικώτερον διὰ τὴν κοινὴν περιέργειαν. Πρᾶγμα ἄλλως τε ποῦ ἔγινε. «Ἐνας Γάλλος γαύραρχος — μοῦ διηγεῖτο δὲ ίδιος — εἶχεν εἰς τὸ ἐπιτελεῖον του ἔνα ἀξιωματικὸν ποῦ μοῦ ἀμοίβαε. Καὶ καθὼς δλαι αἱ κυρίαι τὸν ἐφωτοῦσαν ἐὰν ἔχῃ τὸν Λοτί εἰς τὸν στύλον του, ἐσφίσθη νὰ παρουσιάσῃ τὸν ἀξιωματικὸν τοῦ ἐπιτελείου του ὡς Πιέρ Λοτί. Ο ἀξιωματικὸς ἡτο εὐχάριστος, περιποιητικὸς εἰς τὰς κυρίας καὶ δοσον χρειάζεται εὐφυής. Η κυρία ἔμεινεν ἐνθουσιασμένη: «Δὲν ἡτο ἀνάγκη νὰ μοῦ εἰτοῦν ποιος εἰσθε, τοῦ εἰπε. Θὰ τὸ ἐμάντευα ἀμέσως. Δὲν εἰμποροῦσατε νὰ εἰσθε ἄλλος, ἀπὸ τὸν Πιέρ Λοτί . . .» Ισως δὲ ίδιος δὰ τῆς ἔδιδα μίαν ἀπογοήτευσίν, — ἐπρόσθεσε μελαγχολικῶς. Καὶ εἶχε δίκαιον. Τόσον δλίγοι εἰμποροῦν νὰ κρατοῦν τὴν γοητείαν τῆς φριμῆς των, δπως ἔνας Δ' Ἀννούντοιο. Καὶ δὰ ἦνε τόσον κοπιαστικόν, ὑποθέτω.

[Ἔπειτα τὸ τέλος]

ΠΑΥΛΟΣ ΝΙΡΒΑΝΑΣ

## ΘΕΟΚΡΙΤΟΥ

### ΒΟΥΚΟΛΙΣΚΟΣ

Ἡ Εὐγείκη πῶς τῆς ζήτησα φιλί, στάστετο μὲ ἐπῆρε,  
Μοῦ μάλλωνε καὶ μούλεγε. «Γιὰ σύρε στὸ καλό.  
Είσαι βοσκός καὶ μοῦ ζητᾶς φιλί, παημένε; σύρε,  
Χωριάτικα δὲν ἔμαθα, πολύτικα φιλῶ.  
Τὸ στόμα μον σόντε στόντειο δὲ θέλει ἔτοι φιλά.  
Πῶς γλυκοβλέπεις! Σὰ μιλεῖς, χωρατὰ ξέρεις τόσα.  
Πόσο χαδεύεις τρυφερά, τι ζαχαρένια γλώσσα,  
Τι μαλακὸ τὸ γένι σου καὶ τι χυτὰ μαλλιά!  
Τὰ χέρια σου εἰν' δλόμανρα, τὰ χείλια σου σκασμένα,  
Μνοζεῖς ἀσκημα: ἀπ' ἔδω, — μὲ ἐλέωσες — νὰ βγῆς!»

Μοῦφαλλε τέτοια κὲ ἔφτυσε στὸν κόρφο φορδὲς τοῖς  
Κιάπ τὴν πορφὴ ως τὰ πόδια μον μὲ μᾶς πούταξ ἐμένα  
Μὲ κάπι χελια ζαρωτά, καὶ μιὰ στραβὴ ματιά.  
Καὶ μούκαμνε τὴν δμοφφη, καὶ μούκαμνε τὸ νάζι  
Καὶ δυνατὰ μ' ἐγέλασε. Κ' ἐμένα τὸ αἷμα βράζει  
Κιάπλι προπή ποκκίνια, σὰ ρόδο ἀπὸ νοτιά.  
Ἐφνυγε αὐτὴ καὶ μ' ἀφησε· μὰ γὼ δὲν τὸ βασιῶ  
Νὰ μὲ γελάῃ τὸν νόστιμον ἐμένα μὰ Εὐνείκη.  
Βοσκό, δὲν είμι δμοφφονός; γὰρ πέστε τὸ οωστό.  
Μὴν ἄλλαξ ἔξαφρα δ Θεός ἐμένα τὸν ἀσκη;  
Γιατὶ προτοῦ τὰ γένεια μον γλυκὰ μοῦ ἀνθούσαν, ίδια  
Σὰν τὸ κισσό στὸν πλάτανο ποῦ βγάνει τιλιχά  
Σταντιά μον γύρω ἔχύνονταν μαλλιὰ σελινωτά,  
Κ' ἔλαμπε τάσπιρο μέτωπο πάρω στὰ μαστρα φρύδια.  
Τὰ μάτια σὰν τῆς Αιθηρᾶς ἔχω, καὶ πιὸ γλυκά,  
Καὶ τὸ κορμὶ παχύτερο παρὰ πηχτή, τὸ στόμα  
Γλυκύτερη χόνει λαλιὰ κιάπλι τὸ μέλι ἀκόμα.  
Σοῦ τραγουδῶ γλυκὰ γλυκά, σοῦ παῖζω καὶ γλυκά  
Καὶ μὲ καλάμι καὶ μὲ αὐλό, τραγούδια μὰ φορά!  
Πάσα γυνάκια δμοφφονίδι μὲ λέει στὰ βουντά ἀπάνω  
Καὶ μὲ ἀγαπάει ἡ καθεμιά μόν ἡ τρανή κυρά  
Δὲν μὲ φιλάει ἡ πολύτισσα, δὲν θέλει τὸν τζοπάνο!  
Δὲ ξέρει πῶς δ γυιδὸς τοῦ Λιός βοσκοῦλλα ξεπλανᾶ  
Δὲ ξέρει πῶς γάνα βοσκό τάχε ἡ Παφία χάσει.  
Στὴν "Ιδη ἀπάνω ἀνέβηρε κιάλλο βοσκό ξανὰ  
Στὰ δάση τὸν ἀγάπτησε, τὸν ἔκλαιψε στὰ δάση.  
Κιό Ερδυμίων τὶ ἥτονε; δχι βοσκὸς μαδές;  
Ποῦ τὸν ἀγάπτησε ἡ γλυκειά Σελήνη κ' ἥρθε κάποιον  
Στὸ νάπτος μέσα τὸ κρυφό καὶ πλάγιας κοντά του.  
Καὶ σύ, Κυβέλη, ἔνα βοσκό μοιρολογᾶς καὶ κλαῖς.  
Μόν ἡ Εὐνείκη — ἀκοῦς ἐπεῖ; — δὲν θέλει τὸ βοσκό<sup>1</sup>  
Ποῦ τὴν Κυβέλη — δὲν ποιᾶς; — περνάει καὶ τὴ Σελήνη.  
"Αχ, Αφροδίτη, πουθενὰ μὴ βοῇ ἀγαπητικό  
Μήτε στὴ χώρα ἡ στὸ βούντο — μονάχη πάντ' ἀς μένη!

ΣΙΜΟΣ ΜΕΝΑΡΔΟΣ



## ΤΟ ΧΩΡΑΦΙ

Κάθε πρωΐ πού ανοιγα τὸ παράθυρό μου πρὸς τὴν ἔξοχήν, ἔβλεπα πρῶτα-πρῶτα τὸ χωράφι. Ήτον ἔνα μικρὸ κομμάτι πού ἀρχίζει ἀπὸ τὸ πλάι τοῦ νταμάριου καὶ κατέβαινε στὸ ρέμα. "Ενα χαλί, θαρροῦσες, πράσινο, ἀπλωμένο ἀπάνου στὴν ἀγριοτοπιά. Καθδιούσιν κάμποσες στιγμὲς καὶ ἀφηνὰ τὰ μάτια μου νὰ δροσιστοῦν στὸ ἥμερο γρασίδι, ποὺ φύτρωνε ἀδύνατο καὶ κιτρινωπό, σ' ἐκεῖνο τὸ πλάι τὸ γυμνό, τὸ ἐκτεθειμένο στὸ βροιά. Εφύτρωνε ὅργα, δειλά, πολὺν καιρό, μὲ δυσκολία, σὰν ὅρρωστο ποὺ λίγο-λίγο ἔπαιρνε ζωὴ καὶ χρῶμα.

"Οταν ἡτανε λιακάδα, χαιρότανε σὰν ἄνθρωπος ζωῆρεν σὰν νὰ γελοῦσε, ἔλαμπε σὰν νὰ είχε μάτια, μεγάλωνε καὶ ψήλωνε φαινότανε σὰν νὰ τὸ είχε αὐξήσῃ μάγισσα γυχτιά, τὸ είχε στολίσει μὲ διαμάντια καὶ τοῦ είχε δώσει ψυχή· ἐκύτταξα τὰ ἀραιά καὶ τὰ λιανά του στάχνα, τὸ ἄγονδα, πῶς παῖσανε μὲ τὸ πρωϊνὸ ἀερόσκι καὶ σύβανε, καὶ τοῦφευγαν καὶ πάλι ἐσήκωναν τὰ κεφαλάκια μὲ ἔκσάρδισμα, γιὰ νέο κυνηγητό. Στὴν πρωΐνην ἡσυχία τῆς ἔξοχῆς, ἡ χαρὰ τοῦ χωραφίου μιλοῦσε ἄνουγα τὸ σιγανότατο μουρμούρισμα ἐκείνης τῆς ζωῆς, ποὺ ἔνοιωθε στὴ ζέστη καὶ στὸ φῶς ἴδια εὐχαρίστησι μ' ἐμένα.

Καὶ πάλι ὅταν ἡταν συνεφιὰ καὶ ὁ οὐρανὸς φοβέριζε, τὸ χωραφάκι ἔσκοτείνιαζε, ζάρωνε, σὰν φοβισμένο, ἡ πρασινάδα του χανότανε καὶ φάνοντο τὰ χώματα τῶν αὐλακιῶν ποὺ είχε σκάψει τὸ ἀλέτοι.

Πῶς είχα παρακολουθήσει αὐτὴν τὴν γένναν τῆς μητέρας γῆς.

Ήτανε μιὰ παρθένα χέρσος δποὺ φύτρωναν θυμάρια, κρεμμύδες τοῦ βουνοῦ καὶ ἀσφόδελοις ἡ γυναικοῦλα τοῦ χαμόσπιτου πήγαινε καὶ μᾶσεις ὅργια χόρτα. Ἡ κατοίκα ἐγγύρευε νὰ βρῇ τροφή· ἡ κόττες σκάλιζαν νὰ βροῦν σκουλήκια, τὰ ἑνπόλητα παιδιά τῶν κοιλυβιῶν τοῦ Γαλατσίου ἐμάζευαν τὰ σαλιγκάρια ποὺ τὰ είχαν ἔτρουπώσει τὰ πρωτοβρόχια τὰ βαρβάτα.

Ἐνα πρωΐ συνεφιασμένο ἥρθε ὁ ζευγᾶς καὶ στὴ φινιοπωρινὴ μελαγχολία δποὺ τὰ πλάσματα λουφάζουν, περιμένοντα τὸν θάνατο, ἀκούσα τὴν προσταγὴ του σὰ καματερά.

— Ντέεε! Ντὲ βρέεε!

Καὶ είδα τὸ ἀλέτοι ν' ἀνοίγη τὰ καρποφόρα σπλάχνα ἐκείνης τῆς παρθένας γῆς, καὶ νὰ βγάζῃ χώματα κόκκινα σὰν αἷματα

"Ἐπειτα, σὰν ἔμεινε κάμποσες ἡμέρες τρόγωμα μονάχο, καὶ ἡπιε τὴ βροχούλα, καὶ ζεστάθηκε στὸ ἥλιο, καὶ γνώρισε τῆς χάρες τῆς ζωῆς. Ξυναήσθε ὁ ζευγᾶς μὲ τὴν ποδιὰ γεμάτη πόρο καὶ ἀρχίσεις νὰ σπέρνῃ. Δρασκελῶντας τὰ αὐλάκια φαινότανε σὰν νὰ τὰ φάντιζε μὲ κάποια σκόνη μαγικῆ. "Αλλη μιὰ φορά τὸν ἀκούσα, τὴν ἀλλ' ἥμερα, νὰ φωνάζῃ.

— Ντέεε! Ντὲ βρέεε!

Στὰ καματερὰ ποὺ σκέπαζαν τὸ στάρι μὲ τὴν τάβλα τὴν πατημένη ἀπὸ τὸ ζευγᾶ.

Παρηκολούθησα καὶ τὴν ἐγκυμοσύνη αὐτὴ τῆς γῆς, δπως είχα παρακολουθήσει καὶ τὸ γάμο. Σὰν τὴ γυναικα, κανένας δὲν κοτοῦσε πειὰ νὰ πλησιάσῃ στὸ σπαρτό· ἡ γυναικοῦλα, τὰ παιδιά, ἡ κόττες, ἡ κατοίκα, ποὺ τὸ πείραζαν δισφή ἡτανε κορίτσι, ἐτραβήχτηκαν στὴς ἄλλες χέρσους. Η γῆ ἐκείνη ἡταν παντρεμένη τὴν ἐσέβοντο.

Κι' ἔπειτα ἡτανε κι' ὁ μπάρμπα Νικολός, ὁ γέρος φύλακας, ποὺ κάθε πρωΐ, μὲ τὸ φαρδί του, μὲ τὴν πατατοῦκα του, μὲ τῆς κρητικές του μπότες, ἀνέβαινεν ὅργα τὴ φεμματιά, στεκότανε στὴν ἀκρη τοῦ σπαρτοῦ κούκουλωμένος δταν ἔβρεχε, τύλιγμένος δταν ἐξεπάγιαζε τὸ ἔροβόρι, κι' ἐπρόσεχε νὰ μὴν ἴδῃ κανένα πόδι στὸ σπαρτό. Πολλὲς φορὲς τὸν ἔβλεπα κι' ἐσκυψε, ἔπαιρνε μιὰ πέτρα καὶ τὴν ἔροιχνε μέσα στὸ χωράφι: ἔνας σωρὸς σπουργίτες πεταγότανε ἀπὸ τὸ ἀπαγορευμένο στάρι.

Ἄλγο λίγο ἡ ἀχαρη γδύνια ἐντυνότανε σὰν νὰ περγοῦσε κάθε νύχτα ἀπὸ πάνου τῆς κάποιο πινέλο ἑλαιορότατο, τὸ ἄλλο πρωΐ παρατηροῦσα τὸ ζωγράφισμα. Μιὰ κίτρινη ἀχνάδα σκέπασε τὸ χωράφι πρῶτα-πρῶτα. Ὁ ἥλιος καὶ ὁ μπάρμπα Νικολός βοηθοῦσαν τὸ μωρὸ νὰ μεγαλώσῃ. Δὲν είδα μάνα ν' ἀγκαλιέῃ μὲ μεγαλείτερη ἀγάπη τὸ παιδί της, γιὰ νὰ τὸ ζεστάνῃ, δπως ὁ ἥλιος ἐκείνες τῆς δλίγες μέρες ποὺ ξεμύτιζε τὸ γρασίδια· οὔτε είδα πατέρα νὰ προσέχῃ τὸ πρωτότοκο ἀγοράκι του μὲ τόσην ἀγωνία, δσὸν ὁ μπάρμπα Νικολός τὸ χωράφι ποὺ τοῦ ἐμπιστεύθηκαν.

"Η κίτρινη ἀχνάδα μέρα μὲ τὴν ἥμερα ἔξωζρενε, γινόταν πράσινη, σκέπαζε τὸ χρῶμα.

ἀρχίσαν τὰ στάχνα γὰρ σαλεύονταν, νὰ νοιώθουν τὸν ἀρέσκειαν τὸν πρῶτον, νὰ χαίρονται στὸν ἥλιο. Ὁ μπάρμπα Νικολός σὰν τὸν πατέρα ὅταν παιᾶν μὲ τὸ παιδί του, ποὺ ἀρχίζει πειὰ καὶ νοιώθει, καθότανε τῷρα δίπλα στὸ γρασίδι, καὶ τὸ χαῖδενε ἔπειτα ἐμπαίνε μέσα στὸ χωράφι, πατῶντας ὅργα, προσεκτικά, μᾶλλον τὰ χαλίκια ποὺ ἐμπόδιζαν τὰ μικρὰ νὰ μεγαλώσουν, ἔξερριζων τὸ ἀγιοβότανα ποὺ πνίγανε τῆς φύλακας τοὺς καὶ τὰ πετοῦσε μαρνά. Κάπου-κάπου ἐμπηγή καμιαὶ ἀγιοφωνάρα στὸ κορίτσι τῆς γειτόνιστας ποὺ εἶχε ἀφῆσει τὴν κατοίκα νὰ πλησιάσῃ στὸ γρασίδι.

Είδα δὲνη αὐτὴν τὴν ὁμορφιὰ ποὺ ἔγεννηθηκε ἀπ' τὴ γῆ, ποὺ ἥμερωνε τὸν τόπο ποὺ ἐστόλιζε τὴν ἔξοχη καὶ εὐφράτειν τὰ μάτια μου. Είχα μπροστά μου τὴν ἴδεα πῶς ἔζουσα σ' εὐγενισμένο τόπο, γιατὶ δὲν ὑπάρχει πειὸ ἀληθινὴ καὶ πειὸ ἥμερη εὐγένεια ἀπ' αὐτὴ ποὺ ντύνει τὴν ἀγριοτοπιά μὲ πρασινάδα καὶ βγάζει τὴν τροφή χωρὶς γὰρ καταστρέψῃ καὶ δίχως νὰ σκοτώνῃ.

"Άλλα τὴν ἴδεαν αὐτὴν τὴν ἔχασα γιὰ μιὰ στιγμή.

"Ἐνα πρωΐ, ὁραῖο χειμωνιάτικο πρωΐ μὲ κάτασπρη λιακάδα, διαμαντένια, είδα πῶς ἐκατούρουσα σὲ ἀγρίους. "Ακούω πόρτες ν' ἀνοίγουνε μ' ὄρμη καὶ βλέπω γειτόνισσες νὰ βγαίνουν τὰ πάνε σπίτι τους.

νουν καὶ νὰ κυττάζουνε πρὸς τὸ χωράφι. Ἐκεῖ, μέσα στὸ σπαρτό, ἔνα σωρὸ ἀνθρωποι μιλούσιαν μὲ ζωηρές χειρονομίες, μὲ δυνατὲς φωνές, καὶ μὲ τῆς φωνὲς αὐτὲς ἀνακατεύοντο κρότοι ἀπὸ σπαδιὰ χωροφυλάκων ποὺ ἔλαμπαν στὸν ἥλιο. Πάρα πέρα ἀπὸ τὸν καυγᾶ ἔνας ζευγᾶς — δχι, ἔνας δήμιος — ἐγγύριζε ἀπάνου στὸ γρασίδι καὶ μ' ἔνα ἀλέτοι ποὺ τραβούσανε δυὸ δλογα, τὸ ἔξεροιλιαζε.

Διὸ νοικουραῖοι ἐφιλονεικούσανε γιὰ τὸ χωράφι καὶ κείνος ποὺ ἔνδιμε πῶς ἀδικήθηκε ἔπαιρονεν ἐκδίκησι.

"Ἡ φιλονεικία ἐκράτησε οὐαπτοση ὁραῖο ἔπειτα οἱ χωροφύλακες κι' ὁ ἀστυνόμος ἐφυγαν ἀφήνοντας ἐλευθέρους τοὺς ἀγρίους. Τότε αὐτοὶ σκορπίσανε μέσα στὸ σπαρτό· οἱ ἐργάτες ἀπὸ τὸ νταμάρι εἶχανε κατέβη γιὰ νὰ ἴδουν, διὸδαρος τοῦ γαλατᾶ, ἡ κατοίκα τῆς γειτόνισσας, ἡ κόττες, ἀνθρωποι καὶ ζῶα μαζὶ μὲ τὸ φυνικὸ ἀλέτοι, πέσανε σὰν ὄρνια στὸ ὄραπο χωραφάκι καὶ τοαλαπατούσανε τοὺς φυτρωμένους βώλους, καὶ βοσκούσανε τὰ τρυφερὰ γρασίδια καὶ ἔρριζωνε τὰ μεγαλείτερα σπορτὰ γιὰ νὰ τὰ πάνε σπίτι τους.

"Ἐνα σύννεφο ἐσκέπασεν ἐκείνη τὴ στιγμὴ τὸν ἥλιο. "Εμάρδιος" ἡ ψυχή μου καὶ τραβήχθηκε ἀπὸ τὸ παράθυρο, δπως τραβάει κανεὶς τὰ μάτια του ἀπὸ ἔνα φονικό.

E. ΕΥΣΤΡΑΤΙΑΔΗΣ

## ΔΙΑΤΙ ΔΕΝ ΙΔΡΥΘΗ ΤΟ ΕΘΝΙΚΟΝ ΘΕΑΤΡΟΝ ΕΠΙ ΟΘΩΝΟΣ

Τὸ ἔργον τοῦ Καμπούρογλου Σύμβασις περὶ ἀνεγέρσεως θεάτρου — Ή περὶ ταύτης συζήτησις ἐν τῇ Βουλῇ καὶ Γερονού — Β. Διάταγμα περὶ συστάσεως ἑλληνικοῦ θεάτρου. — Προσδιορισμὸς τῆς θέσεως αὐτοῦ. — Οι ἔρωτες καὶ τὰ κατορθώματα τοῦ Βέτλαιν — Ραδιονηγίαι εἰτοῦ. — Αναφορά πρὸς τὸν Βασιλέα. — Αντιδράσεις τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ θεάτρου. — Καταστροφή.

Κατὰ τὴν βασιλείαν τοῦ Οδυσσος ἡ μεγαλειπτῶν ἀρέσκειαν τὸν θεάτρον — Η περὶ ταύτης συζήτησις ἐν τῇ Βουλῇ καὶ Γερονού — Β. Διάταγμα περὶ συστάσεως ἑλληνικοῦ θεάτρου. — Οι ἔρωτες καὶ τὰ κατορθώματα τοῦ Βέτλαιν — Ραδιονηγίαι εἰτοῦ. — Αναφορά πρὸς τὸν Βασιλέα. — Αντιδράσεις τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ θεάτρου. — Καταστροφή.

Ο Γεργόριος Καμπούρογλους, ἐμπνεόμενος ὑπὸ ιδανικῶν καὶ ἐμνικῶν ὄντερων, βλέπων δὲ τὴν μέχρι τῆς ἐποχῆς αὐτῆς γενομένης ἐργασίας διὰ τὸ θέατρον δὲν ἐπειγχάνετο διὸ κύριος τοῦ θεάτρου σκοπός, συνέλαβε τὴν ίδεαν σοβιαρᾶς ἐργασίας πρὸς ἀνόρθωσιν αὐτοῦ διὰ τῆς ἔμνικῆς σκηνῆς, ἐξέθεσε διὰ μακροῦ ὑπομνήματός του πρὸς τὸν πρωθυπουργὸν Βούλγαρην, δστις τὸ παρέπεμψεν εἰς ἐπὶ τούτῳ διορισμέσαν ἐπιτροπὴν ἡ δούσια, μετὰ τετράμηνον μελέτην, ἐγνωμοδότησεν ὑπὲρ τῆς ίδεας τοῦ Καμπούρογλου.

Ἐν τούτοις μερίς τις τοῦ τότε τύπου, ἐξ ἀντιπολιτεύσεως πρὸς τὴν κυβέρνησιν ἡτις ψιοθέτησε τὰς προτάσεις τοῦ Καμπούρογολού, Ἰωχεὶος, νὰ ἐπιτίθεται κατὰ τῆς ἐπιχειρήσεως οὐδὲν σοβαρὸν ἐπιχείρημα προβάλλουσα, ἀλλὰ τὰ τετραμένα καὶ συνήθη τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἐπιφωνήματα. «Καλὲ κύριε πρωθυπουργέ, ἔγραψεν ἡ »Ἀθηνᾶ» τῆς 16 Ιουνίου 1856, θέατρα καὶ διασκεδάσεις διὰ δημοσίων χρημάτων χρειάζονται εἰς ἡμᾶς, ἐνῷ δὲν ἔχομεν ψωμὶ νὰ φάγωμεν, ἐνῷ δὲν ἔχομεν βρακίνι νὰ φορέσωμεν, ἐνῷ εἴμεθα λαός πτωχός, ἐνῷ χρεωστούμεν τὰ μαλλιά τῆς κεφαλῆς μας;»

Αλλ' ως ἦν ἐπόμενον, αἱ τοιαῦται παιδαριώ-  
δεις φωνασκίαι τῶν ἀντιπολιτευομένων τὴν  
κυβερνησιν, δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ληφθῶσιν ὑπὸ  
τοβαράν ἔποφιν καὶ μετ' ἄγωνας πολλοὺς, εἰς  
οὓς πάντοτε ὑποβάλλονται οἱ θέλοντες νὰ  
ἐπιχειρήσωσι μέγα τι ἐν Ἑλλάδι, κατώρθωσεν  
δὲ Καμπούνδογλονς καὶ ὑπεγράφη τὴν δεκάτην  
διδύδην Ἰουνίου 1856 σύμβασις πρὸς ἐπιτυχίαν  
τῆς ἐθνικῆς ὅντως αὐτῆς ἐπιχειρήσεως μεταξὺ<sup>ν</sup>  
αὐτοῦ ἀφ' ἐνδεικτικοῦ καὶ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνή-  
σεως ἀφ' ἑτέρου, ἀντιπροσωπεύομένης ὑπὸ τοῦ  
Θεοδώρου Κυριακοῦ ὑπουργίκου γραμματέως,  
διορισθέντος ἀντιπροσώπου τοῦ ὑπουργοῦ τῶν  
Ἐσωτερικῶν διὰ τῆς ὑπὸ ἀριθμὸν 13,127 δια-  
ταγῆς τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν, κατὰ  
συνέπειαν τοῦ ἀπὸ 8 Ἰουνίου 1856 Βασιλικοῦ  
Διατάγματος.

Τὸ σπουδαιότερον μέρος τῆς συμβάσεως (περὶ τοῦ πλήρους περιεχομένου αὐτῆς θὰ γίνη λόγος διὰ μακρῶν ἀλλαχοῦ) ἡτοὶ ἡ παραχώρησις εἰς τὸν Καμπούργολον τοῦ δικαιώματος τῆς οἰκοδομήσεως δι' ἴδιων του ἔξόδων νέου θεάτρου εἰς θέσιν κεντρικήν, εὐρυχωροτέρου τοῦ ὑπάρχοντος τότε θεάτρου τοῦ Μπούκουρα, εὐπρεπεστέρου καὶ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν σχεδίων τῶν νεωτέρων θεάτρων τῆς Εὐρώπης.

Ἡ μετὰ τοῦ Καμπούρογλου καὶ τῆς Κυ-  
βερνήσεως ὑπόγραφεῖσα σύμβασις, ὑποβληθεῖσα  
πρὸς ἐπικύρωσιν εἰς τὴν Βουλήν, παρεπέμψθη  
ኂ’ αὐτῆς πρὸς μελέτην εἰς ἔλταμελῆ ἐπιτρο-  
πὴν ἐκ βουλευτῶν, ἀποτελεσθεῖσαν ἀπὸ τοὺς  
Δ. Καλλιφρονᾶν, Α. Ἀβέρωφ, Δ. Στάκον,  
Χρ. Σονιμαρίταν, Ν. Τσέλιον, Στ. Μήτσαν καὶ  
Ν. Α. Νέζον.

“Η πλειονοψηφία τῆς ἐπιτροπῆς ταύτης δι’ ἐκθέσεώς της, ὑποβλήθεισης εἰς τὴν Βουλὴν κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς 31 Αὐγούστου 1856,

προέτεινε τὴν ἐπικύρωσιν τῆς συμβάσεως καθ' ὅλα αὐτῆς τὰ μέρη. Τοῦνταντίον ἡ μειοψηφία, ἀπαρτίζουμένη ἀπὸ τοὺς N. Τσέλιον, Στ. Μήτσαν καὶ N. A Νάζον, ἐπαναλαμβάνουσα καὶ αὐτῇ τὰ σαθρὰ τοῦ ἀντιπολιτευομένου τὴν Κυβέρνησιν τύπου ἐπιχειρήματα, προέτεινε τὴν ἀπόρριψιν τῆς συμβάσεως διότι, ἔγραφεν ἐν τῇ ἐκδέσει τῆς, ἐνδόσφιο στερούμεθα τῶν πρὸς ἀνάπτυξιν τῆς γεωργίας καὶ βιομηχανίας πρωτίστων καὶ ἀναγκαιότερων μέσων, ἐνδόσφιο Βουλευτήριον καὶ ὅλα δημόσια κατιαστήματα δὲν ἀνεγείρονται, πᾶς πόρος τοῦ χράτους περισσεύων, εἰναι ἐπάνυγκες ν' ἀφιεροῦνται ἀποκλειστικῶς πρὸς ἀπόκτησιν τούτων.

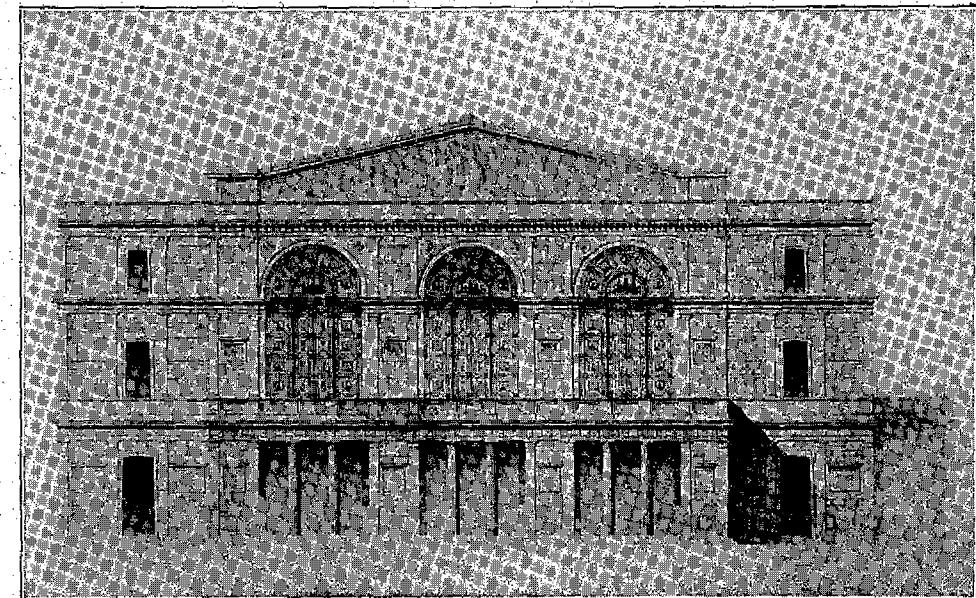
Τὴν ἐπορένην, 1 Σεπτεμβρίου, οὐχιτήσεως γενομένης ἐν τῇ Βουλῇ, πολλοὶ βουλευταὶ ἔλαβον τὸν λόγον ὅμιλήσαντες ὑπὲρ τῆς ἐπικυρώσεως τῆς συμβάσεως. Μετὰ τὰς ἐν τῇ ἐκδέσποι τῆς μειοψηφίας ἀναφερομένας πρωτίστας ἀνάγκας, εἴτε τις τῶν βουλευτῶν, ἀναγκαῖος ἔχονται αἱ νοεροὶ τὰς ὅποιας μάλιστα διφείλομεν νὰ περιποιηθῶμεν ἐν τῇ ἐστίᾳ τοῦ ἀντολικοῦ πολιτισμοῦ.

Ἐτερός τις τῶν βουλευτῶν παρετήρησεν δὲ, ἡ Κυβέρνησις ὥφειλε τέλος νὰ συναι-  
σθανθῇ καὶ τὴν ἀνάγκην ἐλληνικῶν παραστά-  
σεων, αἵτινες θέλουσι μᾶς ἀναμιμνήσκει τὸν  
μεγάλους ἡμῶν προγόνους καὶ εἰς τὰς ὅποιας  
θὰ βλέπωμεν τὰ ἔνδοξα τῶν πατέρων μας ἔργα,  
αἵτινα θὰ χρηγοῦν ὁραίον διὰ τὰ τέκνα μας  
παραδειγμα. Η Βουλὴ τέλος, ἀφοῦ ἤκουσε τὰς  
αἰτιώνας περὶ σπατάλης τοῦ δημοσίου πλούτου  
Ιερεμιάδας, διὰ ψήφων ἔξηκοντα καὶ μιᾶς κατὰ  
δώδεκα ἐπεκύρωσε τὴν περὶ θεάτρου σύμβα-  
σιν.<sup>1</sup>

Ἡ Κυβέρνησις κατόπιν δι' ἐκθέσεως τῆς, ἐν ᾧ διδ μάκρων ἀνέπτυσσε τὰ προοδοκώμενα ἀποτελέσματα εἰς τε τὰ ἡθη, τὴν γλῶσσαν καὶ τὴν φιλολογίαν ἐκ τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ Ἑλληνικοῦ δράματος, ὑπέβιλε τὴν ὑπὸ τῆς Βουλῆς ἐπικυρωθεῖσαν σύμβασιν εἰς τὴν Γερουσίαν, ἣντις τὴν παρέπεμψε πρὸς μελέτην εἰς ἕπλι τούτῳ συστᾶσαν ἐπιτροπήν, ἣ ἐκθεσις τῆς δόπιας ὑπεβλήθη εἰς τὴν Γερουσίαν τὴν 10 Σεπτεμβρίου.

Καὶ ή μὲν μειοψηφία τῆς ἐπιτροπῆς, συγκειμένη ἀπό τοὺς Δ. Πλαπούταν καὶ Δ. Χα-

<sup>1</sup> Οι ψηφίσαντες κατά της έπικυρώσεως της συμβάσεως ήσαν οι εξής: Ν. Τσέλιος, Ιωάνν. Αποστολήδης, Στ. Μήτσας, Δημ. Ζωτος, Εμ. Τσουχλός, Σ. Κοπανίτσας, Εμ. Μελετάπούλος, Ι. Ταταράκης, Στ. Ηγκλήλης, Α. Κοζάνης, Ν. Νάζος και Νικ. Α. Χ. Ανασταγόνου.



ΤΟ ΕΚΠΟΝΗΘΕΝ ΣΧΕΔΙΟΝ ΕΘΝΙΚΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ ΕΠΙ ΟΘΩΝΟΣ

τέλον, παραδέχθη ὁς εἶχε τὸ νομοσχέδιον, ἡ δὲ πλειονωψηφία, ἀποτελουμένη ἀπὸ τοὺς Γκί-  
καν Καρακατζάνην. Ρήγαν Παλαιμίδην καὶ

Α. Γοηγοιαδην, προέτεινε τὴν ἀπόδοσιψιν αὐτοῦ διὰ τὸν λόγον ὅτι τὰ θέατρα εἶναι πάνποτε οἱ πρόδρομοι τῆς παρακμῆς καὶ ηθικῆς πτώσεως τῶν ἐθνῶν!

«Ἄς λάβωμεν, ἔγραφεν ἐν τῇ ἑκδόσει αὐτῆς, ὡς παράδειγμα αὐτὴν τὴν ἱστορίαν τῶν Ἀθηνῶν ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Περικλέους, καὶ τὴν τὰ πρός τὰς χρείας τοῦ πολέμου προωθημένα χρήματα ἐψήφισθησαν ὡς θεωρικὰ καὶ ἐδίδοντο εἰς τὸν λαὸν ἵνα διασκεδάζῃ εἰς τὰ θέατρα, ἄρχεται ἡ κατάκλισις καὶ ἡ κατάπτωσις τῆς δημοκρατίας τῶν Ἀθηνῶν, εἰς μάτην δ' ἀκολούθως ἥγωνται οἱ Δημοσθένης νὰ ἔχουν ἡση τοὺς Ἀθηναίους ἀπὸ τοῦ ληθάργουν ὑποδεικνύων τὴν κατάργησιν τοῦ νόμου περὶ τῶν θεωρικῶν χρημάτων καὶ τὸς χοηματικὰς ἀνάγκας τῆς πατοΐδος ἡ διαφθορὰ εἶχεν εἰσδῆσει βαθύτατα».

Διὰ νὰ μὴ ὑπολειφθῇ δὲ καὶ ἡ Γερουσίᾳ τῶν περὶ ἀναγκῶν τοῦ ἔμνους ἱερεμιάδων τῆς μειονοψηφίας τῆς Βουλῆς, ἐπανέλαμβάνοντο ἐν τῇ ἐκκένεσι τῆς ἐπιτροπῆς αἱ στεφεότυποι πλέον καταστᾶσαι περὶ ἐλλείψεως δημοσίων καταστημάτων καὶ χρεῶν τοῦ Κράτους φράσαι εἴπειν ἀνακατατίθεσται ἀπόροις τὸ πλέον ἀνδ

τὰ στόματα τῶν ἀντιπολιτευομένων τὴν Κυ-  
βέρνησιν Γερουσιαστῶν, βουλευτῶν καὶ δημο-  
σιογράφων.

Αλλὰ δὲν δύναται τις νῦν ἀρνηθῆναι καὶ ή περὶ θεάτρουν ίδεα δὲν είχεν εἰσέτι ὠριμάσει τόπε. Ἀν υπῆρχον πολλοὶ οἵτινες ἀντεστρατεύοντο κατὸ τῆς ἐπιχειρήσεως τοῦ θεάτρου λόγῳ ἀντιπολιτεύσεως πρὸς τὴν Κυβέρνησιν, ήτις εἶχεν υἱοθετήσει τὸ ζῆτημα, υπῆρχον καὶ ἄλλοι οἵτινες ἐπολέμουν τὴν ίδεαν δχι διότι ἐφείδοντο τοῦ δημοσίου πλούτου, ἀλλὰ διότι ἐθεώρουν τὸ θέατρον ὡς ἀνήθικον μέσον διασκεδάσεως καὶ καταστροφέα τῆς ἥθυκῆς τῶν λαῶν. Ἐπισήμως ἀπὸ τοῦ βημάτος τῆς Βουλῆς, εἶδομεν, ὅτι ή πλειονόψια τῆς ἐπιτροπῆς ἐκήρυξτεν ὅτι τὰ θέατρα είναι πάντοτε οἱ πρόδρομοι τῆς ἥθυκῆς πτώσεως τῶν λαῶν. Ἄλλοι ἐπίστευον ὅτι τὸ θέατρον είναι δαιμόνων κατοικητήριον, οἱ δὲ ἐπαγγελλόμενοι τὸν ἥθοποιόν φαυλόβιοι καὶ ἔλεσινοι μεθ' ὧν εἰς οὐδεμίαν συνάφειαν πρέπει νὰ ἔρχωνται οἱ ἐντυποί αὐτοῖς.

τιμοὶ ανδρῶποι! Υπῆρξαν δὲ καὶ ἄνθρωποι, ἔντιμοι καθ' ὅλα, οἵτινες ἐθέωρησαν τὸ πρᾶγμα καὶ ἀντιθρητικόν. Συζήτουμένου τοῦ περὶ θεάτρου νομοσχεδίου ἐν τῇ Γερουσίᾳ τὴν 28 Ὁκτωβρίου ἦτις συνέπεσε νῦν εἰνάντι Κυριακῆς, ἐγερθεὶς ὁ γερουσιαστὴς Γ. Παλαμήδης εἶπε:

« Ποτὲ δέν ἡλπῖα νὰ ἔλθω σήμερα ήμέραν.  
Κυριακὴν νὰ συζητήσω περὶ θεάτρου! » Και  
λαβὼν τὸν πίλον του ἀπῆλθε τῆς συνεδριάσεως.

Ἐν τούτοις τὸ νομοσχέδιον, μετὰ βραχεῖαν συζήτησιν ἐψηφίσθη ἐν αὐτῇ ἐκείνῃ τῇ συνεδριάσει διὰ ψῆφων εἴκοσι καὶ τεσσάρων κατὰ μιᾶς, τοιῶν ἀρνηθέντων ψῆφον.

Τοεῖς ήμέρας μετὰ ταῦτα ἐπεκυρώθη καὶ  
ὑπὸ τῆς βασιλίσσης Ἀμαλίας καὶ ἐδημοσιεύθη  
ἐν τῷ ὑπ’ ἀριθμῷ 84 φύλλῳ τῆς Ἐφημερίδος  
τῆς Κυβερνήσεως οὕτως:

NOMOS · ΤΗΣ'

## *Περὶ συστάσεως Ἑλληνικοῦ θεάτρου*

ΟΘΩΝ ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ

## ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ψηφισάμενοι διμοφώνως μετά τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἀπεφασίσαμεν· καὶ διατάττομεν·

## \*Αρθρον μοναδικὸν

Τό κατ' ἐντολὴν τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν μεταξὺ τῶν πορίων Θεοδώρου Κυριακοῦ καὶ Γρ. Καμπούνθογλου συνταχθὲν συμβόλαιον τῆς 18 Ιουλίου 1866 καὶ συνιστάμενον ἐξ ἀρχῶν 25 ἐγκρίνεται καὶ θέλει ἔχει πλήρη ισχύν.

Ο παρὸν νόμος ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' ἡμῶν σήμερον κυρωθεῖς, θέλει δημοσιευθῆ διὰ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθῆ ὡς νόμος τοῦ Κοάτους.

*'Epi 'Aθήnais tēi 31 'Oktōbōiōv 1856.*

Ἐν ὀνόματι τοῦ Βασιλέως

H. Baumann

ΑΜΑΛΙΑ

Δ. Γ. ΒΟΥΛΓΑΡΗΣ

Ἐθεωρήθη καὶ ἐτέθη ἡ μεγάλη τοῦ Κράτους σφραγίς.

*Ἐν Ἀθήναις τὸν 6 Αεκεινοῖον 1856.*

Ο Υπουργός της Δικαιοσύνης  
**Μ. Σπυρίδων**

\* \* \*

Κατὰ τὸ 16 ἀριθμὸν τῆς ὑπὸ τῶν Βουλῶν ἐπικυρωθείσης συμβάσεως, ἡ θέσις ἐφ' ἣς ἐνέλλεκτος καὶ ἀναγνωσθεῖται τὸ διδύμηδον θέσιτον ἔπος

νὰ προσδιορισθῇ ἐντὸς ἑνὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς  
ὑπογράφης τοῦ συμβολαίου.

'Ἐν τούτοις, καίτοι παρηγέλθον ἀφετοὶ μῆνες ἀπὸ τῆς ὑπογραφῆς, διὰ προσδιορισμὸς τῆς θέσεως ἀνεβάλλετο ἐξ ὑπαιτιότητος αὐτῆς τῆς Κυβερνήσεως καθ' ἣς ἦρετο νὰ διαμαρτύρεται πάνυ δικαίως διὰ Καμπούνδογλους, τοῦ διοίσου τὰ συμφέροντα κατεστρέφοντο ἐκ τῆς μὴ πραγματοποιήσεως συμφωνῶν πανδήμως καὶ ἐπισήμως συνομολογηθεῖσῶν

Τέλος, κατόπιν πολλῶν παραστάσεων και προσφυγῆς εἰς τὸν Βασιλέα. ἐπείσθη τὸ ὑπουργεῖον τὴν 29 Ιανουαρίου 1857 νὰ διορίσῃ ἐπιτροπὴν ἀπὸ τοὺς Κ. Δημητριαδῆν διεθνή τῆς Ἀστυνομίας, Σ. Ἀντωνόπουλον βουλευτήν, Γ. Μεταξᾶν λοχαγὸν τοῦ μηχανικοῦ και Α. Καλλίνοκτην ἥτις μετὰ τοῦ Γρ. Καμπούρογλου «ἀφοῦ περιέλθῃ τὰς ἐν τῇ πόλει κειμένας διαφόρους θέσεις πρὸς θεώρησιν αὐτῶν διποβάλλῃ πρὸς τὸ ὑπουργεῖον σημείωσιν. τῶν καὶ' αὐτῆν καταλλήλων δπως ἐκ συμφώνου ἐκλεχθῆ ἡ καταλληλοτέρα πρὸς τὸν προκείμενον πεποτόν»<sup>1</sup>

‘Η ἐπιτροπή, περιελθοῦσα τὴν πόλιν, ἐπε-  
σκέφθη δέκα τέσσαρας διαιφόρους θέσεις καὶ  
τέλος ἔγνωμοδότησεν ὑπὲρ τῆς πλατείας τοῦ  
Λαοῦ, ἐνῷ δὲ Καμπούρογλους ἔζητει νῦν οἰκο-  
δομηθῆ τὸ θέατρον ἢ εἰς τὴν πλατείαν τοῦ  
Νομισματοκοπείου ἢ εἰς τὴν πλατείαν τῆς Ἀ-  
γορᾶς. Ἡ προτιμηθεῖσα θέσις ἐθεωρήθη ὡς  
καταλληλοτέρα, κατὰ τὴν ἔκθεσιν τῆς ἐπιτρο-  
πῆς «ώς μόνη συμβιβάζουσα τὸ δυνατὸν τοῦ  
ν' ἀγορασθῆ τὸ οἰκόπεδον ἀπὸ τὸν Δῆμον εἰς  
δινήκει». Ἄλλως ἀπέχει ἀπὸ τοῦ καταστήμα-  
τος τῆς Ἐθνικῆς Τοπαλέζης μόνον ἐξήκοντα μέ-  
τρα καὶ μεταξὺ τοῦ θεάτρου καὶ τῆς Τοπαλέζης  
ὑπάρχοι δόδος πλάτος ἔγουστα μέτρων τοιάκοντα».

Μετὰ τὴν γνωμοδότησιν, τῆς ἐπιτροπῆς γέα πάλιν βάσαγα ἀνεφύγησαν εἰς τὸ μέσον. Μερικοὶ ἐκ τῶν πολυπληθῶν Ἰδιοκτητῶν τῶν θεωρείων τοῦ θεάτρου Μπούκουρα, ὃν τὰ συμφέροντα κατὰ φυσικὸν λόγον ἡσαν δλως ἀντίθετα πρὸς τὰ τοῦ Καμπούρογλου, ἥρχισαν νὰ τὸν διαβάλλουν πρὸς τὸ ὑπουργεῖον, συνεταιριοθέντες πρὸς τοῦτο καὶ τὸν Ἰδιαίτερον γραμματέα τοῦ βασιλέως Ὀθωνος Βέτλανδ, δστις εἶχε σπουδαιοτάτους λόγους νὰ καταφέρεται κατὰ τοῦ ἀναλαβόντος τὴν ἀνέγερσιν τοῦ νέου θεάτρου.

‘Ο περίφημος αὐτὸς καὶ πανίσχυρος γραμ-

<sup>1</sup> "Εγγραφον ὑπ' ἀριθ. 30326 τοῦ ὑπουργείου τῶν Επικοινωνῶν ἡπτὰ μηνούντων 29 Ιανουαρίου 1857.

αιτεύες είχεν ἐρασθῆ ἔμμανδος τῆς περι-  
καλλοῦς μεσοφώνου Μπόργκι - Βέτητη ήτις  
άπετέλει μέρος τοῦ υπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ  
Καμπούρογλου παριστάνοντος ἐν τῷ θεάτρῳ  
Μπούκουρα Ἰταλικοῦ θιάσου, οὗτονος τὰς  
εργασίας πάφεκώλυνον ἐπιξημίως οἱ ἑρωτε-  
ῖαι ἐπιχειρήσεις τοῦ κ. Βέτλανδ, καθόσον ὁ  
ἑρωτόληπτος γράμματεὺς δὲν ἤρκειτο ν' ἀκούῃ  
καὶ νὰ θαυμάζῃ τὴν λατρευτὴν τῆς καρδίας  
του ἀπὸ τῆς σκηνῆς, ἀλλὰ προσεκάλει αὐτὴν  
καὶ εἰς ἴδιαιτέρας συναναστροφάς μεταξὺ φύλων  
του, ἀκριβῶς καθ' ἃς ἐσπέρας ἔμπλει νὰ ψάλῃ  
τὸν θεάτρῳ Ἐκ τῆς τοιαύτης διαγώνης τοῦ  
Βέτλανδ ἐπόμενον ἦτο, ν' ἀναβάλλωνται πολὺ<sup>ν</sup>  
γχόν αἱ παραστάσεις τοῦ μελοδραματικοῦ θιά-  
σου πρὸς μεγάλην ζημίαν τοῦ Καμπούρογλου,  
ὅστις ἐπὶ τέλους ἡναγκάσθη νὰ τιμωρήσῃ δι'  
λοκετὰ σέβαστον προστίμου τὴν ἑρωτόληπτον  
μεσόφωνον. Ο Βέτλανδ ἀμέσως ἔσπευσε διὰ  
φύλου του νὰ υποδειξῇ εἰς τὸν Καμπούρογλουν  
νὰ μὴ ἐπιμείνῃ εἰς τὴν καταδίκην τῆς φύλης  
του, καθόσον ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει ὁ νυμὸς  
του. Βέτλανδ θὰ τοῦ παρεῖχε πράγματα εἰς τὴν  
επιχειρησίν του. Ο Καμπούρογλους ἔχων ὑπὲρ  
ταυτοῦ τὸ δίκαιον ἀπάντησεν ὅτι ἔχει μάρκον

νομένου ενωπίον τού συμφροταιόγραφου Αντηνών Κ. Πιτάρη πληρώσαν πρὸς τὴν ὑψίφωνον κ. Ἀγγελικὴν Βόργην-Βιέτην σιράντσιμας δύο χιλιάδας ὀχτακοσίας, ἵτοι δραχμὰς δύο χι-

Ἐκτοτε, μένεια πνέων δ ἐφωτόληπτος γραμματεύς, ἐκήρυξε τὸν πόλεμον κατὰ τοῦ Καμπούρογλου εἰς δὲ πολὺ ἀκριβά ἐστοιχίσαν καθόπιν οἱ ἔρωτες τοῦ κιόριου Βέλαινδ καθόσον ὕντος μετὰ τῶν προαναφερούντων θεωρειούχων τοῦ θεάτρου Μπούκουρα κατώρθωσεν ὥστε τὸ ὑπουργεῖον ν' ἀρνήται, παρὰ τοὺς δρους τῆς συμβάσεως, τὴν ἐπικυρώσιν τῆς γνωμοδοτήσεως τῆς ἐπιτροπῆς ήτις εἶχε προσδιορίσει ὅτιν θέσιν ἐφ' ἡς δ' ἀνηγγείετο τὸ θέατρον.<sup>6</sup> Ο Καμπούρογλους, ἀφοῦ μάτην ἐξήντλησε πᾶν μέσον πρὸς ἐπίτευξιν τῆς ἐπικυρώσεως, ἀπελισθεῖς, ἀτηρύθυνε κατὰ τοῦ Δημοσίου διαμαρτύρησιν ζητῶν πολλὰς χιλιάδας δραχμῶν ὡς ἀπόζημιών, καθόσον ἐν τῷ μεταξὺ πρὸς ταυτέραν ἀνέγερσιν τοῦ θεάτρου εἶχε συνεταιρισθῇ μετὰ τοῦ ἐν Κωνσταντινούπολει βαθυπλού λιάδας ἔξακοσίας ἔξηκοντα, ἀφιθμ. 2660, δι- δσα αὗτη εἶχε λαμβάνειν παρὰ τοῦ κ. Γρ. Καμπούρογλου διὰ καθυστεροῦντας μισθούς τῆς ἔξωφλησεν αὐτὴν καὶ ὑπεκατέστη ἐις τὸ δικαιώματά της, δ. κ. Γρ. Καμπούρογλους ἀναγνωρίζει διὰ τῆς παρούσης πράξεως τὸ ποσὸν τοῦτο ὃς καλῶς πληρωθὲν πρὸς τὴν μνησθεῖσαν Ἀγγελικὴν Βόργην-Βιέτην παρὰ τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ συνανεῖ πρὸς τὸ νὰ ἐκπεσθῇ τοῦτο ἐν τῶν δραχμῶν ὀκτὼ χιλιάδων ἀς τὸ ὑπουργεῖον ὅφειλε νὰ τῷ δώσῃ τὴν 31 Μαρτίου ε. ε. ὡς τελευταίαν δόσιν τῆς θεατρικῆς ἐπιχορηγήσεως τοῦ ἡδη λήξαντος θεατρικοῦ ἑτούς 1856-57. Συγχρόνως δὲ καταργεῖται ἐντελῶς ἡ ὑφισταμένη δόμη μεταξὺ τοῦ κ. Γρ. Καμπούρογλου καὶ τῆς κ. Βόργη-Βιέτη κ.τ.λ. »

ον Δ. Δημητρακοπούλου, δτις ἐλθών τὸν Ιανουάριον τοῦ 1857 ἐν Ἀθήναις συνέστησε μετὰ τοῦ Καμπούρογλου τὴν περὶ ἀνεγέρσεως οὗ θεάτρου ἔταιρίων, συνταχθέντος συμβολαίου νάπιον τοῦ συμβολαιογράφου Ἀθηνῶν Α. Βελισσαρίου τὴν 1. Φεβρουαρίου 1857.

ἀρχιτεκτόνων καὶ τῇ ἐφαρμογῇ τοῦ γάλλου ἀρχιτέκτονος Boulanger, καὶ δύπερ ὑπεβλήθη ὑπὸ τὴν ἔγκρισιν τοῦ βασιλέως Ὀὐρανος.<sup>3</sup> Άλλα, καίτοι πολλὰ ἡμέραι εἰχον παρέθει ἀπὸ τῆς ὑποβολῆς τῶν σχεδίων εἰς τὸν Βασιλέα, ταῦτα δὲν ἐπεστρέφοντο ἐγκεκριμένα πρὸς μεγάλην ζημιὰν τῶν ἀναλογόνων τὴν ἐπιχείρησιν τῆς ἀνεγέρσεως τοῦ θεάτρου, οἵτινες εἶχον ὑποβληθεῖ εἰς μεγάλας προκαταρκτικὰς διατάνας.

Αφοῦ μάτην ἐπὶ ἀρκετὸν περιέμεινεν δὲ Καιπούργολους τὴν ἐπιστροφὴν τῶν σχεδίων, παρουσιάσθη πρὸ τοῦ Βασιλέως παρ' οὐκ ἔκπληκτος ἔμαινεν διτὶ τὰ σχέδια τοῦ θεάτρου εἰχον δέξαφανισθεῖ ἀπὸ τοῦ γραφείον τον! Παρὰ τῶν γνωριζόντων τὰ τότε πρόγματα τῆς Αὐλῆς τὸ κατόρθωμα αὐτὸν ἀπεδόθη εἰς τὸν Βέτλαινδ ὅπτις, καθ' ἣν ἐβεβαίουντο, δὲν εἶχεν ἀρκεσθῆ εἰς τοῦτο ἀλλὰ καὶ παρεγκάνει τὸν τότε δῆμαρχον Ἀθηναίων νὰ ζητῇ ὑπέροχον τιμὴν διὰ τὸ γῆπεδον ἐφ' οὗ δρόσθη τὸ ἀναγερθῆ τὸ θέατρον, ἐξ οὗ προῆλθεν ἡ παρόλκυσις τῆς ἐκτιμήσεως τοῦ γηπέδου, πρᾶγμα τὸ δοποῖν ἥναγκασε τὸν Δημητρακόπουλον μετὰ τὴν ἔναρξιν τῆς ἀνοικοδομήσεως νὰ παραιτηθῇ τῆς μετὰ τοῦ Καιπούργολου ἐταιρίας, καθόσον οἱ δικηγόροι του τὸν ἐβεβαίουν διτὶ κτίζει ἐπὶ ξένου οἰκοπέδου.

Όλιγας ήμερας μετά την άνακλωφιν της εξαφανίσεως τῶν σχεδίων τοῦ θεάτρου, δι Καμπούρογλους ὑπέβαλεν ἀντίγραφα αὐτῶν αὐτο-προσώπως πρὸς τὸν Βασιλέα παρ' οὐ καὶ ἔλαβε προφορικὴν ἀδειὰν ν' ἀρχίσῃ τὰς ἐργασίας τῆς οἰκοδομῆς, ἵνα δι θεμέλιος λίθος ἐτέθη πράγματι τὴν 22 Οκτωβρίου 1857, φέρων τὴν εἶναι ἐπιγραφήν:

«Ἐπί Ὀθωνὸς ἐλέψθε Θεοῦ βασιλέως τῆς Ἑλλάδος, Γρηγόριος Ἀημητόποιος Καμπούρογλους τῷ Ἑρμηνῶν ἀνίδιοντι θέστορον ἐπει AONZ.»

Αλλ' οὐ Βέτλανδός δὲν ἡσύχαζε! Ἐνῷ ἀφ' ἑνὸς παρεμπόδιζε τὸν Βασιλέα νὰ ἐπιστρέψῃ τὰ νέα σχέδια τοῦ θεάτρου ἐγκεκριμένα, ἀφ' ἑτέρου εἰδότοιει προφορικῶν τὸν διευθυντήν της. Αστυνομίας διτὶ ή ἀνέγερσις τοῦ θεάτρου ἐγένετο ἀνεν σχεδίου καὶ ἐπομένως κατὰ τοὺς νόμους τοῦ Κράτους ἐπορεύεται παρεμποδισθῆ!

ΩΘΟΝ ΕΑΕΩ ΘΕΟΥ

## ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΣΟΣ

Ἐπὶ τῇ προτάσει τοῦ ἡμετέρου ἐπὶ τῶν  
Ἐσωτερικῶν ὑπουργοῦ, ἀπεφασίσαμεν καὶ δια-  
τάττομεν.

Ἐγκοίνωμεν ὡστε ἡ ἀνέγερσις τοῦ νέου ἐν  
Αθήναις θεάτρου περὶ τοῦ ὄποιου διαλαμβά-  
νει ὁ Τ-Ζ νόμος τῆς 31 Ὁκτωβρίου 1856,  
νὰ ἐκτελεσθῇ κατὰ τὰ συνυποβληθέντα καὶ φέ-  
ροντα τὴν Ἡμέτεραν ὑπογραφὴν ἐννέα δια-

γράμματα, ἐξ ὧν τὰ μὲν τρία κατόψεων, τὰ δὲ τέσσαρα προώψεων, τὰ δὲ δύο διατομῶν.

Ο Ήμέτερος ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργὸς θέλει ἔκτελέσει τὸ παρόν Διάγαγμα.

*Ἐν Ἀθήναις τὴν 2 Ἀποιλίου 1858*

ΘΕΩΝ

Κ. Προβελέγγιος

Αλλ' ή ἔκδοσις τοῦ διατάγματος αὐτοῦ εἰς  
οὐδὲν ὠφέλησε, καθόσον δὲ Βέτλανδ καὶ οἱ περὶ<sup>2</sup>  
αὐτὸν πολυώνυμοι ἐνδιαφερόμενοι διὰ τὴν μὴ  
ἀνέγερσιν τοῦ θεάτρου, ἀφοῦ ἔξηντλησαν πᾶν  
μέσον παρὰ τῇ Βασιλείᾳ καὶ τῇ Κυβερνήσει  
ῆχοισαν νὰ ἐνεργῶσι καὶ ἐπὶ ἄλλου πεδίου.  
Κατὰ τοὺς δρους τῆς Συμβάσεως δὲ Καμπού-  
ρογλους, ἐφ' ὅσον ἐκτίζετο τὸ νέον θέατρον, ἦτο  
ὑποχρεωμένος νὰ διατηρῇ ἐν τῷ θεάτρῳ Μπού-  
κουρα ἐναλλαξ θιάσους ἐλληνικοὺς καὶ Ιταλι-  
κοὺς ὑπὸ τὴν ἐπιβλεψιν ἐπιτροπῆς διοριζομέ-  
νης ἐκάστοτε ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως. Πρὸς τὴν  
ἐπιτροπὴν αὐτὴν ἐστρεψαν τελευταίως τὰς ἐνερ-  
γείας των οἱ ἀντιδρῶντες ήτις, κατὰ τὸν κ.  
Δημ. Γρ. Καμπούρογλουν<sup>1</sup>, ἀντέδρα ὡς ἔχης:

«Ἐφ' ὅσον ἔκτιστο τὸ θέατρον, ἵτοῦ ὑποχρεωμένος δὲ ἴδρυτης ἐκ τῆς συμβάσεως νὰ ἐφαρμόσῃ ὡς πρὸς τὰ δικαιώματα τῆς ἐπιτροπῆς τὸν διὰ τὸ Νέον θέατρον καταρτισμέντα κανονισμόν, πολλὰ παρέχοντα αὐτῇ δικαιώματα, ἀλλ' ὑποτιθέντα ἀνθρώπους φιλοτίμους, ἐραστὰς τοῦ καλοῦ καὶ καλῆς πίστεως κατά τὸ έτος δύος τοῦτο ἐξελέγουσαν ἐπίτευχε ἢ τὸ τοῦτος εἰκοσισσόν συνακήρυξες λεγούσας ὅτι επιτυχεῖ νὰ ἀμειψθῶσιν ἔκτακτα, ἀλλ' ἀδυνατεῖ ἀνθίσταμεν τοῦ διευθυντοῦ ὄσπακις ἀγγέλλεται ταφάστασις τις νέες ἤτει τὴν μετάφρασιν ὅπως δῆθεν τὴν διορθώσῃ ἀφοῦ δὲ ἐπιστρέψῃ σύντην ἤτει καὶ τὸ πρωτότυπον ὅπερ διαιρεύεται εἰς χειράς της δὲν ἐπιτρέπει νὰ προσαταχῇ ἔργον τι, ὃν δὲν γνωρίζει τὸν μεταφράσαντα, δύον καλή καὶ ἀν ἐτεῖς η μετάφρασις, καὶ τούτα διότι ὑπέμενεν, δτὶ τὰ ἀνωνύμως διδόμενα ἔχγα ἥσαν τοῦ διευθυντοῦ, δτὶς ἐπέρατε τούτῳ ἀκομβῆς ὄπιται μὴ ἀστατήσῃ ἀντίδρασιν.

ετος ομως τουτο εξελεγησαν επιτησεις υπο του επι των Ἐσωτερικῶν ὑπουργῶν ὡς μέλη τῆς ἐπιτροπῆς ὅλως ἀντιδιέτων ἀρχῶν ἀννυρωποι, κεκηρυγμένοι δὲ ἔχθροι τοῦ ἰδρυτοῦ, κατορθόντες τῇ συνεννοήσει μετά τινων ἥθοποιῶν ὃντων ἑποστηριζουμένων καὶ διορισθέντων, ὡς καὶ μετὰ τοῦ ὑπουργείου καὶ τῆς ἀστυνομίας, νὰ παρακαλώσῃ συνεχῶς τὰς παραστάσεις, καίτοι είχον καταρτισθεῖ θίασοι ἴστορικοι ἐπὶ λαμπρότητι καταστάντες, καὶ ἐν τῷ παρόντι ἵσως δὲ καὶ ἐν τῷ μέλλοντι ἀπάραμιλλοντας.

λοι, πολυειδῶς δὲ καὶ πολυτρόπως νὰ ξημιώνωσι τὸν Ἰδουτήν, δπως ἀναγκάσωσιν αὐτὸν νὰ προσπολέψηται χρήματα δι' ὑπερόγκων τόκων, οὕτω δὲ σταματήσῃ ἡ ἐπιχείρησις ἐλλείψει μέσων, ἀφοῦ ἐν τῇ συμβάσει διὰ Νόμου κυρωθείσῃ, δὲν ὑπῆρχεν δρος διαλυτικός, εἰμὴ μόνον ποινικὴ ὑπερημερίας φήτρα. Οἱ κό-

«Ἐβδομάς». Ἔτος Ε'. Ἀριθμ. 4.

στασιν πτωχεύσεως διὰ δὲ τοῦ ἀπὸ 24 Σεπτεμβρίου 1858. Β. Διατάγματος, ἐκδοθέντος καθ' ἡν̄ ήμέραν ἐδημοσιεύετο καὶ ἡ τῆς πτωχεύσεως ἀπόφασις, νὰ κηρύξῃ διαλευμένην καὶ τὴν μεταξὺ αὐτῆς καὶ τοῦ Καμπούρογλου Σύμβασιν!

Ἐν τῷ μέταξὺ οἱ διάφοροι πιστωταὶ τοῦ

δύστυχοῦς Καμπούρογλου εἶχον πωλήσει ἐπὶ δημοπρασίας τὰ ὅλικὰ τοῦ Νέου θεάτρου; ἢ ἀνέγερσις τοῦ ὁτίου ἔμεινεν ἐς αὐτὸν ἐν σχεδίοις μόνον, ὃν ἔνα μετὰ τῆς ίδιοτείχου ὑπογραφῆς τοῦ Βασιλέως καὶ τοῦ ἀρμεδίου ὑπουργοῦ δημοσιεύεται πρὸς δόξαν τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας!

N. I. ΛΑΣΚΑΡΗΣ

## ΙΟΥΛΙΕΤΑ ΓΑΡΤΖΩΝΗ ΔΡΑΣΟΥΣΟΦ

Τὰ κάλλη, ποῦ ἀμέτοητα  
Ἐχάρηκε ἡ φόση  
Στὶ ἀστέρια, στὸ πέλαγο,  
Στὴ γῆ νὰ σκορπήσῃ,  
Ποιὸ ἀνθρώπου ζωγράφισμα,  
Ποιὰ στίχον μαγεία  
Τὰ ἐνόντε σὲ μία  
Μονάχη ὅμορφα;

Τεχνίτης ἀπόμαχος,  
Μὲ ὀλόλευκη τοίχα,  
Νὰ ἰδοῦ τὸ ποδούμενο,  
Ἐλπίδα δὲν εἶχα  
Σὰν δὲν συνάρμοστα  
Φανῆναν ὅμπρος μον  
Τὰ κάλλη τοῦ κόσμου  
Σὲ μία κορασιά.

Τὴν εἶδα καὶ ἐφάραξα:  
—Ποτὲ δὲ θὰ φτάσει  
Παρόμοιο ἀριστούργημα  
Νοῦς, χέοι νὰ πλάση.  
Ομπρός της, ἀφίνοντας  
Τὸν ἄνισο ἀγῶνα,  
Ἄς κληνῃ τὸ γόνα  
Ἡ Τέχνη στὴ γῆ!

Ἀκούων, σὰν ἀνήλικη  
Τὴ βλέπαν οἱ δρόμοι;  
Μὲ φόρεμα κάτασπρο,  
Μὲ ὀλόχυτη κόμη  
Ποῦ ἔσφρον κονιόστεκε  
Στεμμένος διαβάτης,  
Ἄθωστα μαλλιά της  
Νὰ δώσῃ φῦλλ.

Καὶ τώρα, ποῦ, τρέμοντας,  
Πλησιάζει τ' ἀέρι  
Ἐκεῖ τ' ἀνθρωπόμοιστα  
Φιλιά τον νὰ φέοη,  
Πῶς ἔνας τὰ κύματα  
Μὲ τόλμη ἔχει σχίσει,  
Καὶ πάει νὰ φιλήσῃ  
Τὴ θεία κεφαλή;

Θυητὲ πολορίζεις,  
Γιὰ χάρη μεγάλη  
Μία ρύχτα σοῦ φάγηκε  
Αγγώνιστα κάλλη,  
Κ' ἐπῆρες τὴ θάλασσα,  
Ζητῶντας τοιγύρουν  
Τὸ πλίσμα τοῦ ὀνείρου,  
Ποῦ σοῦ χε φανῆ.

Θεῖο χέρι δὲν ἀργῆσε  
Νὰ σπρώξῃ τὴ βάρκα  
Ἐκεῖ ποῦ τὸ φάντασμα  
Ἐλκ' αἷμα καὶ σάρκα.  
Ο γάμος σᾶς ἔρωσε,  
Τὶ μόρον γιὰ σένα  
Ἡ οὐράνια παρθένα  
Δὲς καὶ ηρθε στὴ γῆ.

Ποῦ πᾶς, μὲ τὸ ξένο σου  
Καλύπτο ἀγόρι,  
Ποῦ πᾶς, κοσμαγάπητη  
Γλυκύτατη κόδη,  
Νὰ βρῆτε τὴν Ἀγοιξη,  
Γοργά χειδόνια,  
Τοεχάτε στὰ χιόνια!  
Θὰ πάει τώρα ἐκεῖ.

Ωἷμέ, σταῖς δλάγοντας  
Ἀγκάλαις τοῦ ἀνέμου  
Βροντοῦν ἀστροπέλεκα  
Καὶ ἀντάρας πολέμου!  
Στὴ ζάλη, οὐδὲ πρόσκαιρα,  
Χριστέ, μὴ θελήσης  
Τοὺς δύο νὰ χωρίσῃς  
Ποῦ φεύγονταν μαζί.

Ἐδήκας ἀναοἰδμῆταις  
Πετοῦν στὸν ἀέρα  
Καὶ τρέχοντας πατόπι σου,  
Δευκή περιστέρα.  
Σὰ μία καλοδύμητη,  
Στὴ γῆ ποὺ θὰ μελεῖς  
Προοίμνυμά εἰομήτης  
Νὰ γένης καὶ σύ.

G. ΜΑΡΚΟΡΑΣ

## ΤΟΥ ΜΥΖΗΘΡΑ ΤΟ ΚΑΣΤΡΟ

Ἐπὶ δρομοπαγοῦς βουνοῦ, χαμηλῆς παραφυάδος τοῦ πενταδακτύλου Ταῦγέτου, ἔκτισε κατὰ τὸ 1249 ὁ πρόγκιψ τῆς Ἀχαΐας καὶ ἡγεμὼν τῆς Πελοποννήσου Γουλέλμος ὁ Β', ὁ Βιλλαρδουνίος, τὸ φρούριον τοῦ Μυστρᾶ, ὃν πόλιν ἀνεπτύχθη ἡ διμώνυμος πόλις, ἡ ἐπὶ τῶν Παλαιολόγων πρωτεύουσα τοῦ δεσποτάτου τοῦ Μορέως καὶ ἀρχότερα, ἀπὸ τῆς καταλήψεως αὐτῆς ὑπὸ τοῦ Μωάμεθ τοῦ Κατακτητοῦ μέχρι τῆς δημόσεως της ὑπὸ τοῦ Ἰμρούλη, κέντρον τοῦ ἐθνικοῦ ἡμῶν βίου σπουδαιότατον.

Τώρα ἡ ἐρειπιωμένη αὕτη πόλις προσφυῶς δύναται νὰ χαρακτησθῇ ὡς ἀληθῆς Πομπηΐα τοῦ Ἐλληνικοῦ Μεσαίωνος. Ἐκεῖ οἱ ναοί τὰ παρεκκλήσια, τὰ μοναστήρια μὲ τὰ ἐπικλινῆ κωδωνοστάσια καὶ μὲ τοὺς τρούλους τοὺς κεραμοσκεπεῖς, τὰ ἀνάκτορα τὰ ὑπὸ δικεφάλων δετῶν καὶ πτερωτῶν λεόντων περικόσμητα, αἱ δοσημέραι καταρρέονται μεγαλοπρεπεῖς οἰκήσεις, τὰ ἐν ἀποσυνθέσει τῶν ὄδῶν λιθόστρωτα, καὶ αἱ δροφαναὶ πυροβόλων ἐπάλλεις τοῦ φρουρίου μὲ τὰς καινούριας διπάς, διὰ αὗτὰ τὰ λείφαντα τοῦ ἀρχαίου βίου καὶ τῆς ἀκμῆς, δεσμεύοντα τοῦ ἐπισκέπτου τὴν ψυχὴν καὶ μεταφέρονταν αὐτὸν εἰς κόσμους ἄλλων χρόνων.

Ἐκεῖ τὰ δυοεξίτηλα χαράγματα, αἱ ἐπιγραφαὶ τῶν στύλων καὶ τῶν τοίχων, καὶ τῶν κονιομάτων αἱ πολύχρωμοι γραφαὶ ὡς καὶ τὰ ἄλλα τεχνουργήματα, τὰ δοποῖα ὑπηγόρευσε βαθεῖα συνειδητοίς τοῦ καλοῦ ἀνάμικτος μὲ θεοληπτίαν περισσήν, καλοῦσι τὸν ἐρευνητὴν εἰς μελέτην πολυχρόνιον καὶ στάδιον ἐρεύνης ποικιλώτατον.

Ἄλλ' εἰς τὸν Μυστρᾶν καὶ τὴν πέριξ κώραν ἀφθονοῦσι καὶ μνημεῖα ἄλλης φύσεως.

ζωτικώτεροι ἀντίλαλοι ἀπωχριμένου βίου καὶ τῆς θωμαντικότητος αὐτοῦ ἀπήχησις διάτορος. Ἐννοῶ τὰς παραδόσεις, τὰ τραγούδια τ' ἀρχαιοπινῆ, τοὺς θρύλους καὶ τὰ ἄλλα λείφαντα τὰ πραγματικῶς πολύτιμα, τὰ δοποῖα καθ' ἡμέραν κ' ἐκλείπονταν ἀκολουθοῦντα εἰς τὸ μνῆμα τοὺς πιστοὺς αντῶν θεματοφύλακας τὰς γραίας καὶ τοὺς γέροντας.

Τὰ ἔρειτα τοῦ Μυστρᾶ ἔτυχον ἡδη εὐτυχῶς ἐνδελεχοῦς μελέτης<sup>1</sup>. Ἄλλ' ἀκόμη δὲν ἐπεχείρησε κανεὶς νὰ συνάγη τὰ ἀνεξάντλητα λαογραφικὰ μνημεῖα του.

“Ως γνωστόν, ὁ ἀρχαιότερος τύπος τοῦ ὄντος τῆς περὶ ής ὁ λόγος πόλεως εἶναι Μυζηθρᾶς<sup>2</sup>, ἐκ τοῦ διποίου προέκυψεν ὁ βραχύτερος καὶ νεώτερος τύπος Μυστρᾶς<sup>3</sup>.

<sup>1</sup> Ο Μυστρᾶς καὶ τὰ ἔρειτα αὐτοῦ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἀπηχόλησαν ἐπὶ τριετίαν περίποι τὸν ποτὲ ἔταιρον τῆς ἐν Ἀθήναις Γαλλικῆς Ἀρχαιολογικῆς Σχολῆς κ. Gabriel Millet, ἡδη καθηγητὴν ἐν τῇ Section Religieuse de l' Ecole des Hautes Etudes. Ο ἐπαρνής δότος βυζαντιολόγος ἐξέδωκε μέχρι τοῦ περὶ Μυστρᾶ μακροῦ ἔργου του μόνον τὸ τμῆμα τὸ περιλαμβάνον τὰς ἐπιγραφάς (Inscriptions Byzantines de Mistra ἐν τῷ Bulletin de Correspondance Hellénique, τόμ. XXIII τοῦ 1899 σελ. 96-157, σθεν ἀνετυπώντα καὶ εἰς ὅδιον τεῦχος), περὶ ἣς περιτέρων, κατὰ μὲν τὸν III ἀδόνα εἰχον ἐνδιατέληπη μερικῶς δ. Michel Fourmont καὶ δ. Μητροπολίτης Λακεδαιμονίας Ararías (1750-1767), διλίγα δὲ τὴν πρὸ τοῦ κ. Millet δ. κ. K. G. Ziegler (Σύμμικτα. Ἐν Ἀθήναις 1892 σελ. 18-71).

Κατὰ τὸ φωνόπωρον τοῦ 1903 ἐμελετήσαμεν καὶ ἡμεῖς τὰ ἐπιγραφικά πράγματα τοῦ Μυστρᾶ, τὸ δε πόρισμα τῶν μελετῶν μας θέλομεν δημοσιεύση μετά τὴν ἔκδοσιν τοῦ διπού σχετικοῦ ἔργου τοῦ κ. Millet.

<sup>2</sup> The chronicle of Morea. Τὸ χρονικὸν τοῦ Μορέως, edited by John Schmitt. London 1904, σελ. 200, στίχ. 2990, κλ. κλ. — G. Millet ἔνδι ἀνωτέρω, σελ. 108 στίχ. 21, σελ. 109 στίχ. 3 κλ. κλ.

<sup>3</sup> Πλὴν τῶν τύπων τούτων ἀπαντῶσι καὶ ἄλλοι: Μονζηθρᾶς (Millet ἔνδι ἀν. σελ. 115 στίχ. 2), Μεζηθρᾶς ἐν τῷ χρονικῷ τοῦ Μορέως (Schmitt,

Ωραία καὶ ἐνδιαφέρουσα εἶναι παλαιά, σχεδὸν λησμονημένη, παραδόσις πλασθεῖσα ὅπως δικαιολογήσῃ τὸ ἀρχαιώτερον τοῦτο δνομά. Δημοσιεύω ταῦτην εἰς τὴν ἐθνικὴν ἡμῶν γλωσσαν, ἐν τῇ γλώσσῃ τοῦ λαοῦ, εἰς τὴν δοίσαν καὶ ἔγῳ τῇ ἥκουσα.

«Δώδεκα χρόνια οἱ Τοῦρκοι καὶ οἱ Συριανοὶ<sup>1</sup> πολέμαγαν τὸ κάστρο, τὸ ὁριόκαστρο, ποῦ ναι ἵ τὸ κορφοβούνι πάνω φ τὸ Μυστρᾶ.

Δώδεκα χρόνια. Καὶ κάθε μέρα οἱ Τοῦρκοι, τὰ φωτίματα, ἐκάναντε ρεσάλτο μ' ἄγρια μάνητα καὶ κάθε νύχτα, τὰ μεσάνυχτα, οἱ Συριανοὶ φροδοῦσαν κ' ἔτρεμε ἡ γῆς.

Καλαντρειώμενοι οἱ Συριανοὶ καὶ οἱ Τοῦρκοι μολυβόχυτοι, μὲν πολέμαγαν κάστρο δρακοθεμελιώμενο καὶ δρακόχιστο, ποῦ χε σαράντα πύργους σαραντάπηχους καὶ ὀλόγυρά του τείχια μόδια ἐκατό. Μὰ δὲν ψηφοῦσαν πύργους, τείχια δὲ λόγιαζαν, μονάχα ἀνατρομάζουν τοὺς διαλεχτοὺς στρατιῶτες, ποῦ βάσταγαν τὸ κάστρο βάρδοι σὲ χιλιάδες γυναικόπαιδα δποῦ σανε κλείσμενοι μέσ' ἵ αὐτὸ πευγάτα ὅχ τοὺς κάμπους τοὺς πολυκουρσεμένους καὶ πανέθημούς.

Τοῦ κάστρου οἱ στρατιῶτες λίγοι ἦσαν, μᾶλλαν τὲς πλάτες βράχινες, τὰ χέρια σιδερένια καὶ τὰ δασειά τὰ στήθια τους τοίχους χρωταρισμένους καὶ ἔτσι μ' ἀτράνταχτη καρδιὰ καὶ μὲ ψυχὴ ἀβάσυτη βαστάζαν τόσο καιρὸ μὲ τὰ σπαθιά, τὲς μεγαλοσαίτες καὶ τὰ μακροκόνταρα ἵ τὰ χέρια.

Δώδεκα χρόνια ἀδιάκοπα βροντομαχώσαντε μόνο καὶ μόνο για νὰ δεῖξουν τὴν πίστη τῇ μεγάλῃ ποῦ χανε ἵ τὸ βασιλιὰ τῆς Πόλης, ποῦ ἀριζε τότες καὶ ὅλα τὰ κάστρα Μορηᾶ καὶ Ρούμελη. Μ' ἀπάντης τὴν ἔβια τῆς δωδεκάδας, σὰν πάτησαν τὰ δεκατρία χρόνια ἀφ' ὃντας τὸ κάστρο πολεμιστανε, σώθηκε καὶ ἀποσώθηκε κάθε λογῆς τροφή. Όνειρεύονται τοῦ κάστρου τὰ δόλια γυναικόπαιδα τοῦ φωμοῦ τὰ ψιχούδια καὶ ἀναγαλλιάζουν τρόγοντας κριας ἀφ' τὰ ζωτανὰ τὰ ἀκάδαρτα. Κι ἀν-

ἔνθ ἀνατ. σελ. 201, στίχ. 2990 κτλ.) καὶ ἐν τῷ συντόμῳ χρονικῷ τῷ συνεκδεδομένῳ τῇ χρονογραφίᾳ τοῦ Δούκα ἐν τῇ ἑδόσει τῆς Βυζαντίου τῆς Βόννης. "Ἐν την πατριαρχικῷ σιγυλλιῷ ἀπολυθέντι κατὰ μῆνα Ιουνίου τοῦ 1365 μνημονεύεται Μικλούσος. Τὸ σιγυλλιον τοῦτο περιέχεται ἐν τῇ συλλογῇ τῶν F. Miclosich καὶ Jos. Müller (*Acta et Diplomata Graeca mediae aevi sacer et profana*. Γόμ. I. Vindobonae 1860 σελ. 472).

<sup>1</sup> Οὕτω καλοῦνται συνημέστατα ἐν τοῖς δημοτικοῖς ψημασι καὶ τοῖς θρύλοις οἱ Σαρακηνοί.

τρεισμένοι οἱ στρατιῶται κρούγονται μὲ τὸν δχτρὸ νύχτα καὶ ἡμέρα δίχως ψωμί, δίχως φαΐ, χωρὶς ὑπνο ἵ τὸ μάτι. Κρούγονται μὲ τῶν δχτρῶν τὰ φουστᾶ, ποῦ θαρρετώτεροι σὰν νοιώσαντε τὴν πείνα, ποῦ δεργε τοὺς δύστυχους πλεισμένους, θαρρετώτεροι κάναν φρομοὺς ἀδιάκοπα δινυπόμονοι τὸ κάστρο νὰ ποτήσουν, τὸ ὁριόκαστρο, ποῦ χε φλωδὶ γιομάτες στέρνες περισσες καὶ λιγερὲς κοπέλλες γαῖτανόφρουδες, νερατζομαγούλατες καὶ καρδιόφλογες.

Θερζεῖ ἡ πείνα τοὺς δόλιους τοὺς Καστριῶτες τοὺς βαρυδάμιους. Λιγάνει τὸ κακὸ καὶ αὐτοὺς τοὺς τρανοξακουσμένους τοὺς στρατιῶτες, ποῦ καυχώσαντε πῶς καὶ μ' αὐτὸ τὸ Χάρο ἀγωνιῶνται ἀφοβα. Τί νὰ κάνουντε; Σύλλογούσαντε καὶ τὴν πιδέξια τὴν βουλὴ δὲν βρίσκανε. Τοὺς λυσσιασμένους τοὺς δχτροὺς νὰ προσκυνήσουντε; Κάλιο θάνατος. Τὸ κάστρο νὰ τ' ἀφήσουν; Τὸ χονν γιὰ ὑπροπή. Τῆς πείνας νὰ πεθάνουν; Ἡ ζωὴ γλυκειά.

"Ε!! Τότες δὰ ἡ σκέψη ἐνοῦ γέροντα πολεμούσου ἐγλύτωσε τοὺς μαύρους τοὺς Καστριῶτες ἀφ' τῇ συφορά. Προσμένει δὲ γέροντας μὰ νύχτα ποντισμένη, ποῦ ἀφ' τὰ πολλὰ μπονμποντὶδε κονφάδηκαν ἀνδρῶποι, καὶ μᾶλλως ὅλα τὰ ὁριοπλουμισμένα τοῦ κάστρου τὰ κοράσια — κανὰ χιλιάδα ἦσανε ὅλα ἀπάρθενα — φοροῦντα παπόντσια τους ἀνάποδα, μὲ τὰ ντακούνια δηλαδής ἵ τὰ δάχτυλα, καὶ φευγοῦνται τὸ κάστρο τὸ δρακόχιστο.

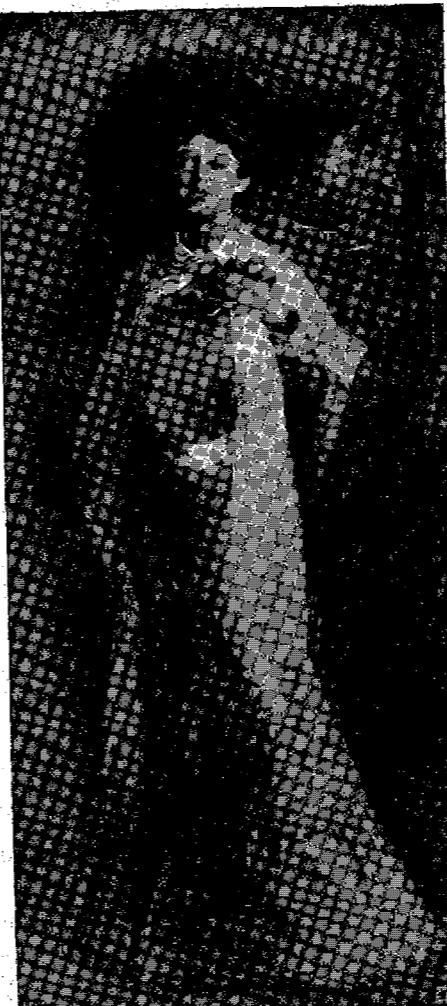
Φεύγοντες, φεύγοντας ταχεινὰ σὰν τοῦ βουνοῦ ξιφτέρια σκίζοντας ποτάμια, λόγγους, ωάχες, λαγγαδιές.

Μαϊδὲ Τοῦρκοι τοὺς νοιώσαν, μαϊδὲ Συριανοί.

Τὴν ἄλλη μέρα ξαστεριά. Χαρὰ Θεοῦ. Οἱ Συριανοὶ καὶ οἱ Τοῦρκοι ποῦ προσμέναντε ἀπ' ὕδρα ἵ ὕδρα οἱ Καστριῶτες ταπεινὰ νὰ προσκυνήσουντε ἀφ' τὴν πολλὴ τὴν πείνα, βλέποντας τὸ ἀχνάρια τῶν κορασιῶν ποῦ τὴν νύχτα μὲ τὸ γέρο ὑφγανέ φορῶντας τὰ παπούτσια τους ἀνάποδα, φαντάστηκαν πῶς τάχατες πεζοῦρα ὀλονυχτῆς ἵ τὸ κάστρο μπῆκε σταλμένη ἀφ' τὸ βασιλιὰ γιὰ νὰ βοηθήσῃ τοὺς στρατιῶτες τοὺς ἀνόλτιστους. Μὰ δὲν ἀπελπιστήκαν. Λογαριάσαντε πῶς πείνα περισσότερο τὸ κάστρο θὰ πλακώῃ καὶ ἔτσι δὰ καὶ τὸ προσκύνημα θὰ γένονται ταχύτερα.

Μὰ οἱ Καστριῶτες πονηρότεροι τί κάναντε; "Οσες γυναικες βυζαντίου μωρούδια ἐβιζαίναντε τῆς ἀρμεξαν μὲς ἵ μαλαμάτενια κάθηκα καὶ ἀφ' τὸ γυναικειο γάλα, τὸ

Η ΘΑΛΑΣΣΑ ΣΤΑ ΒΑΘΗ ΤΗΣ  
ΤΠΟ Θ. ΡΑΛΛΗ



ΠΡΟΣΩΠΟΓΡΑΦΙΑ  
ΤΠΟ ΠΑΓΛΟΥ ΜΑΘΙΟΠΟΥΛΟΥ

άφροδγαλο, ἐπηξανες μινήθρες κεφάλια δώδεκα κι' ἄμμα τὰ ἐκρεμάσαν ἀφ' τοῦ κάστρου τοὺς πύργους τοὺς σάραντάπηχους. Σάν είδαν τές μινήθρες οἱ Τοῦρκοι κι' οἱ Συριανοί θαρρώντας πῶς μὲ περίστιες τροφες' μπήκαν 'σ τὸ κάστρο οἱ νιόφεροι τὴν νύχτα, τ' ἀφηκαν καὶ φύγαν λέγοντας πῶς ήταν θέλημα Θεοῦ τὸ κάστρο νὰ μὴ πάρουν τὸ δρακόχτιστο.

Κ' ἔτοι μὲ τοῦ πολύζερου γέρου τὴν πονηρία καὶ τὸ πήξιμο τῶν μινήθρων ἀφ' τὸ γυναικεῖο γάλα, ἔγλυτωσε τὸ κάστρο, τὸ

ῳδιόκαστρο, ποὺ ἀπὸ αὐτὴ τὴν ἀφορμὴ ὀνομάστηκε τὸ Μυζηθρᾶ τὸ Κάστρο».

Ἡ ἀνωτέρω παράδοσις δύναται νὰ χορηγεύσῃ καὶ τρόδος ἐπίρρωσιν τῆς ἄλλως τε εὐλογοφανοῦς ἐτυμολογίας τῆς λέξεως Μυστρᾶς ἐκ τοῦ μινήθρα-Μυζηθρᾶς, ἢν ἐτυμολογίαν πρὸ παντὸς διετύπωσεν δὲ καὶ Γ. Χατζιδάκης<sup>1</sup>.

ΝΙΚΟΣ Α. ΒΕΗΣ

<sup>1</sup> Γλωσσολογικαὶ μελέται. Τόμ. Α'. 'Ἐν Ἀθήναις 1901, σελ. 180 κ. ἐ

## ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΘΙΕΡΣΟΥ 1870 - 1873

Προκαταρκτικὰ τῆς εἰρήνης.

Ανεχώρησα ἀπὸ τὸ Βορδὼ τὰς 19 Φεβρουαρίου τὸ βράδυ, διὰ νὰ ὑπάγω νὰ πραγματεύσω τὰ τῆς εἰρήνης μὲ τὸν Βίσμαρκ. Στὰς 21 Φεβρουαρίου 1871 ἐπῆγα εἰς τὰς Βερσαλλίας. 'Ο Βαρύελεμ-Σαίντ-Πλαίσ μὲ συνάδεσσε.

Ἐφθασα τὴν μίαν καὶ τέταρτον. Ἐπάνω εἰς τὴν ἑστίαν δύο φιάλαι μὲ κεριὰ ἀντικαθιστοῦν τὰ καντηλέρια. 'Ο Βίσμαρκ προσκυνεῖ καὶ μοῦ λέγει :

«Δὲν ἔπρεπε νὰ ἐπιβιληθῇ σὲ σᾶς αὐτὴ ἡ ὑποχρέωσις. Δὲν ἡξέρω δὲν ἡ Γαλλία σᾶς ὠφέλησε ἡξέρω δῆμος δὲν ἔκεινη ὠφέλησθη πολὺ ἐμπιστευομένη τὴν τύχην τῆς σὲ σᾶς».

Ἐτρεμα νὰ θέω τὸ ζῆτημα τῶν δρων τῆς εἰρήνης ἀλλ' ἡτο ἀνάγκη.

«Ἄς ἀρχίσωμεν τὸ μεγάλο ζῆτημα, εἴπα εἰς τὸν κόμητα».

— «Ἔχω ἡδη διμιήσει μαζί σας, ἀπήντησε. (Ἐνόμισα ἀπὸ τὰ λόγια του δὲν δὲν θὰ ἀπῆται πολὺ περισσότερα ἀφ' δι, εἴχε ἡδη ζῆτησει). Δὲν θέλω νὰ μικροδιαπραγματεύσω μὲ σᾶς, θὰ ἡτο ἀναξιοπρεπές. Ήμποροῦσα νὰ σᾶς διμιήσω διὰ τὴν Εὐρώπην, δπως οἱ δικοὶ σας, καὶ νὰ σᾶς ζῆτησω ἐν δυνάματι τῆς ν' ἀποδώσετε τὴν Σαροβίταν καὶ τὴν Νίκαιαν εἰς ἐκείνους δπου ἀνήκουν. Δὲν θὰ κάμω τίποτε ἀπ' αὐτὰ καὶ θὰ σᾶς διμιήσω μόνον περὶ τῆς Γερμανίας καὶ τῆς Γαλλίας. Σᾶς ξένητησα τὴν Ἀλσατίαν καὶ μερικὰ μέρη τῆς Λορραΐνης. Θὰ σᾶς ἀποδώσω τὸ Νανσύ, μολονότι δὲ πουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν θέλει νὰ τὸ κρατήσῃ ἀλλὰ θὰ κρατήσωμεν τὸ Μέτς πρὸς ἀσφά-

λειάν μας. 'Ολη ἡ ἄλλη γαλλικὴ Λορραΐνη θὰ μείνῃ ἴδιη σας».

Ο Βίσμαρκ μὲ ἐκύτταξε διὰ νὰ μαντεύσῃ τὴν σκέψιν μου. 'Ἐνίκησα τὴν συγκίνησίν μου καὶ τοῦ ἀπήντησα ἀπαθῆς:

«Μοῦ εἶχατε διμιήσει μόνον διὰ τὴν γερμανικὴν Λορραΐνην».

— Βέβαια, ἀλλὰ μᾶς χρειάζεται τὸ Μέτς μᾶς χρειάζεται διὰ τὴν ἀσφάλειάν μας.

— 'Εξακολουθήστε, εἴπα. 'Ηθελα νὰ γνωρίσω διὰς τὰς ἀπαιτήσεις του διὰ ν' ἀπαντήσω.

Τότε ὁ κόμης Βίσμαρκ ἔθιξε τὸ χρηματικὸν ζῆτημα.

«Οταν διμιήσαμεν τὸν Νοέμβριον, μοῦ είπε, σᾶς ἀνέφερα ἔνα ποσόν. Τὸ ποσόν αὐτὸδὲν ἡμπορεῖ πλέον νὰ μείνῃ τὸ ἔδιον, διότι ἀπὸ τότε ὑπεφέραμεν καὶ ἐδαπάνησαμεν παραπολλά. Σᾶς είχα ζῆτησει τέσσερα δισεκατομμύρια: σήμερα θέλομεν ἔξη.

— 'Εχει δισεκατομμύρια! ἀνέκροξα. Κανένας, εἰς δλον τὸν κόσμον, δὲν θὰ ἡμποροῦσε νὰ τὰ εῦνῃ. Αὐτοὺς τοὺς ἀριθμοὺς θὰ σᾶς τοὺς ὑπέβαλαν οἱ στρατιωτικοί, δχι οἰκονομολόγοι».

Τὸ ψυχοδόν, ἀποφασιστικόν, περιφρονητικὸν μαλιστα ὑφος μου ἐτάραξε τὸν Βίσμαρκ.

«Σᾶς ἥκουσα χωρίς νὰ εἰπῶ λέξιν, ἔξηκολούθησα ἀλλὰ μὴ νομίζετε δι τέλομα δι τι, ζητεῖτε: τὴν Ἀλσατίαν, τὸ Μέτς, πόλιν γαλλικήν, καὶ ἔξη δισεκατομμύρια, ἀδύνατον! Θὰ συζητήσωμεν, καὶ διὰ να συζητήσωμεν μᾶς χρειάζεται καιρός μὲς παρατείνωμεν πρῶτα τὴν ἀνακωχήν».

Μίαν λεξιν ἀν ἐπρόφερα σημαίνουσαν τὴν ἀπόλυτον ἀπόρροψιν ἐδαφικῶν παραχωρήσεων, θὰ ἐπήρχετο ἀμεσος ἡδης, δ πόλεμος, καταστροφαὶ ἐπὶ κατοικοφορῶν. Περιωδίσθην λοιπὸν νὰ μὴ δεχθῶ τὰς ἀπαιτήσεις των χωρίς διμος νὰ φανῶ δι τὰς ἀπορρίπτω.

«Δὲν θὰ μικροδιαπραγματεύσω, δπως καὶ σεῖς, τοῦ εἴπα ἐπὶ τέλους. Θὰ σᾶς εἰπῶ τοὺς δροὺς μας.. Καὶ τότε, ἀν μοῦ ζητήστε τὰ ἀδύνατα, δ' ἀποσυρθῶ καὶ θὰ διοικήσετε ἐσεῖς τὴν Γαλλίαν».

Ο Βίσμαρκ ἐπῆγε τότε νὰ ζητήσῃ ἀπὸ τὸν Βασιλέα τὴν παράτασιν τῆς ἀνακωχῆς. 'Ἐγινε δεκτὴ ἔως τὴν Κυριακήν, τὰ μεσάνυκτα, καὶ συγχρόνως μοῦ είπε δι τὸν Βασιλεὺς θὰ μὲ δεχθῆ τὴν ἐπαύριον.

Τετάρτη 22 Φεβρουαρίου. — 'Ἐπῆγα τὴν Τετάρτην, 22 Φεβρουαρίου καὶ πάλιν εἰς τὰς Βερσαλλίας.

Ἐφθασα τὴν μίαν ἀκριβῶς καὶ μετέβην εἰς τὴν Νομαρχίαν δπου δ τὸν Βασιλεὺς μ' ἐδέχθη ἀμέσως. Πρὸ εἴκοσι καὶ πλέον ἐτῶν δὲν τὸν είχα ἔδει. 'Η διμολία μας ἡτο ἀρκετὰ μακρά. Τὸ κυριώτερον θέμα ἡτο ἡ είσοδος τοῦ στρατοῦ του εἰς τὸ Παρίσι.

Είπα εἰς τὸν Βασιλέα διὰς τὰς σκέψεις μου κατὰ τὸν σχεδίου αὐτοῦ. Τὰς ἥκουσε μὲ προσοχήν. 'Ἐφρόντισα νὰ μὴ τὸν κινήσω τὴν ὑποψίαν ἐνδεχομένης ἀποτέρας ἐναντίον του ἀλλὰ ἐπέμεινα ἐπὶ ἐνδεχομένης συγκρούσεως δ ὅποια θὰ ἐπέφερε τὴν λεηλασίαν τῶν Παρισίων, τὸ δποίον θὰ ἔθιγε τὴν τιμὴν τῆς Πρωσίας.

Μοῦ ἀπήντησε περὶ τῆς πειθαρχίας τοῦ στρατοῦ του δὲν μοῦ ὑπεσχέθη ὅμως τίποτε, λέγων δι τὸ στρατὸς αὐτὸς, δ τόσον ἀφωνιμένος εἰς τὸν Βασιλέα του καὶ τὴν Γερμανίαν, ἀπέβλεπε εἰς κάποιαν ἵκανοποίησιν καὶ δι τὸν δισεκατομμύριον δδῶν, μὲ τὰς ἀναποφεύκτους ἀποζημιώσεις, τὰς μεταφορὰς διὰ τῶν σιδηροδρόμων καὶ μὲ τὴν καθυστέρησιν τοῦ τρίτου τούλαχτον τῶν φόρων τοῦ ἔτους αὐτοῦ δι τὸ ποτὲ δὲν θὰ ἐφθάναιμεν τὰ τέσσερα δισεκατομμύρια: δι τὸ δποίον ἐνθεωροῦμεν τρομερόν, καὶ δι τὸ θὰ ἐγίνοντο τρία δισεκατομμύρια μὲ τὰς καταστροφάς γεφυρῶν, σηράγγων, δημοσίων δδῶν, μὲ τὰς μεταφορὰς διὰ τῶν σιδηροδρόμων καὶ δι τὴν καθυστέρησιν τοῦ τρίτου τούλαχτον τῶν φόρων τοῦ ἔτους αὐτοῦ δι τὸ ποτὲ δὲν θὰ ἐφθάναιμεν τὰ τέσσερα δισεκατομμύρια.

Κατόπιν είδα τὸν Διάδοχον. Μὲ ἥρωτησε περὶ τῶν δρῶν τῆς εἰρήνης, εἰς τοὺς δποίους εἰμεδα ἀποφασισμένοι νὰ ὑποκύψωμεν, μὲ ἐπιείκειαν καὶ καλωσύνην — φαινομενικάς τούλαχτον — αἱ δποίαι μοῦ διδωσαν κάποιαν ἐλπίδα.

Τοῦ διμολίας περὶ τῆς εἰσόδου τοῦ στρατοῦ εἰς τὸ Παρίσι.

Μοῦ ἀπήντησε μὲ γλωσσαν δλίγον διαφέρουσαν ἀπὸ τὸν Βασιλέα. 'Ανεχώρησα διὰ τὴν Γερμανίαν.

Ἐπει τότε δι τὸ θὰ ἐδια περιπτώσιας ὑφίστατο καὶ δι' ἡμᾶς καὶ δι τὸ ἄλλως τε οἱ Πρωσσοι εἰχον καταλάβει δλον τοὺς πόρους τῆς χωρας

μας καὶ δι τούτης ἀπεξημιώθησαν ἀρχετά διὰ τὰ ἔξοδα τῆς μεταφορᾶς.

Ο κόμης ἐφαίνετο ἴδιαιτέρως ἀποβλέπων εἰς τὸ χοῦμα. Μοῦ εἶπε μὲν θυμόν, δι τοῦ ἀριθμοῦ τῆς ἀποξημιώσεως τοῦ ἔσταλησαν ἀπὸ τὴν Πρωστίαν δι τοῦ μετέδιδε ἀπλῶς δι τοῦ ὑπέβαλλον κτλ. καὶ δι τοῦ δὲν ἡμιποροῦσε τίποτε ν ἀποφασίση πρὸς τηλεγραφήσῃ εἰς τὸ Βερολίνον.

Ἐσυμφωνήσαμεν τότε νὰ τηλεγραφήσῃ καὶ σμα ἐλάμβανε τὴν ἀπάντησιν θὰ ἔστελλε εἰς τὸ Παρίσι εἰδικὴν ἀποστολὴν διὰ νὰ συνητίσωμεν.

Ἐδῶ ἔληξε η διμιλία μας.

**Πέμπτη 23 Φεβρουαρίου.** — Ἡλθον οἱ κ. κ. Ἐγκελ καὶ Μπλάχρεδερ, ἀντιπρόσωποι οἰκονομολόγοι τοῦ κόμητος Βίσμαρκ, οἱ δοποῖοι μᾶς ἐπανέλαβον δι τοῦ ἕδιος μᾶς εἰχε εἰπεῖ. Θέμα τῆς συζητήσεως ἡτο λοιπὸν ὁ τρόπος τῆς ἔξευρόσεως τῶν ἐξ δισεκατομμυρίων, τὰ δοποῖα ἔχεται η Πρωσία.

Τοὺς ἀπεδεξαμεν δι τοῦ αὐτὸν ποῦ ἔχετον ητο ἀδύνατον δι τοῦ ποῦ δὲν θὰ ἡμιποροῦσαν οἱ Εδωραποιοι κεφαλαιοῦχοι νὰ δώσουν τόσον μεγάλο ποσόν.

Ο κ. Μπλαχρεδερ, εἰλικρινέστερος τοῦ κ. Ἐγκελ, τὸ ἡννόησε καὶ σχεδὸν εἶπε ναί.

**Πέμπτη βράδη.** **Πρώτη συνεδρίασις τῆς Επιτροπῆς.** — Παρόντα καὶ τὰ δεκαπέντε μέλη, εἰς τὰ δοποῖα ἔξενθεσα ἀπ' ἀρχῆς τὰς διαπραγματεύσεις. "Ημον συγκανημένος. Ή Ἐπιτροπῆς ἐπίσης. Μᾶς ἔμενε, εἰνε ἀληθές, τὸ μεγαλείτερον μέρος τῆς Λορραΐνης ἀλλὰ τὸ Μέτς, τὸ ἔχαναμεν!

Διὰ τὰ ἀνατολικὰ σύνορα, καὶ προπάντων διὰ τὸ Μπελφόρ, τὸ σπουδαιότερον σημεῖον αὐτῶν, δὲν ἔχεντα τίποτε δριστικὸν νὰ εἰπῶ ἀκόμη. Τοὺς ἀρήκα εἰς τὴν ἀντουχίαν εἰς τὴν δοποῖαν ενδισκόμον καὶ ἔγω.

Διὰ τὸ ζήτημα τῆς πολεμικῆς ἀποξημιώσεως εἴτα δι τοῦ μᾶς ἔχεταις ἐξ δισεκατομμύρια καὶ δι τοῦ δὲν θὰ ἔδιδα τὸ ποσόν αὐτό. 'Ανεγνώρισαν δι τοῦ ὑπερβολικὸν ὅλοι διμως, μὲ μίαν φρονή, ἐσκέψησαν καὶ εἶπαν δι τοῦ ἔπρεπε δρωσδήποτε νὰ ὑπογραφῇ η εἰρήνη, δι τοῦ τίποτε δὲν θὰ ἡτο τόσον καταστρεπτικὸν δσον η ἐπανάληψις τοῦ πολέμου καὶ η Ἐπιτροπῆς δοποῖας ἔδειξε πλήρη ἐμπιστοσύνην.

**Παρασκευὴ 24 Λεκεμβρίου.** — Εἶναι η ζωηρότερα, η δραματικωτέρα ήμέρα τῶν θλιβερῶν αὐτῶν διαπράγματεύσεων.

Ο κ. Κέρον, ἐπιτετραμένος τῆς ἡλιβετικῆς Ομοσπονδίας, ἔχοχος ἀνθρωπος, μὲ ἀριστερ

διαθέσεις ὑπὲρ τῆς Γαλλίας, ἥλθε νὰ μᾶς διμήση περὶ τῶν ὑφισταμένων πρὸς τὴν Ἑλβετίαν διδων καὶ περὶ τῆς ἀνάγκης τῆς διατηρήσεως τῶν. Ἐξώγκωνε τὴν ἐξ αὐτῶν ὀφελειάν μᾶς διότι η μεγάλη ὀφέλεια, ἐκ τοῦ μέρους αὐτοῦ, εἶναι τὰ στρατιωτικὰ σύνορα καὶ προπάντων τὸ Μπελφόρ. Τὸν ἐσυμβούλευσα νὰ ὑπάγῃ χωρὶς ἀρχοπορίαν νὰ ίδῃ τὸν Βίσμαρκ καὶ νὰ τοῦ διμήση περὶ τοῦ ζητήματος αὐτοῦ. Ἐπῆγε πράγματι, καὶ εἰς τὴν ἐπιστροφήν του μᾶς διηγήθη δι τοῦ ἔδειχθη πολὺ κακῶς, σκαιῶς μάλιστα.

«Τί ἔχεσθε νὰ κάμετε ἔδω; τὸν ἡρώητησε δι τὸν Βίσμαρκ. Γιατί ἀνακατώνεσθε; Τὸ ζήτημα ἔνδιαφέρει τὴν Γαλλίαν καὶ ἔμας. Ὑπεδείχαμεν τοὺς δροὺς μᾶς. Εἶναι ἀμετάκλητοι, οὔτε δὰ τοὺς ἀλλάξωμεν. Εάν δὲν τοὺς δεχθοῦν, δι πόλεμος θὰ ἔχαναχίστη.»

Ο κ. Κέρον ἡτο φοβισμένος μᾶς εἶπε δι τοῦ δὲν ἔπηχε καμμία ἐλπίς καὶ δι τοῦ ἔπρεπε νὰ σπεύσωμεν νὰ σώσωμεν τὴν Γαλλίαν ἀπὸ τὸ βάροιδον δπου ενδίσκετο.

Τῷ λόγῳ του δὲν ἴσαν καθόλου ἔνθαρρυτικά καὶ ἀνεχωρήσαμεν, δ. Φάρβο καὶ ἔγω, πολὺ ἀνήσυχοι. Εἶχαμεν ἀποφασίσει νὰ πάρουσιάσωμεν εἰδος τελεσιγράφου, νὰ ἐμμείνωμεν καὶ νὰ δώσωμεν ἔνα τέλος διότι η παράτασις τῆς ἀνακαχῆς ἔληγε τὴν Κυριακήν.

Εἶδαμεν τὸν Βίσμαρκ ὁδηγεῖν ἀλλὰ φαινομενικῶς πολὺ ἥσυχον.

Ἐπανήλθαμεν εἰς τὸ ἔδαφικὸν ζήτημα καὶ ὀμιλήσαμεν πρὸ παντὸς διὰ τὸ Μέτς, τὸ Μέτς, τὴν κατ' ἔχοχην γαλλεὺν πόλιν.

Ο Βίσμαρκ μᾶς εἶπε δι τοῦ ἔθεωρει πολιτικὸν λάθος νὰ ὀδηγήσωμεν τὴν Γαλλίαν εἰς τὴν ἀπελπισίαν καὶ δι τοῦ ἀντέστη εἰς τὸ σχέδιον τοῦ κ. δὲ Ρών περὶ καποχῆς τῶν δύο τρίτων τῆς Λορραΐνης δι τοῦ δὲν ἔχαναμεν πολὺ μικρὸν μέρος αὐτῆς ἀλλ' δι τοῦ ἀδύνατον νὰ μᾶς ἀποδώσῃ τὸ Μέτς.

«Εἰς τὴν Γερμανίαν μὲ κατηγοροῦν, ἐπρόσθεσε δι τοῦ χάνω τὰς μάχας ποῦ ἐκέρδισε δ. Μόλτκε. Μὴ μοῦ ζητῆτε τὰ ἀδύνατα.»

Ητο φανερὸν δι τοῦ δι πρόφασίς του ητο ἀμετάκλητος καὶ δι τοῦ ἔπρεπε νὰ ἐτοιμασθῶμεν νὰ σώσωμεν τὰ ἀνατολικὰ σύνορα.

Κατόπιν ἔθειμεν τὸ ζήτημα τῆς ἀποξημιώσεως. Ἐφοβούμην μήπως δὲν θὰ μετέβαλλε καθόλου γνώμην διὰ τὰ ἐξ δισεκατομμύρια. Μᾶς εἶπε, πολὺ ἀπαθής, δι τοῦ εἰχε τηλεγραφήσει εἰς τὸ Βερολίνον, δι τοῦ ἔπανέλαβαν δι τοῦ δαπάναι εἶχαν ἀνέψιει ἔκτοτε, δι τοῦ δὲν ἔπλη-

ρωναν συντάξεις εἰς τὰς χήρας καὶ τὰ δρφανά, δι τοῦ εἶχαν τὴν διατροφὴν τῶν αἰχμαλώτων, δι τοῦ ηδαν ἀναγκασμένοι νὰ δώσουν τὸ ἀνήκον εἰς τὸ πρὸς τὸ Νότον Κράτη ἀλλ' δι τοῦ τέλους τοῦ πρὸς τὸ Παρίσι εἶπε δι τοῦ δισεκατομμύρια, τελειωτικῶς διμως.

Εἶδα δι τοῦ δὲν θὰ κατελήγαμεν ζωῆς εἰς συνενγόησιν. Ο Βίσμαρκ πράγματικῶς ἡτο ἀνένδοτος. Ἐσκόπενα νὰ λογαριάσω κατόπιν, εἰς τὸ ποσόν αὐτοῦ, διλας τὰς φορολογίας τὰς δοποῖας εἶχαν ἔπιβαλει ἔως τοῦ οἱ Ερμανοί. Τότε ηρχισα διὰ τὸ Μπελφόρ μίαν πάλην, τὴν δοποῖαν δι τὸ ἔνθυμιον εἰς δλην μου τὴν ζωήν.

Τὸ Μπελφόρ εἶναι τὸ δριον πρὸς ἀνατολάς ἀν τὰ πρωσικὰ στρατεύματα ἡμιποροῦν νὰ ἔλθουν ἀπὸ τὸ Βερδεν καὶ τὸ Μέτς, τὰ γερμανικὰ στρατεύματα θὰ ἔλθουν πάντοτε ἀπὸ τὸ Μπελφόρ, προπάντων δι παραβιασθῆ δι τοῦ διηγήσθηται. Ο Βίσμαρκ ἐπέστρεψε, ἀλλὰ δὲν θέλει τίποτε ν ἀποφασίση πρὸς τὸ ιδη τὸ Μόλτκε. Ο Μόλτκε φθάνει. Ο Βίσμαρκ πηγαίνει νὰ τοῦ διμήση. Περιμένομεν δι πάλιν τὸν Βασιλέα.

«Ο Μόλτκε εἶναι μὲ τὸ δέρος μας, λέγει, καὶ θὰ πείσῃ τὸν Βασιλέα.»

Περιμένομεν καὶ πάλιν τρία τέταρτα τῆς ὥρας. Προσκαλοῦν τὸν Βίσμαρκ, δ. διποῖος πηγαίνει νὰ μάθη τὰ νέα πον φέρει δ. Μόλτκε. Επειτα ἀπὸ μάραδον διμιλίαν ἐπιστρέψει τέλος πάντων καὶ, ἀκούμβων τὸ χέρι εἰς τὸ κλειδί τῆς ζωῆς, μᾶς λέγει;

«Οχι, ἐφόναξα, ποτὲ δὲν θὰ παραχωρήσω καὶ τὸ Μπελφόρ καὶ τὸ Μέτς. Θέλετε νὰ καταστρέψετε τὴν Γαλλίαν οἰκονομικῶς, νὰ τὴν καταστρέψετε καὶ ἔδαφικῶς! Λοιπὸν δι τὴν πάρουν, δι τὴν διοικήσουν, δι εἰσπράττουν τοὺς φόρους! Θ' ἀποσυρθῶμεν ἔμεις καὶ θὰ τὴν κυβερνήσετε ἔσεις, ἐνώπιον τῆς Εύρωπης, δι τὸ ἔπιτρέψῃ.»

«Ημον ἀπηλπισμένος. Ο Βίσμαρκ μοῦ ἔπιασε τὰ χέρια καὶ μοῦ εἶπε:

«Πιστέψατε με, ἐκαμα δι τοῦ ἡμιποροῦσα νὰ κάμω ἀλλὰ νὰ σᾶς ἀφήσω μέρος τῆς Αλσατίας εἶναι ἀδύνατον.

«Υπογράφω αὐτὴν τὴν στιγμήν, εἶπα, δι μοῦ παραχωρήσετε τὸ Μπελφόρ. Εἰδεμή τι ποτε, θὰ φθάσωμεν εἰς τὰ ἔσχατα, καὶ δι τοῦ γίνη.

Νικημένος, ἔξηντλημένος, δ. Βίσμαρκ τότε μοῦ λέγει:

«Τὸ θέλετε, θὰ διμιλήσω εἰς τὸν Βασιλέα ἀλλὰ δὲν πιστεύω νὰ ἔπιτρω.»

«Εγοαψε ἀμέσως δύο ἐπιστολάς, μίαν πρὸς τὸν Βασιλέα καὶ μίαν πρὸς τὸν Μόλτκε.

«Γράφω εἰς τὸν Μόλτκε, εἶπε, διότι πρέπει νὰ τὸν ἔχωμεν μὲ τὸ μέρος μας· χωρὶς αὐτὸν τίποτε δὲν θὰ κάμωμεν.»

Περονᾶ μισὴ ώρα. Κάθε βηματισμὸς εἰς τὸν ἀντιθάλαμον μᾶς προξενεῖ παλμούς. Επὶ τέλους ἀνοίγει η θύρα. Μᾶς ἀνήγγειλαν δι τοῦ Βασιλεὺς εἶναι εἰς τὸν περίπατον καὶ δ. Μόλτκε ἐπίσης ἀπό. Ο Βασιλεὺς θὰ ἔπιστρέψῃ στὰ τέσσερες. Ο Μόλτκε, δὲν ηξεύρουν πότε. Αποφασίζομεν νὰ περιμένωμεν, διότι νὰ φύγωμεν χωρὶς νὰ λυθῇ τὸ ζήτημα θὰ ητο σὰν νὰ τὸ

έχαναμεν. Ο Βίσμαρκ μᾶς ἀφίνει διὰ νὰ γευματίσῃ διερχόμενα μίαν ώρα, δ. Ιούλιος Φάρβο καὶ ἔγω, εἰς ἀνέκρουστον ἀνησυχίαν. Ο Βίσμαρκ ἐπιστρέφεται. Ο Βασιλεὺς ἐπέστρεψε, ἀλλὰ δὲν θέλει τίποτε ν ἀποφασίση πρὸς τὸ ιδη τὸ Μόλτκε. Ο Μόλτκε φθάνει. Ο Βίσμαρκ πηγαίνει νὰ τοῦ διμήση. Περιμένομεν δι πάλιν τὸν Βασιλέα.»

«Ο Μόλτκε εἶναι μὲ τὸ δέρος μας, λέγει, καὶ θὰ πείσῃ τὸν Βασιλέα.»

Περιμένομεν καὶ πάλιν τρία τέταρτα τῆς ὥρας. Προσκαλοῦν τὸν Βίσμαρκ, δ. διποῖος πηγαίνει νὰ μάθη τὰ νέα πον φέρει δ. Μόλτκε. Επειτα ἀπὸ μάραδον διμιλίαν ἐπιστρέψει τέλος πάντων τοῦ Παρίσι;

Δὲν διστάζω καὶ προσβλέπων τὸν Ιούλιον Φάρβο, δ. διποῖος μαντεύει, τὸ αἰσθημά μου καὶ τὸ συμμερίζεται:

«Τὸ Μπελφόρ, τὸ Μπελφόρ, ἐφώνοξα!»

Η εἰσόδος τῶν Γερμανῶν εἶπε τὸ Παρίσι θὰ ἐπλήγωντε τὴν πεφάνειάν μας καὶ θὰ ητο ένας κίνδυνος δι ήματος τοὺς κυβερνῶντας ἀλλὰ πρὸ παντὸς δι πατρίς.

Ο Βίσμαρκ ἐπιστρέψει πρὸς τὸν Μόλτκε καὶ τοῦ ἀναγγέλλει τέλος τὴν δριστικὴν παραχώρησιν τοῦ Μπελφόρ, ὑπὸ τὸν δρον νὰ τοὺς ἀφήσωμεν τέσσερα μικρὰ χωρία εἰς τὰ σύνορα τῆς Λορραΐνης, δπου εἶναι θαμμένοι δι τὸν ζωῆς δέκα χιλιάδες Πρωσσοί. Σεβόμεθα τὴν ἔνδειξην αὐτὴν εὐλαβείας τοὺς μονάρχου πρὸς τοὺς στρατιώτας του.

Μετάφρασις Κ. Μ.

# ΤΟ ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ

## ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΖΩΗ

**Κωνστή Παλαμᾶ:** «Γράμματα», «Αθήνα, τυπογραφεῖο Εστία», 1904.—**Κωνσταντίνου Μεταξᾶ Βοστορίτου:** «Υπὸ τὴν σκιὰν τῶν φυγίκων», μετὰ προλόγου ὑπὸ Χ. Αννίνου, ἐν Αθήναις ἐδόται υἱοὶ Ανέστη Κωνσταντινίδου, 1904.

Κινούμενα δίλγον καὶ ἀναπνέομεν. Δύο εὖ-  
μορφα καὶ ἀξιανάγνωστα βιβλία εἰς τὸ διά-  
στημα δεκαπενθύμερου, εἰνεκάπως σπάνιον εἰς τὰ  
φιλολογικά μας χρονικά. 'Ἐν τούτοις ἡ συγ-  
κομιδὴ δὲν εἶνε νέα. Καὶ τῶν δύο βιβλίων οἱ  
συγγραφεῖς εἶνε παλαιοὶ ἔργαται τῶν γραμ-  
μάτων καὶ τὰ δύο βιβλία εἶνε περισυλλογὴ  
ἔργων παλαιῶν, δημοσιευθέντων κατὰ καιρούς  
εἰς περιοδικά καὶ εἰς ἐφημερίδας.

Τὰ «Γράμματα» τοῦ κ. Παλαμᾶ εἶνε σειρὰ  
ἀρδρων, περὶ τέχνης καὶ περὶ γλώσσης, τὰ  
ὅποια ἀνεγνώσαμεν ἥδη εἰς τὴν «Τέχνην» εἰς  
τὰ «Παναθήναια» εἰς τὸ «Ἀστυ», εἰς τὴν  
«Ἀκρόπολιν». 'Ο Πρόδογος βέβαια ἔγραψῃ  
ἐπίτηδες διὰ τὸ βιβλίον, — ἔνας ὁραῖος καὶ  
μεστὸς πρόλογος περὶ τῆς νέας φάσεως τοῦ  
γλωσσικοῦ ζητήματος καὶ τῆς δημοτικῆς πε-  
ζογραφίας, — καὶ μόνον τὸ τελευταῖον ἀρθρον  
«Πῶς τὸν ὑποδέχτηκαν τὸ δεκαπενταυλαβό»,  
εἰς τὸ δόποιον συσχετίζεται εὐστοχώτατα ἡ ὑπο-  
δοχὴ τοῦ νέου πολιτικοῦ στίχου τὸν λογιω-  
τάτων τοῦ Βιζαγιτίου μὲ τὴν ὑποδοχὴν τῆς νέας  
φιλολογικῆς γλώσσης ὑπὸ τῶν σημερινῶν λο-  
γιωτάτων, — εἰχε μένη, κατὰ τύχην ίσως,  
ἀδημοσίευτον, διὰ νὰ δημοσιευθῇ ἔδω διὰ  
πρότην φροντί.

Όλα τὰ ἄλλα μᾶς εἶνε γνωστά. Μόνον ποὺ  
συμμαζευμένα καὶ τακτοποιημένα δύως εἶνε  
μέσα εἰς τὸ βιβλίον, μᾶς παρουσιάζουν ἐντο-  
νώτερον τὴν φυσιογνωμίαν τοῦ Παλαμᾶ μὲ  
τὴν ὅψιν τοῦ κριτικοῦ καὶ μὲ τὴν ὅψιν τοῦ  
πεζογράφου.

Τὸ κυριώτερον γνώρισμα τοῦ Παλαμᾶ ὡς  
κριτικοῦ, εἶνε ὡς ἀνεργούμενός. Καὶ ἐν ἄλλο  
τον γνώρισμα, ὅχι διλγάτερον σημαντικόν, εἶνε  
ὁ φιλονεΐσμος. Τὰ δύο αὐτά, συνεγνωμένα καὶ  
ἀλληλοβοηθούμενα, ἀναφαίνονται εἰς κάθε σε-  
λίδα καὶ σχεδὸν εἰς κάθε γραμμήν. 'Ἐνας

κριτικός, ὁ δοποῖς θὰ ἦτο ἐξ ἰδιοσυγκρασίας  
μισονεΐστης καὶ ἀπὸ χαρακτήρος ἐπιφυλακτι-  
κός καὶ διστακτικός, θὰ ἦτο συγχρόνως καὶ ὁ  
ἀντίτοπος τοῦ Παλαμᾶ. 'Ο Παλαμᾶς δὲν γνωρίζει  
δισταγμόν, δὲν εἰξεύρει σχεδὸν ἐπιφύλαξιν. 'Απὸ  
κάθε νέον, εἴτε ἔργον εἴτε συγγραφέα, εἴτε  
σχολῆν εἴτε σύστημα, εἴτε μέθοδον εἴτε τάσιν,  
θὰ εἴη, θὰ ἔλλη μόνον τὰ καλά του, η δσα  
αὐτὸς νομίζει καλά, ἀναχωρῶν πάντοτε ἀπὸ  
κάποιας ἀρχᾶς, ποὺ δὲν εἶνε δι' ὅλους δραμα,—  
καὶ θὰ ἔνθουσιασθῇ, καὶ θὰ προσπαθήσῃ νὰ  
μεταδώσῃ τὸν ἔνθουσιασμὸν του, εἰς μεγαλο-  
πρεπῆ εὐγλωττίαν καὶ ὄγκῳρη ὄητορικήν, η  
δτοια, ἀν ἀποκλείη κάποτε τὴν ἡρεμον καὶ  
ἀληθῶς πειστικήν τοῦ σοφοῦ διαλεκτικήν, ἀλλ'  
εἶνε πάντοτε ὑποβλητική, καὶ μᾶς φέρει εἰς  
ἄμεσον ἐπικοινωνίαν μὲ μίαν ψυχὴν δραίαν,  
ἰσχυράν, ὑγιᾶ, ἔνθουσιασθῇ, νεάζουσαν, εἰλι-  
κονή, ποὺ ἀγνοεῖ τὸ πάθος καὶ τὸ μίσος τὸ  
προσωπικόν. Δόλος οὐκ ἔστι εἰς τὸν ἀληθῆ τοῦτον  
Πραθλῆτην! "Αν δ ἔνθουσιασμός του διὰ κάθε  
τι νέον τὸν παρασύρη ἐνίστε εἰς ὑπερβολήν,  
καὶ ἀν κάθε τι ποὺ ισχυρίζεται καὶ βροντοφω-  
νεῖ καὶ ὄητορενει φλογερῶς, δὲν εἶνε αὐτό-  
χρημα η ἀληθεία, — θεότης, η δποία φαίνεται,  
ἀγαπᾶ νὰ ζῇ εἰς ἡπιωτέραν θεομορφασίαν,—  
ἀλλ' εἶνε ἐκεῖνο ποὺ πιστεύει ἀδιστάκτως καὶ  
ὑηγλάτερο κάθε συμφέροντος δ Παλαμᾶς, διότι  
μόνη η ἀγνή, η ἔνδομιχος καὶ ισχυρὰ αὐτή πί-  
στις τὸν ἀγεβάζει, ἔξημμένον καὶ εὐγλωττον, εἰς  
τὸ βῆμα τοῦ μεγαλοπρεποῦς του κηρύγματος.

Ως κριτικός, δ Παλαμᾶς δὲν εἶνε τόσον

πρωτότυπος, δσον μᾶς φαίνεται ὡς ποιητής.

Ανέκαθεν ἔρμηνει, σχολιάζει καὶ ἀναπτύσσει

τοὺς ἄλλους. Πάντοτε δπαδὸς ἔνδος συστήμα-

τος, ἄλλα ποτὲ δημιουργός του πάντοτε ση-

μαιοφόρος μᾶς ιδέας, τὴν δποίαν δὲν ἔγεννη-

σεν αὐτός, ἀλλ' υιοθέτησε μετὰ στοργῆς. Εἰς

δόλον τὸ κριτικόν, καὶ — ἀς τὸ εἶπωμεν γενι-

κτερεα, φιλοσοφικὸν ἔργον του, δχι μόνον

αὶ μεγάλαι γραμμαί, ἄλλα καὶ αὐταὶ αἱ λε-

πτομέρειαι εἶνε ζέναι. Ακόμη καὶ εἰς τὸ γλω-

σσικὸν ζητήμα, τὸ δποίον φαίνεται νὰ τὸν ἀπα-

σχολῆ περισσότερον ἀπὸ κάθε ἄλλο, μετὰ δυσ-

κολῆς θὰ κατφρούνε κανεὶς νάνακαλύψη πέντε,

τρεῖς, δύο ἔστω παρατηρήσεις καὶ στοχασμούς, ποὺ

νὰ μὴν εὑρίσκωνται, συντομώτερα η ἐκτενέστερα,  
ῶς στέρωμα η ὡς ἔμβρυα, εἰς τὸν Σολωμόν, εἰς  
τὸν Ψυχάρην, εἰς τὸν Ροΐδην, εἰς τὸν Πολυ-  
λᾶν. 'Αλλα τοῦτο δὲν μοῦ φαίνεται νὰ ὀλιγο-  
στενή πολὺ, τὴν ἀξίαν ἔνδος κηρύγματος τὸ  
δποίον δὲν ἔχει ἄλλον σκοπόν, παρὰ νὰ κατα-  
στήσῃ πλέον ἄπτας καὶ πλέον εὐπροσίτους με-  
ρικὰς ἀληθείας, καὶ ἀν δέλετε, νὰ δικαιολογήσῃ  
ἕνα σύστημα, μίαν μέθοδον δημιουργικῆς ἔρ-  
γασίας, εἰς τὴν δποίαν είμπορούμεν νὰ εὑδω-  
μεν τόσον ἀφρούν τοῦ πρωτοτυπίαν καὶ τὴν  
αὐτοβουλίαν τοῦ ποιητοῦ. 'Αλλως τε τὸ κή-  
ρυγμα τοῦ Παλαμᾶ, αὐτὸς καθ' ἔαντο, ἀνεξαρ-  
τήτως προελεύσεως καὶ προτεραιότητος, εἶνε  
τόσον ἀληθινόν! Καὶ τὸ νὰ στρέφεται κανεὶς  
μὲ τόσην δρμήν καὶ μὲ τόσην δέντητα δπού  
λαμπει φῶς ἀληθείας, εἶνε καὶ αὐτὸς μία πρω-  
τοτυπία.

Τὰ ἀρδηρα τοῦ Παλαμᾶ καὶ τὰ πλέον βια-  
στικὰ καὶ τὰ πλέον ὑποτυπώδη, — καὶ ἵσως  
προπάντων αὐτά, — καταπλήττουν μὲ τὸ πλῆ-  
θος τῶν παραπομπῶν, τῶν οητῶν καὶ τῶν  
ἀποσπασμάτων ἀπὸ συγγραφεῖς ιδικούς μας  
καὶ ξένους. Εἶνε γνωστὸν δτι δ Παλαμᾶς δια-  
βάσει πολύ, καὶ εἶνε ἀκόμη γνωστὸν δτι ἔχει  
τὴν μανίαν νὰ ὑπογραμμίζῃ δσα μέρη ἐκ τοῦ  
ἀναγινώσκομένου βιβλίου τοῦ ἀρέσουν, η νὰ  
τάντιγράφῃ εἰς ιδιαίτερον σημειωματάριον, τὸ  
δποίον χρησιμοποιεῖ δταν γράφῃ τὸ δρυός  
του. Οὗτο τὰ παραγεμμίζει δχι μόνον μὲ δ, τι  
τύχη νὰ ἔνθυμηδη, — στίχον ποιητοῦ η χω-  
ρίον φριλοσόφου η παροιμίαν τοῦ λαοῦ, — ἀλλὰ  
καὶ μὲ δτι ταιριάζει δπωδήποτε ἐκ τοῦ θη-  
σανδροῦ τοῦ σημειωματαρίου, τοῦ ἀνεξαντλήτου.  
Τὸ μέθοδος δὲν εἶνε ἴσως κακή μοῦ φαίνεται δ-  
μως δτι δ Παλαμᾶς κάμνει κατάχρησιν. Καὶ ἄλλοι  
διαβάζουν πολύ, καὶ ἄλλοι ἔχουν μνήμην δυνατήν,  
ίσως δὲ καὶ σημειωματάριον ἀλλ' εἰς τὰ δρηθεα  
των προτιμοῦν νὰ διμούν αὐτοὶ οἱ ίδιοι, καὶ δὲν  
ἀναφέρουν ζένον μα καὶ δὲν ἀντιγράφουν

ζένον χωρίον αὐτολεξει, παρὰ μόνον δταν εἶνε  
ἀπόλυτος ἀνάγκη.

Καὶ ἀκριβῶς τὸ ἀπόλυτον της ἀνάγκης ἀμφισβητῶ εἰς τὰς συγχρόνες παρα-

θέσεις τοῦ Παλαμᾶ. Δὲν βλέπω διατί δταν ἔνα δρηθε-

ρον πρέπει, χωρὶς σπουδαῖον λόγον, νὰ κα-  
ταντῷ ἔγκυκλοπαδεία.

Ναί μία γνώμη μεγά-  
λου, συμφωνοῦσα μὲ δ, τι θέλομεν νὰ ισχυρι-  
σθωμεν, καὶ νάποδεξει, εἶνε κάποτε στήριγμα

καλὸν καὶ ἔπιχερημα γενναῖον. 'Αλλ' ίσα-ίσα

τὸ ἔπιχερημα ξέσασθενει δταν μεταβάλω-  
μεν τὴν ἀπόδεξειν μας εἰς θεολογικὴν συζη-  
τησιν διὰ οητῶν, καὶ δταν προπάντων, — ποὺ

τὸ κάμνει πολὺ συχνὰ δ Παλαμᾶς, — παραδέ-  
τωμεν μίαν γνώμην, η δποία συμφωνεῖ μὲ τὴν  
ἰδικήν μας τόσον παραδόθεν καὶ τόσον πολὺ  
ἀσφαλτωδεον εἰδικώτατα, — εἰς τὸ γνή-  
σιον δημοτικὸν ίδιωμα, χωρὶς νὰ προστέχῃ  
πολὺ συχνὰ εἰς τὴν βοήθειαν τῆς καθαρευού-  
σης. 'Οπως ξέσοβελισ τὸν ἀρχαῖον τύπον δλο-  
σηρῶς, οὗτο σχεδὸν καὶ τὸ λειλόγιον, καὶ  
τὴν σύνταξιν καὶ τὸ τρόπον.

'Άλλα τὸ ψφος τοῦ δὲν εἶνε ἀκόμη ἐντελῶς δημοτικόν. Τοῦ λείπει η ἀπλότης, η φυσικότης, καὶ κάποια  
ἀκοίβεια ἀναλυτικότης. Μοῦ φαίνεται δτι η  
παραδόδιος ἐκείνη συμπλοκὴ τῶν λέξεων καὶ η  
σχεδὸν ἐπίμονος παραπομπὴ τοῦ οήματος εἰς  
τὸ τέλος φράσεως σχοινοτενοῦς, ἀντίκειται εἰς  
τὸ πνεῦμα τῆς ζηνικῆς γλώσσης πεζογρα-  
φίας. 'Ο Πάλλης, δ τελειότερος ἀπὸ τοὺς δη-  
μοτικιστὰς πεζογράφους, δ κλασικώτερος, είμι-  
πορω νὰ εἴπω, εἶνε δυσυγκρίτως ἀπλούστερος  
καὶ φυσικώτερος. 'Άλλ' ἔλησμόντα δτι δ  
Παλαμᾶς εἶνε προπάντων ποιητής δτι οἱ  
ποιηταὶ ἀγαποῦν τὸ μουσικὸν μπέρδεμα τῶν  
λέξεων, καὶ δτι δπως εἴπε κάποιος, — θὰ εὑδί-  
σκεται καὶ αὐτὸς εἰς τὸ σημειωματάριον τοῦ Πα-  
λαμᾶ, — «τὸ πουλὶ καὶ δταν ἀκόμα περιπατῷ μᾶς  
δείχνει πῶς ξέχει φτερούγες». 'Οπωδήποτε, δὲν  
εἰξενόρω ἀν ἔχῃ σχέσιν μὲ φτερούγες η μὲ  
κατέται ἄλλο, η δημοτική λέξις «μιοζουμαί», μὲ  
τὴν δποίαν δ Παλαμᾶς ἀντικαθιστᾷ πάντοτε  
τὸ «ὑποπτεύομαι» τῆς καθαρευούσης. Εὐτυχῶς  
αὶ ἀφιλοσόφητοι αὐταὶ ἀντικαταστάσεις εἰς  
τὴν πεζογραφίαν τῶν «Γραμμάτων» εἶνε  
δλίγια.

\*\*

Προτιμῶ τὸν Μεταξᾶν τῶν «Σκηνῶν τῆς  
Ἐρήμου» ἀπὸ τὸν Μεταξᾶν τῆς σημερινῆς  
συλλογῆς. 'Οταν μᾶς παρουσίασε διὰ πρωτην  
φροφὰν ἔνα κόσμον ζένον, ἀγνωστον καὶ πε-  
ριεργον, — τὰ ἐλαττώματα, αἱ ἀδυναμίαι τοῦ  
δημητριαγράφου ξέχραντο σχεδὸν ἀπὸ  
τὸ ἐνδιαφέρον τῆς δημηγήσεως. 'Άλλα σήμερον,  
δταν μᾶς εἰσάγῃ εἰς κόσμον δλιγώτερον ἔση-  
μον, δπων πολλάκις ξως τρόπα μᾶς δημήγη

ποῦ τὰ ξεύρομεν καὶ ποῦ δὲν θὰ μᾶς κινήσουν, τὸ ἐνδιαφέρον παρὰ μόνον ἐάν μᾶς παρουσιασθοῦν ὑπὸ νέαν δψιν καὶ ὑπὸ νέαν ἀντίληψιν, — καποια κοινοτοπία, καποια ἔλλειψις πρωτοτυπίας, τὸ στοιχειῶδες τοῦ ὄφους καὶ ἡ σχολαστικότης τῆς γλώσσης, μᾶς προξενοῦν ἀνίαν καὶ ἀπογοήτευσιν.

Καὶ δμως δ Μεταξᾶς είνε πάντοτε δ Μεταξᾶς. Συγγραφεὺς ποῦ ξεύρει νὰ κινῇ τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ ἀναγνώστου, εἴτε σκηνὰς τῆς ἐρήμου ἐκτυλίσσει, εἴτε σκηνὰς τῶν αἰθουσῶν καὶ τῶν εὐθωπαῖκῶν σιδηροδρόμων. Είνε μυστήριον πῶς τὸ κατορθόνει ἀλλ ἐγὼ δμολογῶ, δτι ποτὲ μου δὲν ἄρχισα νὰ διαβάζω διηγήματοῦ Μεταξᾶ, χωρὶς νὰ μὲ πιάσῃ ἡ ἀνυπομονησία νὰ ἰδῶ τὸ τέλος. Πολλάκις τὸ τέλος δὲν μὲ ἵκανοποίησε καθόλου πολλάκις είδα, δτι, μολονότι ἐδιάβασα σαράντα σελίδας, δὲν ἔμαθα τίποτε σπουδαῖον, καὶ τὸ κάτω τῆς γραφῆς, δτι δὲν ἴμουν καλλίτερος ἀπὸ δ τι ἴμουν πρίν. Πρόγυμα ποῦ δὲν μου συνέβη ποτὲ κατόπιν ἔνδος διηγήματος τοῦ Μωπασῶν ἡ τοῦ ἰδιοῦ μας Παπαδιαμάντη. 'Αδιάφορον' δ Μεταξᾶς ἐλκύει ἐξ ὀρχῆς τὸν ἀναγνώστην του, καὶ αὐτὸ είνε ἥδη προτέρημα σημαντικόν.

Εὐτυχῶς, δὲν είνε καὶ τὸ μόνον. Μὴ νομίσετε, ὅπως δσα εἶπα παραπάνω, δτι εἰς τὴν συλλογὴν αὐτῆν, — εἰς τὴν δποίαν δανείζει τὸν τίτλον του τὸ πρώτον τῆς διηγῆμα «Υπὸ τὴν σκιὰν τῶν φοινίκων», — δὲν ὑπάρχουν καὶ πράγματα γνωστά μας ἔστω, ἀλλὰ παρουσιάζομενα μὲ νέαν δψιν δπωδήποτε καὶ μὲ νέαν ἀντίληψιν. Μὴ νομίσετε ἀκόμη, δτι ἡ κοινοτοπία καὶ ἡ ἔλλειψις πρωτοτυπίας διακρίνει δμοίως καὶ ἀπαραλλάκτως ὅλα τὸ διηγῆματα, (δπως τὸ στοιχειῶδες τοῦ ὄφους, — τὸ παιδαριῶδες, είμπορῳ νὰ εἰπῶ — καὶ ἡ σχολαστικότης τῆς γλώσσης, δύο σημαντικὰ ἔλαττώματα, τὰ δποία δυστυχῶς είνε κοινὰ εἰς δλον τὸ ἔργον). "Οχι! ὑπάρχουν εἰς τὴν συλλογὴν καὶ διηγῆματα, ποῦ είμπορείτε ἔξαιρετα νὰ φάσετε ὃς τὸ τέλος των χωρὶς νάπογοητευθῆτε, καὶ χωρὶς νὰ θυμάσετε μὲ τὸν ἁευτὸν σας διότι σᾶς ἐκινήθη ἀδικα τὸ ἐνδιαφέρον ἀπὸ τὴν ὀρχήν. Καὶ ἀπὸ τὰ εīμορφα αὐτὰ διηγῆματα, κατὰ τὴν γνώμην μου, είνε δ «Καλὸς Δικηγόρος», δ «Ιατρὸς Παπαδόποιλος» καὶ ἡ «Πρώτη Θέσις» — εὐτράπελοι καὶ παραδόξοι διηγῆσεις, αἱ δποῖαι δὲν στεροῦνται καποιας χάριτος, εὐθυίας καὶ παρατηρητικότης, — καὶ ἡ «Ἐπάνοδος τοῦ Μονογενοῦς», σοβαρὰ αὐτή, θλιβερά, τραγική, προξενοῦσα φρικίασιν ἀληθινήν, ἀπὸ

μίαν ἀφελῆ, ἀπέροιτον ἀλλὰ δεξιὰν ἀναπαράστασιν τῆς πραγματικότητος. Μοῦ ἀρέσει καὶ τὸ «Ἐκατομμύριον», τὸ δποῖον ἐνέχει καποιαν εἰρωνείαν καὶ ἐλέγχει ἔνα μειδίαμα πολυσήμαντον μοῦ ἀρέσει ἀκόμη καὶ ἡ «Δεκεμήλα», ἡ ἔξιτική Δεκεμήλα, ἡ δποία νομίζεις δτι είνε δ κρίκος δ συνδέων τὴν συλλογὴν αὐτὴν μὲ τὰς πρώτας «Σκηνὰς τῆς Ἐρήμου».

"Αν δὲν ἀπατῶμαι, είμαι πολὺ νεώτερος ἀπὸ τὸν κ. Μεταξᾶν. "Αν δμως ἴμουν πρεσβύτερος του, — δπως δ κ. "Αννινος, δ γράφας τὸν πρόλογον τῆς συλλογῆς, — θὰ τὸν ἔσυμβουλευα νὰ μὴ ἔσαναγράψῃ ψυχολογικά διηγῆματα ὡς τὸν «Συνταγματάρχην Κρουμέσκον» καὶ τὸν «Νίκον Πρεδούρην», διότι δι' αὐτὰ χρειάζονται καποια δῶρα, καπως διαφορετικά, τὰ δποῖα δ διηγηματογράφος μας δὲν φαίνεται νὰ ἔλαβε πλουσίως παρὰ τοῦ Θεοῦ, προπάντων δὲ νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸν ἀγαπητούς του καὶ περιέργους Βεδουΐνους, δ βίος τῶν δποίων είνε πάντοτε πρωτοφανῆς, γραφικὸς καὶ δξιοπαρατήρητος, ἡ δὲν ἀπλουστέρα των ψυχῆς δὲν ἀπαιτεῖ ἴσως κοπιώδεις μεθόδους καὶ ἀνώτερα φυσικά δῶρα πρὸς ἀπεικόνισιν.

"Ο πρόλογος δμως τί ἔχειαζετο; Προστασία δλωδιόλου περιττή. Δὲν ἔννοω μὲ τοῦτο δτι δ κ. "Αννινος, δ παλαιὸς δγωνιστῆς τῶν γραμμάτων καὶ δ γαριτόβρυτος πεζογράφος τῶν «Ἐδῶ κ' Ἐκεῖ» δὲν είνε ἵκανος νὰ προστατεύῃ ἔνα βιβλίον καὶ νὰ γράψῃ ἔνα πρόλογον ἔξυπνον καὶ γλαφυρόν. Θέλω μόνον νὰ εἴπω, δτι δ κ. Μεταξᾶς καὶ τὰ βιβλία του δὲν είνε ἀπὸ ἔκεινα τὰ πράγματα ποῦ ἔχουν ἀπόλυτον ἀνάγκην προστασίας.

### ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ

## ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΕΚ ΠΑΡΙΣΙΩΝ

Αἱ μικραὶ ἐκθέσεις

Μέσα στὸ ἀπέραντον Παρίσι εἰς τὸ δποῖον συγκεντρώνεται, δπου καὶ ἀν ἐδηλωθῆ πρώτα, κάθε πνευματικὴ δ καλλιτεχνικὴ κίνησις καὶ δημιουργία τῆς ἐποχῆς μας, καὶ ἀπ' ἐκεῖ ἐπειτα ἔκεινε καὶ σκορπίζεται εἰς τὰ περιτα τοῦ κόσμου, μέσα δ αὐτὸ τὸ ἀπέραντον Παρίσι εἶαν ἔξετάση κανεὶς καλά, πρὸ παγτὸς θὰ ίδῃ δτι ἔνα πελώριον, χωρὶς ἀπρη καὶ δρι, καλλιτεχνικὸν ἐργαστήριον κυριαρχεῖ, καὶ αὐτὸ κυρίως τοῦ διδει τὴν ποσπολιτικὴν δψιν τὴν δποίαν τόσον ἐπιμόνως θέλον νὰ τοῦ δώσουν. 'Απὸ δλας τὰς τέχνας, ἡ ζωγραφικὴ καὶ ἡ γλυ-

πτικὴ διαρκεῖς πρόδρομοι τῆς καθολικεύσεως τοῦ ὄντων πνεύματος, ἡμπορεῖ νὰ εἰπῃ κανεὶς μέχρις ἐνὸς σημείου, δτι δὲν ἔχουν παροίδα καὶ είμποροιν κατ' εύθειαν νὰ ἔλθουν εἰς τὴν ἀγιτληψιν δλον τοῦ κόσμου ἀνεξαρτήτως γλώσσης καὶ τόπου. Μέσα λοιπὸν σ' αὐτὸ τὸ πελώριον ἐργαστήριο ποῦ είναι τὸ Παρίσι, ἔνας κόσμος ποικιλόμορφος παντὸς ἔθνους καὶ παντὸς γένους: ζητεῖ, ἐρευνᾷ καὶ ἐργάζεται καταναλίσκων δύναμιν ἀνυπολόγιστον ἔνα μεγάλο μέρος αὐτῆς τῆς δυνάμεως, φαίνεται ἐκ πρώτης ὄψεως δτι ἔξοδευται εἰς διαμάχας καὶ συγκρούσεις καὶ τεχνάσματα πρὸς ἐπιτυχίαν ἡ προσωρινὴ ἐπικράτησιν καὶ δμως δ τελικὸς σκοπός, δ μέγας σκοπός, εἰς τὸν δποῖον ἀσυνειδήτως καὶ τρόπον τινὰ σὰν νὰ ἔλαυνωνται ἀπὸ ἔνα δόρατο κεντρῷ είναι ἡ ἐπιθυμία τῆς δημιουργίας, ἀπὸ τὴν δποίαν ἀλλως τε ἐν γένει καὶ κάθε ἀνθρώπος ἐρωτοφρεῖται διαφκᾶς καὶ πάντοτε πρὸς μίαν παραγωγήν.

"Ολοι αὐτοὶ οἱ ἐργάται καὶ δημιουργοὶ τῆς τέχνης γίνονται ἔγωσται καὶ μολονότι ἐργάζονται ὑπὸ τὴν αὐτὴν στέγην, τὸν συνεφάδη ἀλλὰ γεμάτον ἀπὸ μάγον δύναμιν καὶ προκλητικὸν οὐρανὸν τοῦ Παρισιοῦ, δὲν θέλουν δ ἔνας νὰ γνωρίζῃ τὸν ἄλλον, ἡ τούλαχιστον κάμνουν δτι δὲν θέλουν νὰ γνωρισθοῦν, ἐκ φύσου μὴ δ ἔνας ἐπενεργήσῃ ἐπὶ τοῦ πνεύματος τοῦ ἄλλου. Ο καθεὶς θέλει νὰ ἀποτυπώσῃ εἰς τὰ ἔργα του τὴν ιδίαν του ψυχήν, τὴν ιδικήν του προσωπικότητα. Η γνωριμία μεταξύ των καὶ ἡ γνωριμία αὐτῶν καὶ ήμῶν γίνεται διὰ τῶν ἀπειρορίδμων ἐκθέσεων δημοσίων η ιδιωτικῶν, αἱ δποῖαι διαρκῶς εἰς τὸ Παρίσι διοργανόνται η μία κατόπιν τῆς ἄλλης, ὡς μία ἀνάγκη ἀπαραίτητος, ἔως δτου νὰ φθάσουν αἱ δύο μεγάλαι καλοκαιριναὶ ἐκθέσεις, τῶν «Γάλλων καλλιτεχνῶν» καὶ τῆς «Ἐθνικῆς ἐπιπρίας», αἱ δποῖαι, αἱ δύο μαζὶ συγχρόνως διοργανούμεναι, ἀποτελοῦν τὸ ἐπίστοιν Salon τῶν Παρισίων. 'Όλαι αὐταὶ αἱ μικραὶ ἐκθέσεις, ἀλλαι θορυβώδεις διεγέρουσαι ἀληθῆ πάταγον καὶ συζητήσεις, ἀλλαι πάλιν ἡσιχοι καὶ ἀπαρατήρητοι κατατίθεται τὴν πνεύματος τοῦ κατατίθεται παρατηρητικὸν, καὶ δρεπενωτόν τε εἰς τὴν καταντήσει δισφυκτικὸν καὶ ἀπειλοῦσσαν νὰ πινέουν εἰς τὴν ψυχὴν τῶν καλλιτεχνῶν δτι δυνατόν, πρωτότυπον καὶ δρεπενωτόν, μὲ μίαν λέξιν δτι ιδιαίτερον προσωπικόν, δτι πράγματι καλλιτεχνικὸν ὑπῆρχε εἰς αὐτάς. Η μακρὰ αὐτὴ ἐπιμονὴ δλονεὶ ἀπεμάρχουν τοὺς γάλλους καλλιτεχναὶ ἀπὸ τὴν ἀληθινὴν τέχνην, εἰς βαθμὸν τοιούτον, ὅστε τὸ καλῶν καλλιτεχνῶν διατίθεται τὴν άναγκην νὰ πινέουν προστασίαν, πρωτότυπον καὶ δρεπενωτόν, μὲ μίαν λέξιν δτι ιδιαίτερον προσωπικόν, δτι πράγματι καλλιτεχνικὸν ὑπῆρχε εἰς αὐτάς. Η μακρὰ αὐτὴ ἐπιμονὴ δλονεὶ ἀπεμάρχουν τοὺς γάλλους καλλιτεχναὶ ἀπὸ τὴν ἀληθινὴν τέχνην, εἰς βαθμὸν τοιούτον, ὅστε τὸ καλῶν καλλιτεχνῶν διατίθεται τὴν άναγκην νὰ πινέουν προστασίαν, πρωτότυπον καὶ δρεπενωτόν, μὲ μίαν λέξιν δτι ιδιαίτερον προσωπικόν, δτι πράγματι καλλιτεχνικὸν ὑπῆρχε εἰς αὐτάς. Η μακρὰ αὐτὴ ἐπιμονὴ δλονεὶ ἀπεμάρχουν τοὺς γάλλους καλλιτεχναὶ ἀπὸ τὴν ἀληθινὴν τέχνην, εἰς βαθμὸν τοιούτον, ὅστε τὸ καλῶν καλλιτεχνῶν διατίθεται τὴν άναγκην νὰ πινέουν προστασίαν, πρωτότυπον καὶ δρεπενωτόν, μὲ μίαν λέξιν δτι ιδιαίτερον προσωπικόν, δτι πράγματι καλλιτεχνικὸν ὑπῆρχε εἰς αὐτάς. Η μακρὰ αὐτὴ ἐπιμονὴ δλονεὶ ἀπεμάρχουν τοὺς γάλλους καλλιτεχναὶ ἀπὸ τὴν ἀληθινὴν τέχνην, εἰς βαθμὸν τοιούτον, ὅστε τὸ καλῶν καλλιτεχνῶν διατίθεται τὴν άναγκην νὰ πινέουν προστασίαν, πρωτότυπον καὶ δρεπενωτόν, μὲ μίαν λέξιν δτι ιδιαίτερον προσωπικόν, δτι πράγματι καλλιτεχνικὸν ὑπῆρχε εἰς αὐτάς. Η μακρὰ αὐτὴ ἐπιμονὴ δλονεὶ ἀπεμάρχουν τοὺς γάλλους καλλιτεχναὶ ἀπὸ τὴν ἀληθινὴν τέχνην, εἰς βαθμὸν τοιούτον, ὅστε τὸ καλῶν καλλιτεχνῶν διατίθεται τὴν άναγκην νὰ πινέουν προστασίαν, πρωτότυπον καὶ δρεπενωτόν, μὲ μίαν λέξιν δτι ιδιαίτερον προσωπικόν, δτι πράγματι καλλιτεχνικὸν ὑπῆρχε εἰς αὐτάς. Η μακρὰ αὐτὴ ἐπιμονὴ δλονεὶ ἀπεμάρχουν τοὺς γάλλους καλλιτεχναὶ ἀπὸ τὴν ἀληθινὴν τέχνην, εἰς βαθμὸν τοιούτον, ὅστε τὸ καλῶν καλλιτεχνῶν διατίθεται τὴν άναγκην νὰ πινέουν προστασίαν, πρωτότυπον καὶ δρεπενωτόν, μὲ μίαν λέξιν δτι ιδιαίτερον προσωπικόν, δτι πράγματι καλλιτεχνικὸν ὑπῆρχε εἰς αὐτάς. Η μακρὰ αὐτὴ ἐπιμονὴ δλονεὶ ἀπεμάρχουν τοὺς γάλλους καλλιτεχναὶ ἀπὸ τὴν ἀληθινὴν τέχνην, εἰς βαθμὸν τοιούτον, ὅστε τὸ καλῶν καλλιτεχνῶν διατίθεται τὴν άναγκην νὰ πινέουν προστασίαν, πρωτότυπον καὶ δρεπενωτόν, μὲ μίαν λέξιν δτι ιδιαίτερον προσωπικόν, δτι πράγματι καλλιτεχνικὸν ὑπῆρχε εἰς αὐτάς. Η μακρὰ αὐτὴ ἐπιμονὴ δλονεὶ ἀπεμάρχουν τοὺς γάλλους καλλιτεχναὶ ἀπὸ τὴν ἀληθινὴν τέχνην, εἰς βαθμὸν τοιούτον, ὅστε τὸ καλῶν καλλιτεχνῶν διατίθεται τὴν άναγκην νὰ πινέουν προστασίαν, πρωτότυπον καὶ δρεπενωτόν, μὲ μίαν λέξιν δτι ιδιαίτερον προσωπικόν, δτι πράγματι καλλιτεχνικὸν ὑπῆρχε εἰς αὐτάς. Η μακρὰ αὐτὴ ἐπιμονὴ δλονεὶ ἀπεμάρχουν τοὺς γάλλους καλλιτεχναὶ ἀπὸ τὴν ἀληθινὴν τέχνην, εἰς βαθμὸν τοιούτον, ὅστε τὸ καλῶν καλλιτεχνῶν διατίθεται τὴν άναγκην νὰ πινέουν προστασίαν, πρωτότυπον καὶ δρεπενωτόν, μὲ μίαν λέξιν δτι ιδιαίτερον προσωπικόν, δτι πράγματι καλλιτεχνικὸν ὑπῆρχε εἰς αὐτάς. Η μακρὰ αὐτὴ ἐπιμονὴ δλονεὶ ἀπεμάρχουν τοὺς γάλλους καλλιτεχναὶ ἀπὸ τὴν ἀληθινὴν τέχνην, εἰς βαθμὸν τοιούτον, ὅστ

Εύτυχως ἀπὸ τὰς ἀρχὰς ἥδη τοῦ περασμένου αἰώνος καὶ ἀκόμη ἐνωρίτερα, πολλοὶ καλλιτέχναι συνηθάνθησαν τὸ κακόν, διεῖδαν τὸ τέρμα εἰς τὸ ὅποιον ἐφέρετο ἡ γαλλικὴ καλλιτεχνία καὶ προσεπάθησαν νὰ δώσουν εἰς αὐτὴν νέαν ζωήν. Νέαι σχολαί, καὶ ἴδιως ἡ ἀπλή, ἡ γεμάτη ἀπὸ εὐλογίνειαν καὶ πλουσία εἰς συγκινήσεις ἀγγλικὴ σχολὴ προσείλυτε τὴν προσοχήν των εἰς τὴν ἀρχήν, τὴν ἀγάπην των ὀλλήγον κατ' ὀλίγον. Καὶ σήμερον μεταξὺ τῶν συγχρόνων γάλλων καλλιτεχνῶν, εἶναι ὀλίγιστοι ἔκεινοι εἰς τοὺς ὅποιους δὲν ἔντεχνον σοβαρῶς τὰ ἔργα τῶν εὐγενῶν καὶ δυνατῶν ἀντιπροσώπων τῆς σχολῆς αὐτῆς. Οἱ Reynolds, Gainsborough, Lawrence, Constable καὶ ἄλλοι τοὺς ἔδιδαξαν μίαν γλῶσσαν πιὸ ἐλευθέρων, πιὸ εὐλικρινῆ, καὶ τοὺς ἔμαθαν τὸν τρόπον πῶς νὰ πέρνουν τὰς συγκινήσεις των κατ' εὐθεῖαν ἀπὸ τὴν φύσειν. Εἴκεν τὸν ρυθμόν, τὸ μέτρον, τὴν συμμετρίαν, ἀλλὰ τοὺς ἔλειπε ἡ ἀληθής ἀρμονία καὶ ὁ παλιμὸς τῆς ζωῆς, τὸν ὅποιον μόνον ἀπὸ τὴν φύσιν εἰμπροσύσαν νὰ πάρουν καὶ νὰ τὸν βάλουν εἰς τὰ ἔργα των. Εἰς τὴν τέχνην των ἔλειπε κάτι τι πλούσιον εἰς συγκινήσεις ζωντανάς, ἀρρενωπάς, καὶ τὸ κάτι τι αὐτὸ τὸ ηὔραν εἰς τὴν ἐλευθέραν τέχνην τῶν ἀγγλῶν συναδέλφων των.

Ἡ πάλη αὐτὴ μεταξὺ τῶν κλασικιστῶν καὶ τῶν νεωτεριζόντων ἔξακολουθεῖ, καὶ δὲν λείπουν οἱ φανατικοὶ δπαδοὶ καὶ θαυμαστοὶ τῶν ἔργων τοῦ Δανιδ, τοῦ "Ἐγγρ, διὰ νὰ μὴν ἀναφέρωμεν εἰμὶ τοὺς σπουδαιοτέρους. ἀντιπροσώπους τῆς σχολῆς τῶν πρώτων, ἀλλὰ μεταξὺ καλλιτεχνῶν εἶναι πλέον ὀλίγον ἐπικίνδυνον ἡ τυφλὴ προσκόλλησις καὶ προσήλωσις εἰς τὰ μοδέλα αὐτά, διότι εἰς τὸ τέλος καταντᾶ κάποια δμολογία καλλιτεχνῆς γυμνότητος καὶ ἀδυναμίας.

Οἱ Λέων Ζερώμ ήτο μεταξὺ αὐτῶν, πιστὸς εἰς τὰς καλὰς παραδόσεις, τὰς ἡκολούθησε καὶ δὲν ἔζητησε τίποτε περισσότερον εἰς τὴν τέχνην τοῦ Δὲν ἔζητησε κατὰ βάθος, διότι ἡ πνεῦμα ἐρευνητικὸν γοργὸν καὶ ἀνοικονόμητον καὶ δὲν ἡρόεσθη μόνον εἰς τὴν ζωγραφικήν. "Ἔγινε γλύπτης καὶ ἀργότερον προσεπάθησε νὰ ἐφαρμόσῃ τὴν ζωγραφικὴν εἰς τὴν γλυπτικήν, χρωματίζων καὶ στολίζων τὰ ἔργα του μὲ χιλίας δύο ἰδικάς του ἐφευρέσεις. Εἰς τὴν τέχνοτροπίαν του δὲν εἰμπροσύσε νὰ δώσῃ τὴν ἐκδήλωσιν τοῦ αἰσθήματος, τῆς δρμῆς, τοῦ πάθους, τὸ ὅποιον θεωρεῖται μέσα του, ἀπλούστατα διότι τὰς ἐντυπώσεις του δὲν τὰς ζητοῦσε καὶ εὐθεῖαν εἰς τὴν φύσιν διότι δὲν εἴχε κάμει τελείαν

γνωσμάτων μὲ αὐτὴν, καὶ αὐτὴ ἡρνεῖτο νὰ τοῦ διμιῆρος οἰκείως, χωρὶς ἐπιτήδευσιν καὶ ἀφελῶς νὰ τοῦ συγκινῇ τὴν ψυχήν. Τὰς ζητοῦσε μέσα στὰ βιβλία· ἦ, μὲ τὴν ἔκτακτον δύναμιν μὲ τὴν ὅποιαν ἡτο προκισμένος, ἡμποροῦσε νὰ βλέπῃ διὰ μέσου τῶν αἰώνων καὶ τῶν ἔκτασεων, προσπάθησε νὰ φαντάζεται καὶ νὰ ἀναδημιουργῇ, ἀποτυπώνων εἰς τὰ ἔργα του περασμένας ὅρμας καὶ πάθη, περασμένας ζωάς, ἀλλὰ χωρὶς αὐταὶ νὰ ἔχουν διαιλήση πρῶτα εἰς τὴν ψυχήν του.

Αἱ εἰκόνες τοῦ εἶναι διαθέσεις καλλιτέχνου πρὸς ἀρχαιολογικὴν ἀναβίωσιν περασμένων ἥδην ἐνὸς κόσμου, ποῦ γνωρίζουμεν ἐκ τῶν προτέρων ὅτι εἶναι φεύτικος, διότι λείπει τὸ φύσημα καὶ ἡ ἀναπνοή ἀλλὰ μᾶς εὐχαριστοῦν, διότι δικόσμος αὐτὸς μᾶς ἐνδιαφέρει, ἔχομεν σφροδόταν ἐπιθυμίαν νὰ τὸν γνωρίσωμεν. Τὰ γλυπτικά του ἔργα εἶναι χαριτωμένα, μὲ μίαν χάριν διμῶς μόνον εἰς τὴν μορφήν, τὰ περισσότερα ζαχαρέμα, μ' ὅλας τὰς μεγάλας διαστάσεις ποῦ ζητεῖ κάποτε νὰ τὸν δώσῃ. Τέλεια εἰς τὴν ἔκτελεσίν των καὶ εἰς ἀκρον περιποιημένα, ἰδιότητες αἱ ὅποιαι τὰ καθιστοῦν πολύτιμα καὶ ὡς ἐκ τούτου περιζήτητα ἀπὸ τὰ μουσεῖα ἀλλ' ἡ ἔκτελεσίς αὐτὴ φέρει μόνον χαρακτῆρα γενικῆς ἐκδηλώσεως καὶ ἐκφράσεως, ἐὰν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐκφρασθῇ κανεὶς ἔτσι, τονίζουσα μόνον γενικὰ τινὰ σημεῖα. Ἡ ἀληθήνη ζωὴ καὶ συγκινησίς λείπει, καὶ τὰ ἔργα αὐτὰ ζοῦν τὴν πεθαμένην ζωὴν τῶν ἐπίταλων.

Εἰς τὴν τελευταίαν ἔκθεσιν τῶν γάλλων orientalistes ἡτο ἐκτενεῖμένον ἔνα μέρος τοῦ ζωγραφικοῦ ἔργου τοῦ ἐκλεψαντος καλλιτέχνου.

\* \*

Ἐφέτος διωργανώθη διὰ πρώτην φορὰν εἰς τὸ Παρίσι καὶ μία νέα ἔκθεσις μὲ ἀπαυτῆσεις μεγάλης ἔκθεσεως, ὁ κυριώτερος σκοπὸς τῆς ὅποιας φαίνεται νὰ ἡτο ἡ ἐπιθυμία νὰ παίζῃ ὁλὸν ἔκθεσεως d' avant-garde κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦ θεάτρου 'Αντουάν. Ἡ ἔκθεσις αὐτὴ ὑπὸ τὸ δνομα «Φθινοπωρινὴ ἔκθεσις τῶν Παρισίων» καὶ ὑπὸ τὴν ἐπίτιμον προεδρείαν δύο μεγάλων Γάλλων καλλιτεχνῶν τοῦ A. Μπενάρο καὶ Ενγ. Καροιέρ ήνοιξε ἀρχὰς Νοεμβρίου καὶ ἔλεισε περὶ τὰ μέσα Δεκεμβρίου.

Δυστυχῶς μ' ὅλην τὴν τόσον προτυπωνισθεῖσαν ἀμεροληγίαν των, εἰς τὴν διοργάνωσίν της δὲν κατώρθωσαν νὰ κρύψουν τὰς προτιμήσεις των πρὸς τοὺς σεσεπιονιστάς. Καὶ δμως ἡ ἔκθεσις αὐτὴ, ἡ ὅποια ἐν γένει ἡτο χαλαρά,

χωρὶς δύναμιν καὶ ἐπιβλητικότητα, δὲν ἔφερε κανένα χαρακτῆρα, καὶ ἐπομένως δὲν προσέθεσε μεγάλα πράγματα εἰς τὰ ὑπάρχοντα καὶ γνωστά, οὕτε συνετέλεσε νὰ παρουσιασθῇ καμμία νέα καλλιτεχνικὴ ἴδιοφυΐα ἄγνωστος ἡ παρεγγωρισμένη. Ἐὰν παρουσίαζε κάποιο ἐνδιαφέρον, τὸ ἐνδιαφέρον αὐτὸ προσήρχετο ἀπὸ τὴν συμμετοχὴν γνωστῶν καλλιτεχνῶν, τῶν ὅποιων ὅτι προτομὴ τοῦ παραπάνος καὶ προτιμούσαν νὰ μὴν ἔχουν δτανέλαβαν τὴν ἰδέαν τῆς διογανώσεως τῆς ἐκθέσεως αὐτῆς.

Ο Ἐγγένιος Καροιέρ είχε στείλει τρία ἔργα καὶ τὰ τρία ἀποπνέοντα τὴν αὐτὴν ἀπειρον ἀγαθότητα καὶ στοργήν, τὴν ὅποιαν μὲ τόσην δύναμιν ἐκδηλώνει πάντοτε ὁ γλυκὺς καλλιτέχνης, καὶ ἀπομικότητα εἰς τὴν ἐκφρασιν καὶ εἰς τὴν τεχνοτροπίαν μὲ τὰ μισοσβυτικά ἀλλὰ διαφανῆ χρώματα καὶ ἀποχρώσεις ποῦ δείχνουν τὰ γνωστά του πρόσωπα, τὰ λιποψυχοῦντα ἀπὸ ἀγάπην σὰν δράματα μᾶλλον, μὲ ἔνα λεπτὸν πέπλον οργιμένον ἐμπρόδεις διὰ νὰ τὰ χωρίζῃ ἀπὸ τὴν πραγματικότητα.

Ἡ Διε Dufau μὲ τὰς ωραίας πλαστικὰς καὶ γεμάτας ἀπὸ φῶς εἰκόνας της. Ο Amant-Jean, ὁ γερμανὸς Franz Stuck μὲ μίαν προσωπογραφίαν, ὁ Ιάκ. Blanche, G. Desvallières, ἡ Σονηδὸς Ruth Miller μὲ τὰ χαριτωμένα ἀγαλματάκια της, καὶ ἄλλοι γνωστοὶ μεταξὺ τῶν ὅποιων πολλοὶ δοξασμένοι ἡ Ζωγράφοι.

Χάρις εἰς αὐτοὺς τοὺς καλλιτέχνας ἡ πρώτη Φθινοπωρινὴ ἔκθεσις τῶν Παρισίων, δὲν ἡτο ἐνοχλητική, οὕτε κυριαρχική μὲ τὰς ἀπειραριθμούς καὶ ὅχι τόσον καλῶς τοποθετημένα εἰκόνας της εἰς τὸ Petit-Palais. Τὸ ἐνδιαφέρον τὸ ὅποιον ἐνέπνευσε ἡτο ἀρχετόπον ὃτι τοῦ προτομής της θάρρος καὶ βεβαιότητα νὰ ἀνοίξῃ πάλιν τὰς πύλας της καὶ ίωσ νὰ καθιερωθῇ διαρκῶς πλέον μεταξὺ τῶν γνωστῶν καὶ τακτικῶν ἐτησίων ἐκθέσεων τῶν Παρισίων. Μεταξὺ τῶν πολλῶν ἀλλών ἔκθεσεων χαρακτηριστικαὶ ἡσαν:

Ἡ ἔκθεσις τῶν ἀρεξαρήτων διολογούμενων ἐφέτος πολὺ ἐνδιαφέροντα, ἀνωτέρα τῶν προηγουμένων ἔτῶν. Διὰ πρώτην φορὰν καὶ ἡ Κυβέρνηση ἡγόρασεν εἰκόνα διὰ τὸ Μουσεῖον τοῦ Λουξεμβούργου ἀπὸ τὴν ἔκθεσιν.

Ἡ ἔκθεσις τῶν Epratans εἰς τὴν Λέσχην τῆς Καλλιτεχνικῆς. Ενώσεως. "Ολοὶ οἱ κορυφαῖοι ζωγράφοι τῶν Παρισίων, οἱ ὅποιοι ἔχουν τὴν ἀγάπην τοῦ κόσμου καὶ τὴν προ-

τίμησιν τῶν πλουσίων, διότι ἔτυχαν περιστάσεις ἢ κατέχουν τὴν δύναμιν ἢ τὸ μυστικόν νὰ ἐκπλήξουν τὸ πολὺ κοινόν, εἶναι μέλη καὶ ἐκθέτοντα διεσπαζόμενα τῆς λέσχης αὐτῆς. Μερικὰ ὄντατα: Carolus Duran, Ed. Détaille, Morot, Bonnat κ.τ.λ. Εἰς τὴν ἔκθεσιν αὐτὴν παρουσιάσθη καὶ ἔνα ἀληθινὸν ἀριστούργημα, μία ωραίοτάτη προτομὴ τοῦ ἀποθανόντος Ζωγράφου καὶ γλύπτου Λέοντος Ζερώμ, πραγματικὸν κόσμημα τῆς ἐκθέσεως.

Ἡ Ἐκθεσις τῶν ἔργων τοῦ Θεοφίλου Steinlen: Περὶ τῆς ἐκθέσεως τῶν ἔργων τοῦ ἐνδέξιου ζωγράφου παραδέτομεν ὀλίγας γραμμὰς ἀπὸ τὸν πρόλογον τοῦ καταλόγου τὸν ὅποιον ζηραίφεν ἀπὸ ἀγάπην καὶ ἐκτίμησιν πρὸς τὸν καλλιτέχνην δ' Ἀνατόλ Φράνς.

«Ἡ Τέχνη τοῦ Στάινλεν δὲν ἔχει ὀλάρκην ἐπεξηγήσεων. Εἶναι αἰσθητὴ ἀπὸ δύο τὸν κόσμον διότι ἔτηγεται μόνη της. Ο Στάινλεν εἶναι ἀπαράμιλλος πρὸς ἐκδήλωσιν τῶν στιγμῶν τῆς δυστυχίας καὶ τῆς εὐτυχίας ποῦ περνοῦν. Διὰ τοῦτο καὶ δτανέται ὀλάρκην ἀπὸ τὴν γλυκύτητά του. Ἐπάνω εἰς τὴν ἀσχηματικήν της, καὶ τὴν προστυχίαν τὰ γνωστά του πρόσωπα, τὰ λιποψυχοῦντα ἀπὸ ἀγάπην δσάντα μάλλον, μὲ ἔνα λεπτὸν πέπλον οργιμένον ἐμπρόδεις διὰ νὰ τὰ χωρίζῃ ἀπὸ τὴν πραγματιστής, ἀλλὰ πραγματιστής γεμάτος ἀπὸ ποίησιν». \*

Μία ἀπὸ τὰς καλλιτέρας, μὲ ἀληθινὸν ἐνδιαφέρον καὶ εὐχάριστος ἔκθεσις ἡτο καὶ ἡ Ζωγράφοι τοῦ Παρισίου, διότι καὶ ἡ τελευταία συγκέντρωσις εἰς τὴν στοάν Γ. Πετί ἐνοχλητική, οὕτε κυριαρχική μὲ τὰς ἀπειραριθμούς καὶ ὅχι τόσον καλῶς τοποθετημένα εἰκόνας της εἰς τὸ Petit-Palais. Τὸ ἐνδιαφέρον τὸ ὅποιον ἐνέπνευσε ἡτο ἀρχετόπον ὃτι τοῦ χρόνου μὲ περισσότερον θάρρος καὶ βεβαιότητα νὰ ἀνοίξῃ πάλιν τὰς πύλας της καὶ ίωσ νὰ καθιερωθῇ διαρκῶς πλέον μεταξὺ τῶν γνωστῶν καὶ τακτικῶν ἐτησίων ἐκθέσεων τῶν Παρισίων. Μεταξὺ τῶν πολλῶν ἀλλών ἔκθεσεων χαρακτηριστικαὶ ἡσαν:

Ἡ ἔκθεσις τῶν ἀρεξαρήτων διολογούμενων προτυπωνισθεῖσαν ἀμεροληγίαν των, εἰς τὴν διοργάνωσίν της δὲν κατώρθωσαν νὰ κρύψουν τὰς προτιμήσεις των πρὸς τοὺς σεσεπιονιστάς. Καὶ δμως ἡ ἔκθεσις αὐτὴ, ἡ ὅποια ἐν γένει ἡτο χαλαρά,

σαν γεμάτην ὅπο συγκυνήσεις καὶ μόλις ταῦτα  
δικαθεῖς μὲ ίδικόν του ἀτομικὸν τύπον ἐκ-  
φράσεως καὶ ἐκδηλώσεως, μὲ τὴν ἀτομικότητά  
του σφραγίζων τὸ ζῷον, του. Βλέποντες καὶ  
θαυμάζοντες τὰ ἔργα των αἰσθανόμεθα ἀγά-  
πην καὶ συμπάθειαν πρὸς αὐτοὺς τοὺς καλ-  
λιτέχνας, πρὸς τοὺς τεχνίτας ποῦ ἔδωσαν τὴν  
χάριν καὶ τὴν ξωὴν τὴν δποίαν ἀπέσπασαν  
ἀπὸ τὴν ίδικήν των ψυχήν, ἀπὸ τὴν ίδιαν  
των ὑπαρξιῶν.

Είς τὰ τοπία τοῦ γνωστοῦ καὶ μεγάλου καλλιτέχνου Ἐρ. Μαρτὲν ἀγαπῶμεν τὴν μελαγχολικὴν καὶ διαφράστησιν ἐμπνευσμένην ψυχήν του, δύνανται εὐθέστεται μόνος ἀπέναντι τῆς φύσεως. Προσπαθεῖ δοσον τὸ δυνατὸν νὰ ἀποδώσῃ ἀπλουστέραν αὐτήν, ποῦ τοῦ δίδει τόσον δυνατὰς συγκινήσεις, καὶ μὲ μόνα τὰ κυρώντας ζωγραφικὰ μέσα τὸ χωδμα καὶ τὸ φῶς, τὸ δποῖον μὲ τοσην ἐκφραστικὴν δύναμιν ρίπτει εἰς τὰς εἰκόνας του. Θέλει νὰ συγκεντρώσῃ καὶ νὰ συμπλήξῃ εἰς ἕνα μέρος, εἰ δυνατὸν μάλιστα εἰς ἔνα σημεῖον, τὰς συγκινήσεις του καὶ νὰ προκαλέσῃ ἔκει τὴν προσοχὴν. Ἰσως ή δλίγον ἔξειντη μένη, τεχνοτροπία του (pointilliste) εἶναι αιτία ποῦ διαφέρει αὐτὸς καλλιτέχνης δὲν ἡγαπήμη εἰσέτι ἀρκετὰ ἀπὸ τὸ κοινόν, ἀλλ' εἶναι τόσον εἰλικρινῆς καὶ ἴδιως μεταδοτικός εἰς τὰς συγκινήσεις του, ὥστε ἀκριβῶς αὐτὴ η μικρὰ δυσκολία τὴν δποῖαν ἀπαντᾷ σανεὶς ἔως διον ἀντιληφθῇ καλὰ τὸ ἔργον του, τυντελεῖ εἰς τὸ νὰ καταστήσῃ τὴν ἐντύπωσιν νινεζάλειπτον καὶ διασκῆ.

Ο Γαστὼν Λα-Τοὺς εἶναι τὸ ἀντίθετον τοῦ προηγουμένου. Ἀγαπᾶ τὸν κόσμον καὶ μάλιστα τὸν κομψὸν κόσμον, τοῦ δποίου αἰσθάνεται καὶ συμμεօδεῖται τὰς ἐπιθυμίας. Γλυκὺς καὶ θαυμάσιος χωραπατιστής, ποιητὴς μὲ φαντασίαν λεπτῆν, χαριτωμένος καὶ ἔξεγγενεισμένος, μὲ χέρι χαϊδευτικὸν καὶ ἀπολὸν εἰς θέματα κοινὰ καὶ γνωστά, δίδει τέτοιαν γλυκύτητα καὶ χάριν ποὺ κυριολεκτικῶς τὰ μετατρέπει καὶ τὰ παρουσιάζει ὅλως διόλου νέα, μὲ νέαν δύναμιν ἐκκυτικὴν καὶ μόγον. Παρὰ τοὺς πόδας τῆς κλίνης κοιμισμένης νεαρᾶς γυναικὸς ὁ Θεὸς Πάν παῖζει τὸ ίδιόδρυθμόν του δργανον, ὑποβάλλων ἔνα δνειρον. Σιγὰ σιγά, μακρινά, πέραν ἀπὸ τὸν τόπον δπον ἡ σκηνὴ αὐτῆ, ἡ σαγηνευτικὴ μουσικὴ τοῦ Σατύρου νομίζεις δτι μεταβάλλεται εἰς φωτιὰ ἡ καλλίτερος εἰς ἀγτανάκλασιν μεγάλης πυρκαϊᾶς δπου διαιμέσου τῆς θαμβωτικῆς ἀναλαμπῆς διακρίνει κανεὶς ἔνα τρελλὸν θρίαμβον κοσμικὸν τοῦ θύματός του.

· Ή εἰκὼν εἶνε τόσον ὑποβλητική, τὰ χρώματά της ἔχουν τόσην δύναμιν, χάριν καὶ γλυκύτητα, ποῦ ἐπὶ πολλὴν ὕδωρ, ἀκόμη καὶ μετὰ τὴν ἐξαφάνισιν εῆς εἰκόνος, ἡ σκηνὴ εἶναι βαθειά ἀποτυπωμένη εἰς τὸ πνεῦμα καὶ ἡ ψυχὴ μένει μὲν ἔνα τρυφηλὸν αἰσθήμα ἥδογῆς.

Ἐνας ἀπὸ τοὺς γάλλους καλλιτέχνας, εἰς τὸν διποῖον βαθεῖα ἀν δὲν ἐπέδρασε ἀλλὰ βεβαιότατα ἔκαμε μεγάλην ἐντύπωσιν καὶ ηγαπήθη θερμῶς παρ' αὐτοῦ ή ἀγγλικὴ τέχνη καὶ ή τεχνοτροπία τῶν ἄγγλων καλλιτεχνῶν, εἶναι δ. διάσημος προσωπογράφος Ἰάκωβος Μπλάνς Τσως δ. μεγαλείτερος μεταξὺ τῶν συγχρόνων γάλλων προσωπογράφων.

Ο Μ. Μπαρός δύστις ἔγχαιρεν δλόκληφον μελέτην περὶ τοῦ καλλιτέχνου λέγει δτι δ Μπλάνς εἶναι εἰς τὴν Γαλλίαν δ,τι δ Λέμπαχ εἰς τὴν Γερμανίαν καὶ δ Οὐάτς εἰς τὴν Ἀγγλίαν, ὅχι τόσον διὰ τὴν τεχνοτροπίαν δσον διὰ τὴν αὐθεγικότητα τὴν δποίαν κατέχει εἰς τὴν προσωπογραφίαν. Καὶ πραγματικῶς διὰ νὰ γνωρίσῃ κανέις μίαν σύγχρονον προσωπικότητα εἴτε εἰς τὰ γράμματα εἴτε εἰς τὴν τέχνην, πρέπει νὰ ίδῃ μίαν προσωπογραφίαν τοῦ Blanche. Εἰς αὐγήν δὲν ενδίσκει μόνον τὰ χαρακτηριστικά τοῦ προσώπου, ἐκ τῶν δποίων λαμβάνει τὴν δμοιότητα καὶ σχηματίζει ίδεαν περὶ τοῦ ἀπεικονιζομένου προσώπου. Κάθε στάσις, κάθε κίνησις τοῦ προσώπου ἡ τοῦ σώματος, ἀποκαλύπτει κάτι τι ἀπὸ τὸν ἐσωτερικὸν ἄνθρωπον, ἀπὸ τὴν ἐσωτερικὴν ζωὴν.

Αἱ λεπτομέρειαι αὐταὶ εἶναι πολὺ σημαντικαῖ, ἵσως τὰ σημαντικότερα σημεῖα εἰς τὰ ἔργα του, τὰ δποῖα δὲν εἶναι μία μόνον στιγμὴ παρ-μένη ἀπὸ τὴν ζωὴν τῶν προσώπων ποῦ ἀπει-κονίζει. Ολόκληρος σειρὰ, μία συνέχεια ἀρμο-νικὴ τοιούτων στιγμῶν, περιληπτική, συγκεν-τρώνουσα εἰς τὰ δριαὶ τῆς ὅλοκληρον τὴν ζωὴν, τὴν ψυχήν, τὴν ἡθικὴν υπόστασιν τοῦ μοδέλου του, ἵδον τί εἶναι ἐν ἔργον τοῦ Μπλάνς. Βλέ-πων τις αὐτὸ μανθάνει, ἐκτὸς τῆς ἐξωτερικῆς μορφῆς, καὶ τί εἶναι τὸ ἀπεικονιζόμενον πρό-σωπον, τί βλέψεις ἔχει, ποῖαι εἶναι αἱ κλίσεις του, τὰ αἰσθήματά του· καὶ ἐπειδὴ δλαι αἱ προσωπογραφίαι του παριστῶσι πρόσωπα τὰ δποῖα πρωτοστατοῦν εἰς τὰς τέχνας καὶ τὰ γράμματα, μανθάνει κανεὶς ἀπὸ αὐτᾶς καὶ ποῖον εἶναι τὸ ἔργον του. Δι' αὐτὸ καὶ αἱ προ-σωπογραφίαι του εἶναι πραγματικαὶ συνθέσεις, ἀλληθιναὶ εἰκόνες. Ως ἐκ τούτου πάνει πάντοτε νὰ εἶναι ἀπλοῦς καὶ ἡμιοφει νὰ ἀνακαλύψῃ κανεὶς κάποιον μανιερισμόν, δ ὅποιος διως δὲν

μειώνει κατ' οὐδὲν τὴν ἀξίαν του. Ἔως δτού γνωρίσῃ καλὰ τὸ μονδέλον του καὶ εἰσέλθῃ εἰς τὴν ψυχὴν του, ὑποτάσσει τὴν ὑποκειμενικότητά του, κρατεῖ τὸν ἔαντόν του καὶ προσέχει, μελετᾷ καὶ σπουδᾶζει.

Μόλις δύμας αισθανθή δι την έμπηκε εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ μοδέλου του καὶ τῆς ἐκείνο τὸ δποίον ζητοῦσε, τότε χειραφετεῖται, ἐλευθερώνεται ἀπὸ τὴν πίεσιν καὶ ἀρχεῖται αὐγτὸς πλέον νὰ ὑποτάσσῃ τὸ μοδέλον του καὶ νὰ τὸ ὑποβάλλῃ εἰς τὴν ἐκδηλωμένην ζωὴν τὴν δποίαν ἀπεφάσισε νὰ τοῦ δώσῃ καὶ τῆς δποίας τὰ στοιχεῖα τὰ ἐπῆρε μέσα εἰς αὐτό. "Ολα τὰ ἔργα τοῦ Ἰακώβου Μπλάνς είναι προσωπογραφίαι τελειωνεῖ μὲ τὸ αιματοκύλισμα ὅλης τῆς πρωτεύοντος. Ο ἀρχαῖος δημοκράτης ἔμενε στωϊκός, ἀταῦτης σάν ἄγαλμα, θυμαστός, κυντάξιος τοὺς δημίους του, μὴ παταδεχόμενος νὰ τοὺς ὅμιλησῃ, οἰκετείων λιῶν αὐθούς εἰς τὸ βάθος τῆς καρδιᾶς του, μὴ γνωρίζων τί ἔκαψε διὰ νὰ ὑφίσταται τὸν σκληρόν αὐτὸν θάνατον. Καὶ ἀπέθανε μὲ ὑπερηφράνειαν. Δεκατέσσερες σφαῖδαι εἰλέπαν πλήξιες τὸν παλαιόν στρατιώτην. Εστέκετο ἀκόμη ὄφρος. Ἐκρατούσε τὸ καπέλλο του μὲ τὸ δεξιὸν χέρι. Η δεκάτη κέμπτη σφαῖδα τὸν ἐκτύπωσε κατὰ πρόσωπον, κάτω ἀπὸ τὸ ἀριστερὸν μάτι. "Ἐπεσε τότε. Ἐπειτα ἄλλο. θύμα καὶ ἄλλο. Καὶ ἔξακολουθεῖ ἡ ἀπασία, εἰκὼν τοῦ ἐμφυλίου πολέμου.

ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ

και καλλιτεχνών, ἀπό μικρᾶς ήλικίας ἵτο εἰς συνάφειαν μὲ τοὺς ἐνδοξοτέρους ἄνδρας τῆς συγχρόνου Γαλλίας. Καὶ σήμερον τὸ καλλιτεχνικὸν ἐργαστήριόν του είναι τὸ κέντρον τῶν σπουδαιοτέρων καλλιτεχνῶν καὶ ἀνθρώπων τῶν γραμμάτων ἔκαμε τὰς προσωπογραφίας τοῦ ποιητοῦ Λεκόντ-δε Λύ, Π. Ἀδάμ, Ντεγκάς, Μ. Μπαρός, τοῦ ἴσπανοῦ ζωγράφου Ἰγνατίου Ζολούγα Σερέ, καὶ πλείστων ἄλλων ποιητῶν, μουσικῶν καὶ καλλιτεχνῶν. Εἰς τὴν «Φθινοπωρινὴν ἔκθεσιν» είχε τὴν προσωπογραφίαν τοῦ ἀγγλού κριτικοῦ Γ. Μούαρ.

Διδάσκαλον δὲν είχε κανένα, ἐσύνχναζε δόμως εἰς πολλὰ καλλιτεχνικά ἔργα στήριξα, μεταξὺ τῶν δποίων τοῦ Ἀμερικανοῦ Οὐδίσλεφ, Φαντέν- Λατούρ, καὶ ἐπὶ πολλὸν καιρού, ἐθεωρεῖτο ἐρασιτέχνης μᾶλλον παρὰ καλλιτέχνης ἢ εἰς ἐπαγγέλματος. Ἄλλ' ἐπὶ τέλους ἐπῆρε τὸν δρόμον του καὶ τὸν ἐπῆρε μόνος του. Ἡ προσωπογραφία τοῦ Δανοῦ ζωγράφου Τολόβ καὶ τῆς οἰκογενείας του, θυμασία εἰς χρῶμα καὶ εἰς σύνθεσιν, ἡ δποία σήμερον ενδίσκεται εἰς τὸ Μουσεῖον τοῦ Λουζεμβούργου, τὸν ἔκαμε μονομιᾶς ἐνδοξον. Ἅπο τότε κατέλαβε σπουδαίαν καὶ ἔχειν σαν θέσιν μεταξὺ τῶν συγχρόνων συναδέλφων του καλλιτεχνῶν ὥστε προσωπογράφος.

ΗΙΝΑΚΙΔΕΣ

**Δανού Σωγόραφου Τολόδη και της οικογενείας του, θαυμασία εἰς χρῶμα και εἰς σύνθεσιν, ἥ δοπια σήμερον ενδίσκεται εἰς τὸ Μουσεῖον τοῦ Λουξεμβούργου, τὸν ἔκαμε μονομάς ἐνδιξον. Ἀπὸ τότε κατέλαβε σπουδαίαν και ἐξέχουσαν θέσιν μεταξὺ τῶν συγχρόνων συναδέλφων του καλλιτεχνῶν ὡς προσωπογράφος.**

**A. ΑΛΥΑΤΗΣ**

**Π**Α είναι και ὁ ἀνδριάς τῆς μικρᾶς πλατείας παρὰ τὴν Βουλήν, που στήνεται ὅλος ἐνάντι απὸ μιᾶς ἑβδομάδος τώρα, θά είνε ἀπόμινι μία μαρτυρία τῆς αἰσθητικῆς τῶν γεντέων Ἑλλήνων. Ἐνας ἀνδριας χάλικιος, γεμάτος ὅρμητη πολεμικήν, ἐναὶ ἔργον που γεννᾷ ἀμέσως τόσον ἀνδριας σφυροασθητάτα, που κινεῖ τὸν ἐνθουσιασμὸν και μεταγγίζει νομίζεις ὡρῆην και σύνενος και ψυχῆν. νὰ στέκεται ἐπάνω εἰς μίαν βάσιν ζαχαρένια, μια κομψά ἀνθέμια, κατάλευκον, σάν νὰ ἐπρόκειτο νὰ στήσουμεν ἐκεὶ ἐπάνω κανένα βαζό art ιουνεαυ... Καὶ αὐτό, ἀφοῦ δὲν τὸ ἥθελησε, ὁ καλλιτεχνης τοῦ ἀνδριάντος ὀλλή ἀρκετοὶ ποὺ τὸ ἥθε-

## ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΕΧΝΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ

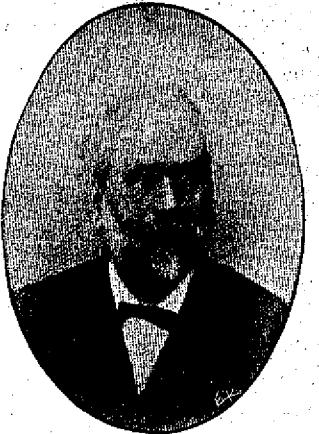
ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

**Ο**Ι γάλλοι μυθιστοριογράφοι Παύλος και Βίκτωρ Μαργκερίτ εξέδωκαν εἰς τόμον, πολὺ μεγαλεῖ-  
ον τοῦ συνήθους μυθιστορήματος, τὴν ὑλιβερὸν ἴστο-  
ριαν τῆς «Κομούνας» ἢ δύοια ἐπειρηγάμεια τὸν κατα-  
στρεψτικὸν πόλεμον τοῦ 70. «Ολα τὰ τραγικὰ γεγο-

ποι ἐνέχει, καὶ δυνάμενον νὰ ἔμπνευσῃ πράγματικῶς δ, τι ἡ μεγάλη ψυχὴ τοῦ στρατηγοῦ ἥγινης ἀπὸ τὴν ψυχὴν τοῦ καλλιτέχνου ὁ δόποιος τῆν ἐμελέτησε καὶ τὴν ἥσθιαν.

Ἄλλη εἶναι ἄδικα τὰ λόγια τώρα. Αὐτή εἶναι ἡ ιστορία μας. Δὲν εἰμπορεῖ κανεὶς νὰ τὴν ἀλλάξῃ. Εἶναι τούλαχιστον καλὸν τὸ ἔργον. "Ἄς ίκανοτοικόσωμεν μὲ λόγια τὸν ἀδικημένον καλλιτέχνην." Άς ἔνθουσιάσθιμεν καὶ ἐμεῖς μὲ τὸ πλήθος, τὸ ὅποιον πεθανόριον θὰ ζητωκραυγάσυν μέχρις οὐραγού ὅταν θὰ ίδῃ τὸν στρατηγὸν τὸν ἀτοκαλυπτόμενον. Ααίστανομαὶ ὅταν περνῷ ἐμπρὸς ἀπὸ τὴν μικρὰν πλατεῖαν κατὶ ποὺ κρατεῖ τὸ βῆμα μου καὶ ἀποκαλύπτομαι μὲ σεβασμὸν καὶ γονατίζω ἐμπρὸς εἰς τὴν μεγάλην μόσφην ποὺ ἀνέτισε μέσα ἀπὸ τὰς ψυχὰς μας εἰς τὸν δρῖζοντα τῆς Ἑλληνικῆς πρωτευούσης.

**ΕΞΕΛΠΙΕ** προχθὲς ἔνας ἀπὸ τοὺς μόστας τῆς Ἑλληνικῆς ἐπιπτήμης, ἐκτιμώμενος, σεβαστὸς γέρον, διερρήγιος Καραμῆτος. Εἶχε φθάσει εἰς τὸ ξηλευτὸν σημείον δι' ἔνα ίατρὸν νὰ είναι γνωστὸς καὶ εἰς τὸν τελευταῖον πολίτην καὶ η συμβουλὴ του νὰ ἔχει



Γεώργιος Καραμῆτος.

τὴν αὐθεντίαν καὶ τὸ κῦρος τῶν μεγάλων. Εἰς τὴν γενεάν τῶν ἐπιπτημόνων ἐπέδρασε ίδιως μὲ τὴν διδασκαλίαν τοῦ ἀπὸ τῆς καθητηικῆς ἔδρας τοῦ πανεπιστημίου. Ἀγαπητὸς ὁς ἴατρὸς καὶ ἀγαπητὸς ὁς φίλος δι Καραμῆτος ἡδο μία ἀπὸ τὰς συμπαθεστέρας μορφὰς τῆς ἀθηναϊκῆς κοινωνίας καὶ τοῦ ἐπιστημονικοῦ κόσμου τῆς Ἑλλάδος.

## ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ

### Περιοδικά:

Ο συνεργάτης μας κ. Α. Ἀλυάτης, διαμένων εἰς τὸ Παρίσι, ἔγραψε εἰς τὸ γαλλικὸν περιοδικὸν **"L'Hebdomadaire"** — 1 'Απριλίου — ἀρθρὸν περὶ τῶν Ἑλλήνων ἐν Βουλγαρίᾳ εἰς τὸ δόποιον δίδει ζωντανή εἰκόνα τῶν δεινῶν τὰ δότια, ὑφίστανται οἱ Ἑλλῆρες τῆς χώρας αὐτῆς. «Ἄς μου ἐπιτραπῇ, λέγει, ν' ἀναφέρω ἐνα πρόσφατον γεγονός, τὸ δόποιον μοὺ συνέβη κατὰ τὴν τελευταῖαν διαμονήν μου ἐν Βουλγαρίᾳ. Εἰς τὴν Βάρδανα ἔγνωμισα ἔνα βούλγαρον δικηγόρον, καὶ λόγον ἀνδρῶπον, δ ὅποιος μοὺ διηγήθη μίαν ἡμέραν ἀφελέστατα ποίαν φρίκην καὶ ἀγανάκτησιν ἥσθιαν ὅταν πρόστην φρόνιμος ἀπὸ τὸ χωρίο του εἰς

τὴν Βάρδαναν εἶχεν ίδῃ Ἐλληνας. Κάθε φορά ποὺ τοῦ ἔδειχναν κάπουν ἀπὸ τὴν καταραμένην αὐτὴν φυλήν τοῦ Ἡράκλειος ὁ δομῆς ὃν φιλῆ ἐπάνω του καὶ νὰ τὸν κομματιάσῃ καὶ ἀποροῦσε πῶς ἡ κυβέρνησις καὶ οἱ συμπατριῶται τοῦ ἐπιτρέπουν εἰς τὸν Ἐλλήνας νὰ ζοῦν ἐλεύθερα μεταξύ των, ὅπως δολοὶ οἱ ἄλλοι ἀνθρώποι.

### Ἐφημερίδες:

«Υπὸ τὸν τίτλον «Τὰ καρφενεῖα ἐπὶ Ὀθωνοῦ» δ. κ. Θ. Βελλιανίτης ἐδημοσίευσε εἰς τὰς «Ἀννας» εἰκόνα τῆς ἑτοχῆς ἐκείνης ἐνδιαφέρουσαν. «Ἡ ἀξία τῶν γηπέδων, λέγει, ἡτο ἐντελῶς ἀσηματος, εἰς πλείστα δὲ μέρη τῆς πόλεως διωρεάν ἐχογονύτο τοιάντα μὲ τὴν ὑποχρέωσιν νὰ ἔγειρωσιν ἐπ' αὐτῶν οἰκίας οἱ δεχόμενοι τὰς δωρεάς. Τόσον ἀσηματος ἡτο ἡ ἀξία τῶν γηπέδων ὡστε τὸ οἰκόπεδον ἐνθα σήμερον ἐγέιρεται τὸ «Μέγα Σενοδοχεῖον» ἐπὶ τῆς πλατείας τοῦ Συντάγματος, ἀντηλλάγη ἀνὴν ἐνὸς χρυσού ὑδρολιγίου ὑπὸ τοῦ Κανελλοπούλου, εἰς μάτην δὲ παρεκαλείτο ὁ μακαρίτης γυμνασιάρχης Βάφας νὰ δεχθῇ δωρεάν οἰκόπεδα παρὰ τὴν πλατείαν τῆς Ομονοίας, ἀφίνων μόνον νὰ πιστευθῇ ὅτι ἡγόρασε ταῦτα ἵνα προσελκύσῃ δι κύριος αὐτῶν οικιστάς.

«Κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος τοῦ νέου βασιλείου οὐδαμοῦ ὑπῆρχον κέντρα ἔνθα συνηθοῖσαντο οἱ πολῖται Ολίγον ἀργότερα, ἐκεῖ ἔνθα η περικαλλῆς σήμερον λεωφόρος τῆς Ἀμαλίας ἡγεόθη μικρὸν σανιδόπατον καφενεῖον πλησίον τῆς «Μπουμπούνιστρας», ὡς ἔκαλετο μικρὸς δεξαμενὴς ἀποθηκεύουσαν διωρεάν ἐκ παλαιοῦ ὑδρογεγείου. Ἀλλὰ μετὰ μικρὸν καὶ τοῦτο — ὅπερ διηνύθη γέρων ἀγανακτῆσης δοτὶς καταθέσας τὰ δηλα ἐπανέλαβε τὸ εἰσηγητικὸν ἔργον του— ἔξηφαντος καὶ οἱ ἀφιχθέντες ἐν Ἀθήναις Βαυαροὶ συνέστησαν τὸ πρῶτον ἀμηναϊκὸν καφενεῖον, τὸ γνωστὸν ὑπὸ τῷ δινομα

«Πράσινο δενδρί.

«Τὸ καφενεῖον τοῦτο ειδίσκετο παρὰ τὴν ἀγίαν Τριάδα, καὶ ἐπὶ τῆς Ιερᾶς ὁδοῦ, ἡπὶς κατὰ τὴν ἐποχὴν τούτην ἥρξατο κατασκευαζόμενη ὑπὸ τῶν Βαυαρῶν στρατιωτῶν, ἥτο δὲ ἐν εἰδος λέσχης καὶ ἐστιατορίου συντηφούμενον κωρίως ὑπὸ τῶν Βαυαρῶν ἀξιωματικῶν. Τὸ καφενεῖον είχεν ενπρέκειαν εὐρωπαϊκοῦ ἐντυπητοῦ, ἐκεῖ δὲ εὐρισκον ἄνεσιν τίνα πάντες οἱ παρεπιδημούντες ζένοι καὶ πολλοὶ ἐκ τῶν ἡμετέρων, οἵτινες κατῆλθον εἰς τὴν Ἐλλάδα ὡς ἀπεκατεστάθη ἀντηπέραν ἀλεύθερον Κράτος. Οἱ ίδιωται ἀντοῦ ἡσαν ἀρχαῖος τῆς Βαυαρίας δραγόνος καὶ ἡ σύζυγός του εὐτραφῆς ὡς κήρνα οἴτινες εἰλογή διώση εἰς τὸ καφενεῖον τῶν τὸ ποιητικὸν ὄνοντα «Grüner Baum», ἥτοι «Πράσινο δεντρόν», ὑπὸ τὸ δυνομα δὲ τοῦτο ἡδο γνωστὸν εἰς τὰ μετέπειτα ἔτη. «Grüner Baum» είναι συνήθως ὄνομα, διόπερ φέρουν ξενοδοχεῖα καὶ καφενεῖα ἐν Αντιρρίῳ καὶ Γερμανίᾳ, οἱ δὲ ἐν Ἑλλάδι κατελθόντες Βαυαροὶ ἐν τῷ πρόσωπον τοῦ καφενείου τούτου ενδιοικον μίαν ἔτι ἀνάμνησιν τῆς μεμαρχυμένης πατρίδος των. Τὸ κατάστημα είχε διαιρεθῆ εἰς τὴν κυρίως αὐθουσιαν, εἰς τὸ ἐστιατόριον, εἰς τὸ μαγειρεῖον καὶ εἰς τὸ ἀναγνωστήριον. Εκεῖ εὑρίσκοντο οἱ θέλοντες νὰ γευματίσωσι κρύνα φαγητά, αὐγά καὶ πρόγυμα σπάνιον καὶ διὰ τὰ μετέπειτα ἔτη — κριοδημῆριον, πρὸ πάντων διώρυματος ἀρράγησις, ἀλλάντας, δῶν τὴν τεχνήν τῆς κατασκευῆς ἀνήγαγεν εἰς τὸ κατασκόνυφον ἡ Γερμανία ἐκεῖ παρέπιπτεν ἐνότε καὶ τὶς εὐρωπαϊκὴς ἐφημερίς, ἐξ ἡς ἡμάρτινον τί συνέβαινεν εἰς τὸν εὐρωπαϊκὸν κόσμον οἱ παρεπιδημούντες ἐν Ἑλλάδι ἐνδραπάται. Εἰς τὸ «Πράσινο δενδρόν», κατὰ πρῶτον δὲν ζήθησαν κατόπιν ἐπιφρούρη ἐπὶ τὴν πολιτικῶν κατασκόνυφον ἡ Γερμανία ἐκεῖ παρέπιπτεν ἐνότε καὶ τὶς εὐρωπαϊκὴς ἐφημερίς, ἐξ ἡς ἡμάρτινον τί συνέβαινεν εἰς τὸν εὐρωπαϊκὸν κόσμον οἱ παρεπιδημούντες ἐν Ἑλλάδι ἐνδραπάται. Εἰς τὸ «Πράσινο δενδρόν», κατὰ πρῶτον δὲν ζήθησαν κατόπιν διεργάτης, εἰς τὴν Δυτικήν Εὐρώπην, εἰς γενῶν τῆς μονασικῆς ταύτης, περιζήτητοι δὲ ἐτυγχάνουν οἱ γνωρίζοντες ν' ἀνατροπούσιν ἔχορδόν τι δργανον, μεγάλην δὲ ἐπιστον δι πρῶτον ἀδελφοί



Ο ἀποθανὼν γερμανὸς ζωγράφος Φράντες Λέυκας.

λευταῖα ταῦτα ἔτη, ὡστε σήμερον ενδιόσκετε αὐτὸν καὶ εἰς τὰ μικροτέρας ἀκόμη κωμοπόλεις. Ἐντὸς τοῦ καφενείου ἐκείνου ἔχαλκεύετο δι νευτερούς πολιτισμός, δοτὶς ἔνοντος εἰς τὰ ἡδη τῆς Ελλάδος ηρξατο εἰσπνεομένος μετὰ τίνος ἀπαντατικούς δρμης.

«Εἰς τὸ καφενεῖον ἐκεῖνο ἐδίδοντο ἐνίστε καὶ μουσικαὶ συναυλίαι. Βαυαροὶ ἐραστέχναι εἶλάμβανον τὰ μουσικά τῶν δργανων καὶ ἐκεῖνες εἰσενεγένετο τῶν θεῶν Θεῶν, οἵτινες μεν δέν είησαν τόσαι γενεαί.

«Τὰς συναυλίας ταῦτα ἐτίμα οὐ στανίως καὶ δι βασιλεὺς

πετζη, πρῶτον διότι δὲν ὑπῆρχε κατ., τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἀμιέναι, καὶ δεύτερον καὶ δὲν είδοσκετο τοιαύτη δὲν θὰ ἡδύνατο νὰ διέλθῃ τὸν ὄπατάστατον καὶ πλήρη

χανδάκων ἐκεῖνον δρόμον

«Κάποτε ἐξεκυβεύοντο καὶ μικρὰ λαχεῖα, γινόμενα διὰ φιλανθρωπικούς σκοπούς, καὶ ἐδίδοντο αὐτοδικές διότιοι καθαράδιοι μεριμναί της πίτιας καὶ τοὺς θυρηφόρους γδούπους τῶν τραχυφάνων τυμπάνων, ἀτινα τοιάρτην ἐξήσκησαν κατόπιν ἐπιφρούρη ἐπὶ τὴν πολιτικῶν κατασκόνυφον ἡ Γερμανία ἐκεῖ παρέπιπτεν ἐνότε καὶ τὶς εὐρωπαϊκὴς ἐφημερίς, ἐξ ἡς ἡμάρτινον τί συνέβαινεν εἰς τὸν εὐρωπαϊκὸν κόσμον οἱ παρεπιδημούντες ἐν Ἑλλάδι ἐνδραπάται. Εἰς τὸ «Πράσινο δενδρόν», κατὰ πρῶτον δὲν ζήθησαν κατόπιν διεργάτης, τετραχόρδοις καὶ στροβίλους μεταξύ των λήξαντος εἰς τὴν Ναυπλίῳ ἐπὶ Καποδιστρίου, ἐπὶ Αλιγάνη μάλιστα δι Κοντόσταυλος συνεκάλεσεν εἰς χρόοσπεριδά πρὸς τιμὴν τοῦ ἀπερχομένου στρατόχορου Μαζανών τους τὰ πρῶτα φέροντας, πηγή εἰχεν τῆς μονασικῆς ταύτης, περιζήτητοι δὲ ἐτυγχάνουν οἱ γνωρίζοντες ν' ἀνατροπούσιν ἔχορδόν τι δργανον, μεγάλην δὲ ἐπιστον δι πρῶτον ἀδελφοί

κρύφα μετεδόθη ή περιγραφή τῶν χορῶν τούτων, ἔφεινον οἱ κάτοικοι τῶν Ἀθηνῶν ἐπὶ τῇ ἀνηθυάστητῃ. Ἐκαντηριάσθη μάλιστα μετὰ πάθους τὸ πρᾶξικότημα τῶν συζύγων ἐκείνων τῶν σχόντων τὸ θάρρος νῦν φέρωσι τὰς οὐενύγους των, οὐχὶ δύος χορεύσων, ἀλλὰ δπως ἴδωσι τοὺς ἀχρείους ἐκείνους χορούς ἔνδια ἡ γυνὴ φύτεται εἰς τὴν ἀγκάλην τοῦ χορεύοντος καὶ περιστέφεται ὡς δαμονιώσα! 'Αλλ' ἡ συνήθεια καταβάλλει τὰ πάντα, καὶ μετὰ τοὺς πρῶτους χορούς οἱ συνυρικοὶ ποιηταὶ ἐξηγούντων οὐδὲν αἴ δέ κονιστάλει ἐκεῖναι μωρέαι εἰδον δύοχυμένας τετραχόρους τὰς πρώτας Ἑλληνίδας χωρίς νὰ ποιηστούσι πλέον τὰ δῆματα τῆς σατύρου!

'Αλλὰ καὶ σῆμερον ἀν δέλη τις δύναται νὰ ἔλῃ τὸ «Πράσινον Δενδρόν» εὑρίσκουμενον ὄμβος μετὰ τὰς πρώτας οικίας τῆς Ιερᾶς ὅδοι περιτεφραγμένον διὰ κυγκλίδων ὑποπτασίνων καὶ ἀπολέσαν πλέον ὅλην τὴν ποίησίν του.

Ο κῆπος σήμερον σκυθρωπὸς φυῖσε, οὐδὲν δ' ἀπομένει πλέον ἐκ τῆς πάλαι εὐκλείας του. Πρὸ δέκα πέντε ἑτοῖς ἀκόμη διέσωζε τὸ τίτλον του μὲ πράσινα γράμματα, πέριος γελοιογραφικῆς τινὸς εἰκόνος δένδρου. Ὡρὰ καὶ αὐτά ἀπλειρίθησαν, δὲν ἀπομένει δὲ τίποτε ἢ μόνον τὸ σίκυοδόριμα, ἀναμιλησον εἰς τὰ δλίγα ἀπομείναντα γερόντια τῆς ἐποχῆς ἐκείνης τὰς θαλίας τοῦ βιαναρικοῦ καφρενείου.

#### ΟΛΙΓΟΣΤΙΧΑ

Οἱ Βασιλεῖς ἑώρατασαν ἐφέτος τὴν ἐπέτειον τοῦ ἁγίου Γεωργίου εἰς τὴν Νάξον.

Ο Πειραιεὺς ἑώρατασε τὴν 25<sup>η</sup> Απριλίου τὴν φιλολογικὴν εἰκοσιτεντατηρίδα τοῦ κ. Γεωργίου Στρατήγη. Εἰς τὸ Δημοτικὸν θέατρον ἐδόθη ἐσπερίς. Ο κ. Ιάκωβος Δραγάτης ἐσκιαγέρθησε τὸν ποιητήν, ἡ κυρία Θεάνην Παπατά καὶ ὁ κ. Γ. Ανυστασιάδης ἀπῆγγειλαν τὸ διαλογικὸν ποίημα τοῦ ἑορτάζοντος «Η Μούσα καὶ ὁ Ποιητής» καὶ ἀπήγγειλθη ποίημα τοῦ Σουρῆ γραφεὺν διὰ τὴν ἑορτήν. Κατόπιν ἡ Δίς Βέλλα ἐπαίξει εἰς τὸ πιάνο παραφραστιν τοῦ Τροφατόρεως ὑπὸ τοῦ Λίστ, καὶ τέλος ὁ ἑορτάζων ἀπῆγγειλε τὸ «Μίσος».

Εἰς τὸ τέλος ὁ ἐκ τῆς ἐπιτροπῆς κ. Α. Βραχνὸς προσέφερε εἰς τὸν κ. Στρατήγην στέφανον δάμφην ἐκ μέρους τῆς πόλεως τοῦ Πειραιῶς. Τὴν ἐπαύριον ἐδόθη τιμητικὸν γεῦμα εἰς τὸ «Ἀκταῖον».

Η Διευθύνουσα τὸ 1ον Ἑλληνικὸν Ἐκπαιδευτικὸν Συνέδριον Επιτροπὴ προκηρύττει δύο διαγωνισμάτα, τὰ ἔξι:

Α.—Διάγωνισμα πρὸς συγγραφῆναν βιβλίου περὶ τοῦ Κοραρᾶ ὡς ἐθνικοῦ παιδαγωγοῦ. Τὸ βιβλίον διάτοπατηταῖ ἔξι 100 περίου σελίδων 16ον, καὶ θὰ διαιροῦται εἰς δύο μέρη, διὰ τὸ πρῶτον θὰ είναι μελέτη περὶ τὸν παιδαγωγικὸν ἰδεῶν τοῦ Κοραρᾶ καὶ τὸ δευτέρων διάγωνισμα τῶν γνωμῶν αὐτοῦ τῶν σχετικομένων πρὸς τὴν ἐθνικὴν ἀγορὴν καὶ ἐγκατεσπαρμένων εἰς τὰ συγγράμματα καὶ τὰς ἐπιστολάς του, μεθοδικῶς καταταγμένων. Ἀγονόθετης ὁ κ. Μ. Καλβακορέστης.

Β.—Διάγωνισμα πρὸς συγγραφῆναν βιβλίου ἀναφορικῶν εἰς τὸν Κυβερνήτην τῆς Ἑλλάδος Καποδίστριον ὡς πρῶτον θεμελιωτὴν τῆς δημοτικῆς ἡμῶν ἀπαδεύσεως. Τὸ βιβλίον διάτοπατηταῖ ἔξι 100 περίου σελίδων 16ον. Ἀγονόθετης ὁ κ. Μ. Κοργιαλένιος.

Ἐίς ἔκαστον τῶν δύο βραβευθησούμενων ἔργων, διὰ δοθῆ γέρας δραχμῶν 500.

Προσήρνυται τῶν διαγωνισμάτων μὲ τοὺς δρους

αὐτῶν εὐδίσκεται εἰς τὰ γραφεῖα τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Συνέδριον δόδος Ἀκαδημίας 42 Ἀθηναί.

Πρὸς βιορρᾶν τῆς Κνωσσοῦ, ἀπεκαλύψθησαν λείψανα μεγάλου λιθίνου τάφου, ἀποτελούμενον ἐκ τεραγωνικῆς αιδούσης, ητὶς ἀπολήγει εἰς κυκλώπειον θόλον.

Εἰς μίαν γωνίαν τῆς αιθουσῆς ὑπὸ τὸ ἔδαφος εὐδέθη καλῆται ὥς καὶ διάφορα κτερίσματα ἐκ μετάλλου, μεταξὺ τῶν δοπιών πολλὰ πτηλίνα ἀποτυπώματα βασιλικῆς σφραγίδος. Ἐπίσης, ζωγραφημένα ἀγγεῖα, λειτοῦς ἀνάγλυπτος λύγνος μὲ κονισταλλήνη λαβὴν καὶ ἄλλα.

Κατὰ τὸν κ. Ἰηρανὸν τὸ μητρεῖον ὑποτίθεται διτεῖς τάφος τοῦ Ιδομενέως.

Τὸ Δημοτικὸν Συμβούλιον Ἀθηνῶν ἀνεκήρυξε τὸν πρῶτην διευθύντην τῆς Γαλλικῆς Αρχαιολογικῆς Σχολῆς κ. Ομόλλη ἐπίκαιον δημόσιον Ἀθηνῶν διὰ τὰς μακρὰς ἐπιστημονικὰς ἐργασίας του ἐν Ἑλλάδι, μετὰδ τῶν δοπιών καταλεγέται ἡ ἀποκαλυψις τοῦ Θησαυροῦ τῶν Ἀθηναίων εἰς τοὺς Δελφούς.

Υπερβλήθη εἰς τὸ Βουλήν νομοσχέδιον λαχεῖσον διὰ τὸν ἔθνικὸν στόλον. Οἱ λαχνοὶ ὡς ἀνέρχονται εἰς 200 χιλιάδας πρὸς δέκα φράγκα χρυσᾶ. Τὸ ἥμισυ τῶν εἰσπράξεων θὰ διατίθεται ὑπὲρ τοῦ ταμείου τοῦ στόλου τὸ δὲ ἄλλο ἥμισυ ὑπὲρ τῶν κερδίζοντων. Κατ' ἔτος θὰ γίνωνται δύο κληρωσίες.

Πέθανε εἰς τὸ Μονάχον διάσημος γερμανὸς ζωγράφος Λέμπταχ.

Εξεδόθη ἡ Αὐτοβιογραφία τοῦ ἄγγλου φιλοσόφου Ερβερτ Σπένσερ.

Η Σάρα Βερνάρδος ἤρχισε νὰ δημιουργεῖ τὰς «Αναμνήσεις» της. Εξεδόθη ἡδη τὸ πρῶτον μέρος περιλαμβάνον τὴν παιδικὴν ηλικίαν της.

#### ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

κ. Χ. Ο Ιων τῶν Παροιών δὲν είναι ὁ κ. Δαραλέης. Ο κ. Δαραλέης μένει τώρα εἰς τὸν Πύργον, ἀλλού το τὸ νόφος του διαφέρει τόσον. Απορούμεν πῶς αὐτὸς δὲν ἔγεννησε καρμίλιαν εἰς τὴν ἑρώτησίν σας. Απλῆ σύμπτωσις ψευδωνύμου.

#### ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

ΤΑ ΕΠΙ ΤΗΣ ΠΡΟΕΔΡΕΙΑΣ ΤΟΥ κ. ΝΙΚΟΛΑΠΑΠΑΦΟΤΕΙΝΟΥ ΠΕΠΙΓΡΑΜΜΑ ΕΝ ΤΟ ΕΜΠΟΡΙΚΩ ΣΥΔΔΑΙΟΥ ΚΑΛΑΜΩΝ 1903—1904. — Καλάμια, τυπογραφεῖον τὸ «Θάρρος».

ΝΕΟΣ ΕΛΛΗΝΟΜΗΜΩΝ τριμηνιαίον περιοδικόν σύγγραμμα συντασσόμενον καὶ ἐκδιδόμενον διὰ Σπ. Π. Λαμπρού. — Αθηναὶ 1904 τυπογραφεῖον Παρτάνη-Παπαγεωργίου σχ. 16ον σελ. 93, δραχ. 0.40.

Ο ΚΑΙΝΟΣ ὑπὸ Θ. Δημητριάδου. — Σύλλογος πρὸς διάδοσιν ὡφελίμων βιβλίων. Αθηναὶ 1904 τυπογραφεῖον «Εστία» Κ. Μάισον καὶ Ν. Καργαδόνη σχ. 16ον σελ. 93 δραχ. 0.40.

## ΕΙΣ ΤΟ

## ΕΙΔΙΚΟΝ

### ΤΑ ΚΑΠΕΛΛΑ ΣΑΣ

21 ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ 21



#### «ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΛΛΑΣ»

(Ἐφημερίς οἰκονομολογική καὶ πολιτική)

Ἐκδίδεται κατὰ Σάββατον

Δημοσιεύουσα πλουσίαν καὶ ἐπίκαιον οἰκονομολογικὴν ὑλὴν καὶ χρηματιστικὸς πίνακας.

Ιδιοκτήτης καὶ Διευθυντής: Γ. ΚΑΤΣΕΛΙΔΗΣ

Συνδρομὴ ἐπηροϊκή: Εσωτερικοῦ Δρ. 20  
Εξωτερικοῦ Φρ. Χρ. 20

Γραφεῖον: Ἐν Αθηναῖς, δόδος Σταδίου 54.



#### „ΝΕΟΝ ΑΣΤΥ“

ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΣ ΕΦΗΜΕΡΙΣ

Διευθυντής: Δ. ΚΑΚΑΛΑΜΑΝΟΣ

Δεκα συντάκτοι καὶ διάλκηροις ἐπιτελεῖον συνεργατῶν.

Αρθρα ἐπὶ διλον τὴν ζητημάτων τῆς ἡμέρας.

εἰδήσεις ἀκριβεσταταῖ.

Τηλεγραφήματα ἐξ Εὐρώπης

Τὸ ποικιλότερον ἀθηναϊκὸν φύλλον.

#### ΤΙΜΗ ΣΥΝΔΡΟΜΩΝ

Εσωτερ. Τριμηνος Δρ. 8. — Εξάμηνος Δρ. 15. — Ετησία Δρ. 30

Εξωτερικοῦ. Εξάμηνος Χρ. φρ. 25. — Ετησία Χρ. φρ. 45.

Αἱ συνδρομαὶ ἀποστέλλονται πρὸς τὴν Διεύθυνσαν

(δόδος Βουλῆς σφιθ. 8).

#### „ΝΑΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΣ“

(Εἰκονογραφημένον ναυτικὸν περιοδικόν)

Τὸ μόνον καθ' διλον τὴν Ανατολὴν

ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ

Συνδρομὴ ἐπηροϊκή Εσωτερικοῦ δραχ. 10

» Εξωτερικοῦ φρ. χρ. 10

Αἱ συνδρομαὶ ἀποστέλλονται

κ. Α. Αὐγέστην, Αθηναῖς.

#### ΓΑΛΑΚΤΟΠΩΛΕΙΟΝ

Γ. Ι. ΓΟΥΛΙΕΛΜΟΥ & ΣΑΣ

Οδός Γ'. Σεπτεμβρίου 22

ΟΛΑ ΤΑ ΓΑΛΑΚΤΕΡΑ ΕΙΔΗ

ΓΑΛΑ ΑΓΝΟΤΑΤΟΝ

ΠΡΟΣ 80 ΛΕΠΤΑ Η ΟΚΑ

ΜΙΑ ΔΟΚΙΜΗ ΑΡΚΕΙ

ΔΙΑ ΝΑ ΣΑΣ ΠΕΙΣΗ

## ΤΑ ΚΑΛΛΙΤΕΡΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

Καλλιτεχν. Διακοδύμησες Οίκοδουμών

Αδελφοί **Ρέβιοι**, δόδος Βουλής, 8.

### Κολφωνία

**Κ. Βελισσάριος**, δόδος Σταδίου, 67.

### Κομψόδεις Κυριόν

**Κ. Βελισσάριος**, Λεωφόρος Πανεπιστημίου, 4.

### Μόδες

**Έρμετον**, Έργοστάσια φορεμάτων, έπανωφορίων, ασπροφρούχων, στηθοδέσμων (corsets) πλών, όλοι οι τελευταίοι νεωτερισμοί, Γαλλίδες ράπταις, καὶ ράπται, αἱ *M<sup>me</sup>s Jeanne, Henriette, Clémence* κλπ.

### Μαρμαρογλυφεία

**Ιωάννης Γ. Χαλδούπης** δόδος Πανεπιστημίου 6.

### Γαλακτοκομεία

**I. Χρυσάνη**, δόδος Φιλελλήνων 4.

**A. Τριανταφυλλίδου**, δόδος Ήπείρου 67.

## ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΜΠΕΔΟΚΛΕΟΥΣ

ΙΑΡΥΘΕΙΣΑ ΤΩ 1886

### ΑΘΗΝΑΓ - ΣΟΦΟΚΛΕΙΟΝ ΤΜΗΜΑ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΝ

**ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑ**: "Εκδοσίες επιταγών ἐπὶ τοῦ Εξωτερικοῦ." — Αγοραπωλησίαι συναλλαγμάτων, επιταγών, χρυσού, ένων τραπεζικῶν γραμματίων καὶ τίτλων.

**ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ** συναλλαγμάτων, τίτλων καὶ τοκομεριδίων ἐνταῦθα καὶ ἐν τῷ Βέντερικῷ.

**ΔΑΝΕΙΑ**. Προκαταβολαὶ ἐπὶ χρεωγράφων. Λογαριασμοὶ τρέψεων.

### ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ:

3 1/2	ο.ο	ἐπηγίσιας, ἀπόδοσις εἰς πρώτην ζήτησιν.
1	ο	ο
4 1/4	ο	ο
4 1/2	ο	ο
5	ο	ο

τρεῖς μῆνες.

εἴς μῆνας.

ἐν ἔτος.

2 ἔτη καὶ πλέον.

**ΦΥΛΑΞΙΣ ΤΙΤΛΩΝ ΚΑΙ ΤΙΜΑΛΦΩΝ** ἐπὶ ἐλαχίστοις ἀσφαλίστρων.

### ΤΜΗΜΑ ΑΠΟΤΑΜΙΕΥΣΕΩΣ

**ΜΗΝΙΑΙ ΚΑΤΑΘΕΣΙΣ** ἐπὶ ἀνατοκούμρῳ.

**ΜΗΝΙΑΙΙ ΔΟΣΕΣ** πρὸς ἀγορὰν λαχ. όμολογιῶν τῆς Εὐετής Τραπέζης τῆς Ελλάδος.

### ΤΜΗΜΑ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΥ

"Αγοραπωλησίαι τίτλων ἐνταῦθα καὶ ἐν τῷ Εξωτερικῷ" ἐπὶ ἀπλῆ μεσιτείᾳ.

### ΤΜΗΜΑ ΕΜΠΟΡΙΟΥ

**ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΙ ΕΜΠΟΡΙΑΙ**.

**ΠΡΟΜΗΘΕΙΑΙ** παντού εἶδους ἐμπορευμάτων, μῆχανῶν, μετάλλων, χρηματοχιβώτων κλπ.

**ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑ ΟΙΚΩΝ.**

**ΔΕΡΜΑΤΑ ΚΑΤΕΙΓΑΣΜΕΝΑ** Βυραδεμένου Μεσχάτου.

**ΑΞΦΑΛΕΙΑΙ ΖΩΗΣ** New-York. Γενικον Πρακτορεῖον ἐλλάδος.

## ΝΕΟΝ

### ΦΟΤΟΤΣΙΓΚΟΓΡΑΦΕΙΟΝ

ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

20 Όδος Νίκιον 20



Ἀναλαμβάνομεν τὴν κατασκευὴν φωτοτσιγκογραφιῶν δι' ἐφημερίδας, περιοδικά, καὶ ἐν γένει παντὸς εἰδῶν καλλιτεχνικὰς ἐκτυπώσεις. Η ἔργασία ἐκτελεῖται ἐπὶ τῶν μετάλλων Ζύγιον, Χαλκοῦ ἢ Ὁρειχάλκου. Τελεία ἀπόδοσις τῶν ήμισιών καὶ τῆς φυσικότητος τῆς φωτογραφίας.

Τιμαὶ ἐπτὸς παντὸς συναγωνισμοῦ.

### Φ. Μολεανός



ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΑ ΜΕΤΑΧΕΙΡΙΣΜΕΝΑ

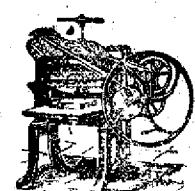
### Γ. I. ΡΑΖΗ

Αθῆναι—δόδος Σταδίου—Ἄρσακειον  
Αγορά, Πώλησις, Ανταλλαγή.

TIMBRES-POSTE USÉS

### G. I. RASIS

Athènes, Rue Stadiou, Arsakion



### ΒΙΒΛΙΟΔΕΤΕΙΟΝ & ΓΡΑΜΜΟΓΡΑΦΕΙΟΝ

ΣΠΥΡ. ΑΜΠΑΤΖΟΝΟΥΛΟΥ

Αθῆναι, δόδος Κολοκορώνη, 7.

Ἐργασία καλλιτεχνικὴ.—Τυλικὰ τάξεως.—Τιμαὶ συγκαταβατικαὶ.

### ΑΓΩΝ

"Οργανον Ερεύνης τῶν ηθικῶν καὶ ὑλικῶν δυνάμεων τοῦ Ελληνικοῦ Εθνους"

Παρέργον καθ' ἔρδοματα τελείαν εἰσόντα τῆς ἐν τῷ Ἀνατολῇ καθ' ζην καὶ θέση ἐπὶ τῇ Ἰλλυρικῇ χερσόνησῳ φυλετικῆς καὶ πολιτικῆς κινήσεως δι' ἀνταποχρίσεων ἐκ πλαστικῶν γωνίας τῶν Ελληνικῶν χωρῶν, διὰ στατιστικῶν πληροφοριῶν πληθυσμοῦ, γλώσσης, σχολείων καὶ παρακολουθοῦστην οὐλήν καὶ θύμην πρόσδοτον τοῦ έθνους ἐν Ήπείρῳ, Άλυβανᾷ, Μακεδονίᾳ, Θράκῃ, ταῖς νήσοις καὶ τῇ Μικρᾷ Ασίᾳ.

ΕΚΔΙΔΑΙΤΑΙ ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: I. ΛΑΜΠΡΙΔΗΣ, Διηγόγος.

Συνδρομὴ ἐπηγίσια προπληγή. | Έν Ελλάδι. Δρ. 10

| Άλιδας Φρ. χρ. 10

Όδος Ιπποκράτους, 5.

### ΒΙΒΛΙΟΠΛΑΙΟΝ ΤΗΣ "ΕΣΤΙΑΣ"

### . Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΥ

ΑΘΗΝΑΙ — ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ 44

ΟΛΑ ΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΒΙΒΛΙΑ

### ΚΑΡΟΛΟΣ ΜΠΕΡΙΓΓΕΡ

ΦΩΤΟΓΡΑΦΟΣ ΤΗΣ ΑΓΑΛΗΣ

Διασταύρωσις δόδων Νίκης καὶ Ερμοῦ.

Φωτογραφίαι παντὸς εἰδῶν

Μεγεθύνσεις χρωματισταὶ μὲν παστέλ.

## ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΘΝΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

Ὀργανον τῆς Εταιρείας τοῦ Ελληνισμοῦ. Εκαστον τεῦχος ἀποτελεῖται ἐκ ὅ τυπογραφικῶν φύλλων 8ου σχήματος.

Διὰ τοῦ Ελληνισμοῦ ἀναλύονται καὶ συζητοῦνται ἐν ἀρθροῖς εἰδικῶν δημοσιολόγων ἀπαντα τὰ ἔθνικά ήμῶν ζητήματα, ὡς καὶ πᾶν δημοσίευμα ἔθνικῆς ὑποθέσεως.

Συνδρομὴ: Εξωτερικοῦ Δραχμαὶ 8

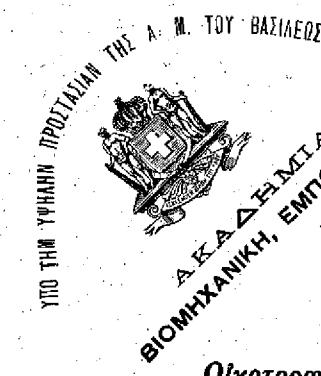
Εξωτερικοῦ Φράγκα 8

Τὰ μέλη τῆς Εταιρείας, καταβάλλοντα τὴν ἐτησίαν αὐτῶν συνδρομὴν πληρόνουσι τὸ ήμισυ τῆς συνδρομῆς.

Πᾶσα αἴτησις ἀπευθυντέον :

Κον. Πρόεδρον τῆς Εταιρείας τοῦ Ελληνισμοῦ

Εἰς Αθήνας



### Σχολαί

Προπαιδευτικὴ

Γεωργικὴ

Βιομηχανικὴ

Μεταλλευτικὴ

Μηχανουργικὴ

Έμπορικὴ

Ναυτικὴ

φοίτησις διετής.—δίδακτρα ἐπήσια δρ. 325-485. Διάρκεια μαθημάτων ἀπὸ 15. 7)βρίου-15 Ιουνίου.



## ΒΑΣΙΛΙΚΟΣ ΕΜΠΟΡΟΡΡΑΠΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ

### Γ. Ν. ΠΑΠΠΑΪΩΑΝΝΟΥ

ΡΑΠΤΟΥ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΙΚΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ

Οδός Σταδίου 23

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ



ΚΑΙ

ΦΟΤΟΤΣΙΓΚΟΓΡΑΦΕΙΟΝ

ΕΔ. ΚΑΖΑΝΗ

# ΕΚΔΟΣΕΙΣ Π. Δ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΛΕΞΙΚΑ

ΑΠΑΝΤΑ ΕΠΙ ΑΡΙΣΤΟΥ ΧΑΡΤΟΥ ΤΥΠΩΜΕΝΑ

ΛΕΞΙΚΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛ. ΓΛΩΣΣΗΣ ̄πο Α. Α. Σακελλαρίου Τόμοι 3.  
ΔΑΤΙΝΟΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ ̄πο Ε. Δ. Τσακαλώτου.  
ΕΛΛΗΝΟΠΑΓΓΑΛΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ ̄πο Ε. Δ. Τσακαλώτου.  
ΟΜΗΡΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ ̄πο Δ. Ι. Ολυμπίου.  
ΓΑΛΛΟΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ ̄πο Ν. Κοριτσούλην.  
ΕΛΛΗΝΟΓΑΛΛΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ ̄πο Ν. Κοριτσούλην.  
ΑΓΓΛΟΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ ̄πο Ι. Περβάνογλου.  
ΕΛΛΗΝΟΑΓΓΑΛΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ ̄πο Ι. Περβάνογλου.  
ΓΕΡΜΑΝΟΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ ̄πο Α. Ν. Γάρραση.  
ΕΛΛΗΝΟΓΕΡΜΑΝΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ ̄πο Ρ. Ρουσοπούλου.

Εύρισκονται ἐν τοῖς κυριωτέροις βιβλιοπωλείοις καὶ ἐν τῷ βιβλιοπωλείῳ  
Π. Δ. Σακελλαρίου, δδὸς Δυκούνγου 8.

σελ.	4400	δρ.	48
"	780	"	10
"	872	"	12
"	360	"	6
"	1087	"	10
"	1100	"	10
"	1087	"	11
"	1000	"	11
"	4146	"	11
"	1080	"	12

ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΟΛΩΝ & Σ<sup>2</sup>

ΟΙΝΟΙ, ΗΛΥΠΟΤΑ, ΚΟΝΙΑΚ, ΒΕΡΜΟΥΘ  
κτλ.

Ανώτατα βραβεῖα καὶ διπλώματα τιμῆς εἰς τὰς διαφόρους Ἐκδόσεις οἱ μόνοι δὲ εἰς τὴν τελευταίαν Ἐκδόσιν τοῦ 1900 τῶν Παρισίων λαβόντες δύο Μεγάλα Βραβεῖα (Grand prix).

## ΤΑ ΠΑΠΟΥΤΣΙΑ ΣΤΟ ΧΕΡΙ

Υπουργοὶ καὶ τρηματάρχαι καὶ πάντες οἱ τοῦ δημοσίου καὶ ἔταιριν καὶ ίδιωτῶν ὑπάλληλοι, μή φοβῆσθε, δὲν πρόκειται νὰ πάρετε τὰ παπούτσια στὸ χέρι αὐτὸν προϊσταμένους σας. Ἀλλὰ πρόκειται περὶ τῶν ὑποδημάτων τοῦ κ. Σηαρδιάκου τῶν ὅποιων ἡ τελείωτης ὑπὸ ἔποψιν κομφότητος καὶ ἔργασίας καὶ στερεότητος εἴνε τοιαύτη, ὥστε οἱ φιλόκαλοι πελάται του, λυπούμενοι νὰ ποδόπατήσουν ἀριστοργήματα τῆς τέχνης, τὰ κρατοῦν ἐπὶ πολὺ εἰς τὰς χειράς των θαυμάζοντες αὐτά. Νομίζετε, δτι εἶναι ὑπερβολή; Περᾶστε ἀπὸ τὸ ὑποδηματοποιεῖον του καὶ θὰ βεβαιωθῆτε.

Εύρισκεται εἰς τὴν δδὸν Προστείου ἀρ. 10

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΞΑΓΩΓΗ 1000 ΟΚΑΔΩΝ

## ΚΟΛΩΝΙΑ

ΜΑΤΘΑΙΟΥ Φ. ΓΕΩΡΓΑΝΤΑ

Βραβεῖα Ηλυκούριου Εκδόσεως Παρισίων καὶ Δ. Ολυμπιακῆς Αθηνῶν. Ή καλλιτέρα, πλέον ἀρισταρχή καὶ ἡ μᾶλλον κατάλληλος διάλογος, ἐντιμότερη κ.λ.π.

ΠΩΛΕΙΤΑΙ χρυσαὶ εἰς φιαλίδια ἀντὶ δεσμῶν. 4 τὴν ὄκαν.

Διανικῶς καὶ χονδρικῶς.

Ἐν Αθήναις, εἰς τὸ Κονρεῖον.  
ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΚΑΡΓΑΛΟΥΡΗ δδὸς Σταδίου 8.

Ἐν Πειραιᾷ, παρὰ τῷ κατασκευαστῇ  
ΜΑΤΘΑΙΟΥ Φ. ΓΕΩΡΓΑΝΤΑ δδὸς Φλωρίου 86.

Τὸ ἀρχαιότερον ἔγοστάσιον Κολωνίας  
Ιδευθέν τέ 1884.



Ολοὶ οἱ ἐγγραφόμενοι συνδρομηταὶ τῶν «Παναθηναίων» λαμβάνουν δῶρον τὰ «Μυθιστορήματα καὶ Διηγήματα» — ἔχοσις «Παναθηναίων» — τόμον περιέχοντα τὴν «Βάρευχαν Όλεσσοβα» μυθιστόρημα Μαξίμ Γόρκυ μετάφρ. Γρ. Εενοπούλου καὶ 10-15 ἔνα διηγήματα, κατὰ μετάφρασιν διαφόρων συγεργατῶν μας.

## ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Κεφάλαιον ἑταρικὸν 10.000.000.— ἀποθεματικὸν 4.700.000.

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ἐν Πειραιεῖ, Πάτραις, Βόλῳ, Σάρω, Καλάμαις, Άλεξανδρείᾳ Χανίοις καὶ Ήρακλείῳ Κορίτης.

Προεξοφλήσεις, εἰσπράξεις γραμμάτων, προκαταβολαὶ ἐπὶ χρεωγράφων καὶ ἐμπόρευμάτων Τρεχούοι λοιποὶ ἡγγυημένοι, Φύλαξις χρεωγράφων, Ἐνοικίασις χοηματοχιβωτίων εἰς ίδιωτας.

ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ εἰς χρονὸν ἢ τριατέσσοραμμάτια:

3<sup>0</sup>/0 εἰς πρώτην ζητησίν. — 3<sup>1</sup>/<sub>2</sub> 0/0 ἀπόδοσις μετὰ 6 μῆνας. — 4<sup>0</sup>/0 μετὰ ἐτος. — 5<sup>0</sup>/0 μετὰ δύο ἔτη καὶ ἐπέκεινα.

ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟΝ λειτουργοῦν καθ' ἑκάστην, πρὸς 4<sup>0</sup>/0.

## N. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ

ΕΜΠΟΡΟΡΡΑΠΤΗΣ

30 — Οδὸς Σταδίου — 90

ΑΓΓΛΙΚΑ ΥΦΑΣΜΑΤΑ Α. ΓΚΑΝΙΕΡ & Σ<sup>2</sup>

Ειδικὸς κόπτης δι' ἐνδυμασίας Κυριδύν.

## N. CONSTANTINIDES

MARCHAND-TAILLEUR

30 — Rue de Stade — 30

ETOFFES ANGLAISES A. GAGNIÈRE & Co

Costumes-tailleur pour Dames.

## THE GRESHAM LIFE SSURANACE SOCIETY LIMITED

### ΑΓΓΛΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΖΩΗΣ ΓΚΡΕΣΑΜ

ΕΔΡΑ : ST MLDRED'S HOUSE POULTRY, LONDON

ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΕΝ ΔΟΝΔΙΝΟ Τῷ 1848

ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΗ ΕΝ ΕΛΛΑΣΙ ΔΙΑ Β. ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΟΣ

Διεργητικὸν	8,279,970	Δραχ.	331,198,800
»	1,311,091	»	52,443,636
Πληρωθέντα ποσά	18,673,030	»	746,921,200

### ΣΥΝΑΨΙΣ ΑΣΦΑΛΕΙΩΝ ΕΙΣ ΔΡΑΧΜΑΣ

ΤΑΙ ΑΣΦΑΛΙΣΤΗΡΙΑ ΕΚΛΑΙΟΝΤΑΙ ΕΛΛΗΝΙΣΤΙ

“Οστε δὲ ἀσφαλιζόμενος τὰ εἶναι ἐν γνώσει τῶν δῶρων ὑφ' οὓς ἀσφαλίζεται.

Συμμετοχὴ τῶν ἀσφαλιζομένων κατὰ 90<sup>0</sup>/0 εἰς τὰ κέρδη.

ἰσφάλειαν ισόβιοι, μηταὶ προκαθοδήσεις κτλ.

Υποκατάστημα διὰ τὴν Ελλάδα ἐν Αθήναις δδὸς Κοραῆ 5.

Διευθυντής  
B. A. ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ

Νομικὸς Σύμβουλος  
Δ. ΡΑΛΛΗΣ βουλευτής κλλ.

Τραπεζίτης τῆς Επαγγελίας ἐν Ελλάδι : Η ΙΟΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

## ΤΑ ΚΑΛΛΙΤΕΡΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΤΟΝ ΑΘΗΝΑΣ

Καλλιτεχν. Διακοδύνωσις Οικοδομών

Άδελφοι Ρόδιοι, δρός Ρουλής, 8.

Κόλωνια

Κ. Βελισσάριος, δρός Σταδίου, 67.

Κουμωδεις Κυριόν

Κ. Βελισσάριος, Λεωφόρος Πανεπιστημίου, 4.

Modes

Ερμέσον, Έργοστάσια φορεμάτων, έπανωφορίων, ασπρορρούχων, στηθοδέσμων (corsets) πίλων, δλοι οι τελευταίοι νεωτερισμοί, Γαλλίδες ράπτριαι, και ράπται, αι M<sup>me</sup>s Jeanne, Henriette, Clémence κλπ.

Μαργαρογλυφεία

Ιωάννης Γ. Χαλδούπης δρός Πανεπιστημίου 69

Γαλακτοκομεία

I. Ξενοάκη, δρός Φιλελλήνων 4.

A. Τριανταφυλλίδου, δρός Ήπείρου 67.

## ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΜΠΕΔΟΚΛΕΟΥΣ

ΙΔΡΥΘΕΙΣ ΤΩ 1866

ΑΘΗΝΑΙ — ΣΟΦΟΚΛΕΙΟΝ  
ΤΜΗΜΑ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΝ

ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑ. "Έκδοσις έπιταγών, ἐπὶ τοῦ 'Εξωτερικοῦ.—'Αγοραπωλησίαι συναλλαγματικῶν, έπιταγών, χρυσοῦ, ἔνιον τραπεζικῶν γραμματίων καὶ τίτλων.

ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ συναλλαγματικῶν, τίτλων καὶ τοκομερίδων ἐνταῦθα καὶ ἐν τῷ 'Εξωτερικῷ.

ΔΑΝΕΙΑ. Προκαταβόλαι ἐπὶ χρεωγράφων. Δογαρισμοὶ τρεχούμενοι.

ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ:

3 1/2 ορού ἐτησίων, ἀπόδοσις εἰς ποώτην ζήτησιν.  
4 " " " μετά ἓν μῆνα.  
4 1/4 " " " τρεῖς μῆνας.  
4 1/2 " " " δις μῆνας.  
5 " " " ἐν ἑτοῖς.  
5 1/2 " " " δις ἐτῶν καὶ πλέον.

ΦΥΛΑΞΙΣ ΤΙΤΛΩΝ ΚΑΙ ΤΙΜΑΛΦΩΝ ἐπὶ ἐλαχίστοις ἀραιάστροις.

ΤΜΗΜΑ ΑΠΟΤΑΜΙΕΥΣΕΩΣ  
ΜΗΝΙΑΙΙ ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ἐπὶ ἀνατοχισμῷ.

ΜΗΝΙΑΙΙ ΔΟΣΕΙΣ πρὸς ἀγοράν λαχ. ὁμολογιῶν τῆς Εθνικῆς Τραπέζης τῆς Ελλάδος.

ΤΜΗΜΑ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΥ

"Αγοραπωλησίαι τίτλων ἐνταῦθα καὶ ἐν τῷ 'Εξωτερικῷ. ἐπὶ ἀπλῆ μεσίτεια..

ΤΜΗΜΑ ΕΜΠΟΡΙΟΥ

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΑΙ.

ΠΡΟΜΗΘΕΙΑΙ παντὸς εἰδούς ἐμπορευμάτων, μηχανῶν, μετάλλων, χρηματοκινητίων κλπ.

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΙΑ ΟΙΚΩΝ.

ΔΕΡΜΑΤΑ ΚΑΤΕΙΓΡΑΣΜΕΝΑ Βιρσδεμέσιου Μοσχάτου.

ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΖΩΗΣ New-York. Γενικον Πρακτορεῖον ἐν Ελλάδει.

## NEON

### ΦΟΤΟΤΣΙΓΚΟΓΡΑΦΕΙΟΝ

ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

20 'Οδός Νικίου 20



'Αναλαμβάνουμεν τὴν κατασκευὴν φωτοτσιγκογραφιῶν δι' ἐφημερίδας, περιοδικά, καὶ ἐν γένει παντὸς εἰδούς καλλιτεχνικὰς ἐκτυπώσεις. 'Η ἐργασία ἐκτελεῖται ἐπὶ τῶν μετάλλων Ζύκον, Χαλκοῦ ἢ Όρειχαλκου. Τελεία ἀπόδοσις τῶν ἡμισκιῶν καὶ τῆς φυσικότητος τῆς φωτογραφίας.

Τιμὴ ἐκτὸς παντὸς συναγωνισμοῦ.

### Θ. Μολανός



ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΑ ΜΕΤΑΧΕΙΡΙΣΜΕΝΑ

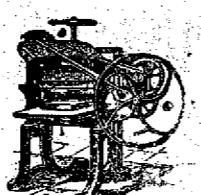
### Γ. I. PAZH

Αθῆναι — δρός Σταδίου — Αρσάκιον  
Άγορα, Πόλησις, Ανταλλαγή.

TIMBRES-POSTE USÉS

### G. I. RASIS

Athēnes, Rue Stadiou, Arsakion



### ΒΙΒΛΙΟΔΕΤΕΙΟΝ & ΓΡΑΜΜΟΓΡΑΦΕΙΟΝ

ΕΠΥΡ. ΑΜΠΑΤΖΟΠΟΥΛΟΥ  
Αθῆναι, δρός Κολόνοτρώνη, 7.

Ἐργασία καλλιτεχνική. — Υλικά  
α' τάξεως. — Τιμὴ συγχαταβατική.

### ΑΓΩΝ

"Οργανὼς τῶν ηθικῶν καὶ ὄλικῶν  
δυνάμεων τοῦ 'Ελληνισμοῦ 'Εθνους.

Παρέγον καθ' ἐβδομάδα τελείαν, εἰκόνα τῆς ἐν τῇ 'Ανατολῇ καθ' θύλου καὶ ιδίᾳ ἐν τῇ 'Ιλλυρικῇ χερσονήσῳ φυλετική καὶ πολιτικής κινήσεως δι' ὀνταποκρίσεων ἐκ πάσης γνώσεως τῶν 'Ελληνοκανῶν χωρῶν, διὰ στατιστικῶν πληροφοριῶν τηλευτικῶν, γλωσσῶν, σχολείων καὶ παταχολούθουν της θύλικην καὶ ηθικήν πρόσδοσον τοῦ θένους ἐν 'Ηπείρῳ, 'Αλβανίᾳ, Μακεδονίᾳ, Θράκῃ, ταῖς νήσοις καὶ τῇ Μικρᾷ Ασίᾳ  
ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ

Διευθυντής: I. ΛΑΜΠΡΙΔΗΣ, Διεγόρδος.

Συνδρομὴ ἐτησία προπλή. | 'Εγ. 'Ελλάδ. Δρ. 10

Όδος Ιπποκράτους, 5.

### ΒΙΒΛΙΟΠΛΑΙΣΙΟΝ ΤΗΣ "ΕΣΤΙΑΣ"

#### Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΥ

ΑΘΗΝΑΙ — ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ 44

ΟΛΑ ΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΒΙΒΛΙΑ

### ΚΑΡΟΛΟΣ ΜΠΕΡΙΓΓΕΡ

ΦΩΤΟΓΡΑΦΟΣ ΤΗΣ ΑΥΔΗΣ

Διασταύρωσις δρόν Νικής καὶ Ερμοῦ.

Φωτογραφίαι παντὸς εἰδούς.

Μεγεθύνσις χρωματισταὶ μὲ παστέλ.

## ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΘΝΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

"Οργανὼς τῆς 'Εταιρείας τοῦ 'Ελληνισμοῦ. "Έκαστον τεῦχος ἀποτελεῖται ἐκ ὅ τυπογραφιῶν φύλλων 8ου σχήματος.

Διὰ τοῦ 'Ελληνισμοῦ ἀναλύονται καὶ συζητοῦνται ἐν δύοροις εἰδικῶν δημοσιολόγων ἀπαντά τὰ ἐθνικὰ ήμῶν ζητήματα, ώς καὶ πᾶν δημοσίευμα ἐθνικῆς ὑποθέσεως.

Συνδρομὴ: 'Εσωτερικοῦ Δραχμαὶ 8

'Εξωτερικοῦ Φράγκα 8

Τὰ μέλη τῆς 'Εταιρείας, παταβάλλοντα τὴν ἐτησίαν αὐτῶν συνδρομὴν πληρόνονται τὸ ημισυ τῆς συνδρομῆς.

Πᾶσα αἰτησίας ἀπευθυντέον:

Κον Πρόεδρον τῆς 'Εταιρείας τοῦ 'Ελληνισμοῦ

Εἰς Αθήνας

### Σχολαί

Φροπαδευτική

Γεωργική

Βιομηχανική

Μεταλλευτική

Μηχανουργική

Εμπορική

Ναυτική

φοίτησις διετής. — διδακτρα ἐτήσια δρ. 325-485. Διάρκεια μαθημάτων ἀπὸ 15-7)βρίου - 15 Ιουνίου.



## ΒΑΣΙΛΙΚΟΣ ΕΜΠΟΡΟΡΡΑΠΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ

### Γ. Ν. ΠΑΠΠΑΪΩΑΝΝΟΥ

ΡΑΙΤΟΥ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΙΚΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ

Όδος Σταδίου 23

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ



### ΕΥΛΟΓΡΑΦΕΙΟΝ

ΚΑΙ

### ΦΩΤΟΤΣΙΓΚΟΓΡΑΦΕΙΟΝ

ΕΔ. ΚΑΖΑΝΗ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ Π. Δ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

# ΛΕΞΙΚΑ

ΑΠΑΝΤΑ ΕΠΙ ΑΡΙΣΤΟΥ ΧΑΡΤΟΥ ΤΥΠΩΜΕΝΑ

ΛΕΞΙΚΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛ. ΓΛΩΣΣΗΣ ὑπὸ Α. Α. Σακελλαρίου Τόμοι 3  
ΛΑΤΙΝΟΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ ὑπὸ Ε. Δ. Τσακαλώτου  
ΕΛΛΗΝΟΔΑΤΙΝΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ ὑπὸ Ε. Δ. Τσακαλώτου  
ΟΜΗΡΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ ὑπὸ Α. Ι. Ολυμπίου  
ΓΑΛΛΟΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ ὑπὸ Ν. Κοντοπούλου  
ΕΛΛΗΝΟΓΑΔΔΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ ὑπὸ Ν. Κοντοπούλου  
ΑΓΓΛΟΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ ὑπὸ Ι. Περβάνογλου  
ΕΛΛΗΝΟΑΓΓΑΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ ὑπὸ Ι. Περβάνογλου  
ΓΕΡΜΑΝΟΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ ὑπὸ Α. Ν. Γιανναρη  
ΕΛΛΗΝΟΓΕΡΜΑΝΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ ὑπὸ Ρ. Ρουσσούλουν

σιλ.	4400	δρ.	48
»	780	»	10
»	872	»	12
»	360	»	6
»	1087	»	10
»	1100	»	10
»	1087	»	11
»	1000	»	11
»	1146	»	11
»	1080	»	12

Εύρισκονται ἐν τοῖς κυριωτέροις βιβλιοπωλείοις καὶ ἐν τῷ βιβλιοπωλείῳ

Π. Δ. Σακελλαρίου, ὁδὸς Λυκούργου 8.

## ΤΑ ΠΑΠΟΥΤΣΙΑ ΣΤΟ ΧΕΡΙ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΟΛΩΝ & Σ<sup>Α</sup>

ΟΙΝΟΙ, ΗΔΥΠΟΤΑ, ΚΟΝΙΑΚ, ΒΕΡΜΟΥΘ  
καλ.

Ανώτατα βραβεῖα καὶ διπλώματα τιμῆς εἰς τὰς διαφόρους Ἐκδόσεις οἱ μόνοι δὲ εἰς τὴν τελευταίαν "Ἐκδεσιν τοῦ 1900 τῶν Παρισίων λαβόντες δύο Μεγάλα Βραβεῖα (Grand prix).

"Υπογροί καὶ τιμητάρχαι καὶ πάντες οἱ τοῦ δημόσιου καὶ ἔταιριν καὶ ιδιωτῶν υπάλληλοι, μή φοβήσθε, δὲν πρόκειται νὰ πάρετε τὰ παπούτσια στὸ χέρι ἀπὸ τοὺς προϊσταμένους σας. Ἀλλὰ πρόκειται περὶ τῶν ὑποδημάτων τοῦ κ. Σηαρδιάκουν τῶν δοπίων ἡ τελεότης ὑπὸ ἔποψιν κομψότητος καὶ ἐργασίας καὶ στερεότητος εἶνε τοιαύτη, ὥστε οἱ φιλόκαλοι πελάται του, λυπούμενοι νὰ ποδοπατήσουν ἀριστοτυγήματα τῆς τέχνης, τὰ κρατοῦν. ἐπὶ πολὺ εἰς τὰς χειράς των θαυμάζοντες αὐτά. Νομίζετε, διτὶ εἶναι ὑπερβολή; Περιέστε ἀπὸ τὸ ὑποδηματοποιεῖον του καὶ θὰ βεβαιωθῆτε.

Εύρισκεται εἰς τὴν δόδον Προστείου ἀρ. 10.

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΞΑΓΩΓΗ 1000 ΟΚΑΔΩΝ

ΚΟΛΩΝΙΑ

ΜΑΤΘΑΙΟΥ Φ. ΓΕΩΡΓΑΝΤΑ

Βραβεῖα Παγκοσμίου Εκδόσεως Παρισίων καὶ Α. Ολυμπιακῆς Αθηνῶν. Ή καλλιτέρα, πλέον ἀρισταρχικὴ καὶ ἡ μᾶλλον κατάλληλος διάλυσις, ἐντοιχίας κ.λ.π.

ΠΟΛΕΙΤΑΙ χύμα καὶ εἰς φιαλίδια ἀντί.  
δραχ. 4 τὴν ὄκαν.

Διανικῶς καὶ χονδρικῶς.

Ἐν Αθήναις, εἰς τὸ Κουρεῖον  
ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΚΑΡΙΑΛΟΥΡΗ δόδος Σταδίου 8.

Ἐν Πειραιᾷ, παρὰ τῷ κατασκευαστῇ  
ΜΑΤΘΑΙΟΥ Φ. ΓΕΩΡΓΑΝΤΑ δόδος Φίλωνος 86.

Τὸ ἀρχαιότερον ἐργοστάσιον Κολωνίας  
Ιδρυθέν τῷ 1884

ΧΑΡΤΟΠΩΛΕΙΟΝ  
ΠΑΛΛΗ & ΚΟΤΖΙΑ

Οδὸς Ερμοῦ· Αθῆναι

Πλούτος γραφικῆς ὑλῆς.— "Ἐντυπα καὶ ἐπισκεπτήρια καλλιτεχνικά.— Εργοστάσιον φατέλων τέλειον.— Χαρτῆς τυπογραφικὸς λευκὸς καὶ ἔσωφύλλων παντὸς εἰδοῦς καὶ ποιότητος.  
Εὐθηγνα, ταχύτης, ἀκριβεῖα.

